

Lakiosasto

28.3.1990

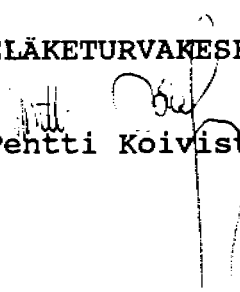
Työeläkelaitoksille

YHTEENSOVITUS

Tähän yleiskirjeeseen on koottu ohjeet yhteensovituksista. Yleiskirjeessä on annettu myös uusia ohjeita vakuutusosoikeuden ratkaisukäytännön pohjalta. Ohjeet on valmisteltu Eläketurvakeskuksen ja eläkelaitosten edustajien muodostamassa tulkintaryhmässä.

Yleiskirjettä täydennetään myöhemmin lainsäädännössä ja ratkaisukäytännössä tapahtuvien muutosten johdosta annettavilla uusilla ohjeilla.

ELÄKETURVAKESKUS

Pentti Koivistoinen
Tapio Karsikas

Lakiosasto

28.3.1990

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

1	YHTEENSOVITUKSEN TARKOITUS	5
2	YHTEENSOVITUKSESSA HUOMIOON OTETTAVAT ELÄKKEET	7
2.1	Peruseläkkeet	7
2.1.1	Eri peruseläkkeiden erityispiirteitä	8
2.1.1.1	VEL-eläkkeistä tehtävistä eläke- tapahtumailmoituksista	10
2.1.1.2	LEL-työ kunnan tai valtion palveluksessa	11
2.2	Ensisijaiset eläkkeet ja korvaukset	12
2.2.1	Tapaturmavakuutuslain mukaiset etuudet	12
2.2.2	Tapaturmavakuutuslain mukaiset vapaaehtoiset vakuutukset	14
2.2.3	Liikennevakuutuslain mukaiset etuudet	15
2.2.4	Invalidihuoltona maksetut korvaukset	16
2.2.5	Sotilasvammalain mukaiset etuudet	17
2.2.6	Peruseläkkeisiin verrattava muu työ- tai virkasuhteeseen perustuva eläke	18
2.2.7	TEL 1 b §:n mukainen luottamushenkilön eläketurva	18
2.2.8	Valtioneuvoston jäsenten, kansanedustajien ja kunnallisten luottamushenkilöiden eläkkeet	19
2.2.9	SOLITA-eläkkeiden kolmen vuoden sääntö	19
2.3	Ulkomaisten etuuksien huomioon ottaminen yhteensovi- tuksessa	21
2.3.1	Yhteensovitus työeläkelainsäädännön perusteella .	21
2.3.2	Sosiaaliturvasopimusten määräykset yhteensovituksesta	22
3	YHTEENSOVITUSPERUSTE	25
3.1	Yhteensovitusperusteena käytettävät palkat ja työtulot..	25
3.1.1	TEL-eläkepalkka	27
3.1.2	LEL-eläkepalkka	27
3.1.2.1	LEL-työnimikkeen keskipalkka	27
3.1.2.2	Todellinen LEL-palkka	28
3.1.3	TaEL-eläkepalkka	29
3.1.4	KVTEL-eläkepalkka	29
3.1.5	VEL-eläkepalkka	29
3.1.6	KiEL-eläkepalkka	29
3.1.7	MEL-eläkepalkka	29
3.1.8	Suomen pankin, Kansaneläkelaitoksen ja Ortodoksisen kirkkokunnan palvelukseen perustuva eläkepalkka	30
3.2	Yhteensovitusperusteena käytettävät työtulot	30
3.2.1	YEL- ja MYEL-työtulo	30
3.2.2	MYEL-työtulon vähimmäismäärä	31
3.3	Rinnakkainen työskentely	32
3.3.1	Rinnakkainen työskentely/TEL	32
3.3.2	Rinnakkainen työskentely/LEL	32

Lakiosasto

28.3.1990

3.3.3	Rinnakkainen työskentely/TaEL	35
3.3.4	Rinnakkainen YEL- ja MYEL-toiminta	36
3.4	Eläkkeellä ja työssä rinnakkain	36
3.4.1	10/6-sääntö/TEL	36
3.4.2	10/6-sääntö/LEL	37
3.4.2.1	Työttömyyspäivät keskimääräistä LEL-palkkaa laskettaessa	38
3.4.3	10/6-sääntö/TaEL	39
3.5	Erikoistapauksia	39
3.5.1	23-vuoden tapaukset	39
3.6	LEL ja TaEL rinnakkain työskentelyn tai eläkkeen kanssa	39
3.7	Eläke entisiin perusteisiin	39
3.8	Osa-eläkkeen yhteensovitusperuste	39
4	YHTEENSOVITUSRAJA	41
4.1	Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä	42
5	YHTEENSOVITUKSEN SUORITTAMINEN	43
5.1	Ylite	43
5.2	Suora vähennys	43
5.3	Suhteellinen vähennys	45
6	YHTEENSOVITUKSEN AJANKOHTA	46
6.1	Ensimmäinen yhteensovitus	46
6.1.1	Vanhuuseläkkeen yhteensovittaminen	46
6.1.2	Takautuvat yhteensovitukset ensimmäistä päätöstä annettaessa	47
6.1.3	Väliaikainen päätös	48
6.1.4	Ennakkokorvauksen yhteensovittaminen	49
7	UUSI YHTEENSOVITUS	50
7.1	Yhteensovitustilanteet	50
7.1.1	Eläkkeensaajalle myönnetään uusi peruseläke	51
7.1.1.2	Peruseläkkeen määrän muuttuminen valituksen johdosta	52
7.1.1.3	Muu työ- tai virkasuhteeseen perustuva eläke kuin peruseläke	53
7.1.2	Ensisijaiset eläkkeet ja korvaukset	53
7.1.3	Eläkelajin muutos	54
7.1.4	Yhteensovitus osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävässä eläkkeessä	55
7.1.5	Lapsikorotuksen muutos	55
7.1.6	Uusi yhteensovitus eläkkeensaajan hakemuksesta ..	55
7.2	Uuden yhteensovituksen ajankohta	56
7.2.1	Eläkkeen alentaminen	56
7.2.2	Eläkkeen korottaminen	56
7.3	Suojasäännös	56
7.4	Päätöksen purkaminen	57

Lakiosasto

28.3.1990

8	PERHE-ELÄKKEEN YHTEENSOVITUS	58
8.1	Perusteet	58
8.1.1	Yhteensovitettavat etuudet	58
8.1.1.1	Edunsaajille myönnetyt ensisijaisia korvauksia vastaavat korvaukset ja perhe-eläkkeet	59
8.1.1.2	Edunsaajille myönnetyt peruseläkkeitä vastaavat perhe-eläkkeet	61
8.1.2	Ensimmäinen yhteensovitus	61
8.1.3	SOLITA-eläkkeiden kolmen vuoden sääntö	62
8.1.4	Edunjättäjän eläkkeeseen sisältyvä varhennusvähennys ja lykkäyskorotus	62
8.1.5	Yhteensovitusperuste	63
8.2	Yhteensovitusraja	63
8.2.1	Edunsaajien lukumäärä	63
8.2.2	PEL-vähennys	63
8.3	Uusi yhteensovitus	65
8.3.1	Uudet yhteensovitustilanteet	65
8.3.1.1	Edunsaajalle myönnetään uusi perhe-eläke	66
8.3.1.2	Edunsaajana oleva lapsi täyttää 16 vuotta	66
8.3.1.3	Muu edunsaaja kuin 16 vuotta täyttänyt lapsi lakkaa olemasta edunsaaja	67
8.3.1.4	Edunsaaja hakee uutta yhteensovitusta	69
8.3.2	Perhe-eläkkeen määrän muuttuminen valituksen johdosta	68
8.3.3	Uuden yhteensovituksen ajankohta	68
9	PERHE-ELÄKEUUDISTUS 1.7.1990	69
10	VANHAT YHTEENSOVITUSSÄÄNNÖKSET	72
11	TEL 11 §:N MUKAAN REKISTERÖIMISKELPOISTEN LISÄELÄKKEIDEN YHTEENSOVITUS	74
11.1	Lisäeläkkeen laskeminen	74
11.1.1	Tavoite-eläke	74
11.1.2	Lisäeläkkeen rajoittaminen	75
11.1.3	Peruseläkkeen lapsikorotuksen vaikutus lisäeläkkeeseen	76
11.1.4	Lisäeläkkeen yhteensovittaminen	76
11.2	Lisäeläkkeiden uudelleen yhteensovittaminen	78
11.3	TEL:n mukainen perhe-eläkkeen lisäeläke	78
11.4	YEL:n ja MYEL:n mukainen lisäeläke	78

LIITTEET

ELÄKKEET JA KORVAUKSET, JOITA YHTEENSOVITUKSESSA EI OTETA HUOMIOON (LIITE 1)

KANSANELÄKKEEN JA PERHE-ELÄKKEEN MÄÄRÄT YHTEENSOVITUKSESSA (LIITE 2)

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT VUOSINA 1962 - 1990

Lakiosasto

28.3.1990

1

YHTEENSOVITUKSEN TARKOITUS

Työeläkejärjestelmän tarkoituksena on turvata ansiotyöstään elävän henkilön ja hänen perheensä toimeentulon jatkuvuus vanhuuden, työkyvyttömyyden, työttömyyden ja perheen elättäjän kuoleman varalta. Tämä tarkoitus katsotaan yleensä saavutettavan siten, että eläkkeen saajalle taataan eläketurva, joka on suuruudeltaan noin 60 prosenttia hänen aikaisemmista ansiotuloistaan. Mainittu tavoitetaso on katsottu yleensä riittäväksi, koska elinkustannukset tavallisesti vähenevät eläkkeelle siirtymisen jälkeen.

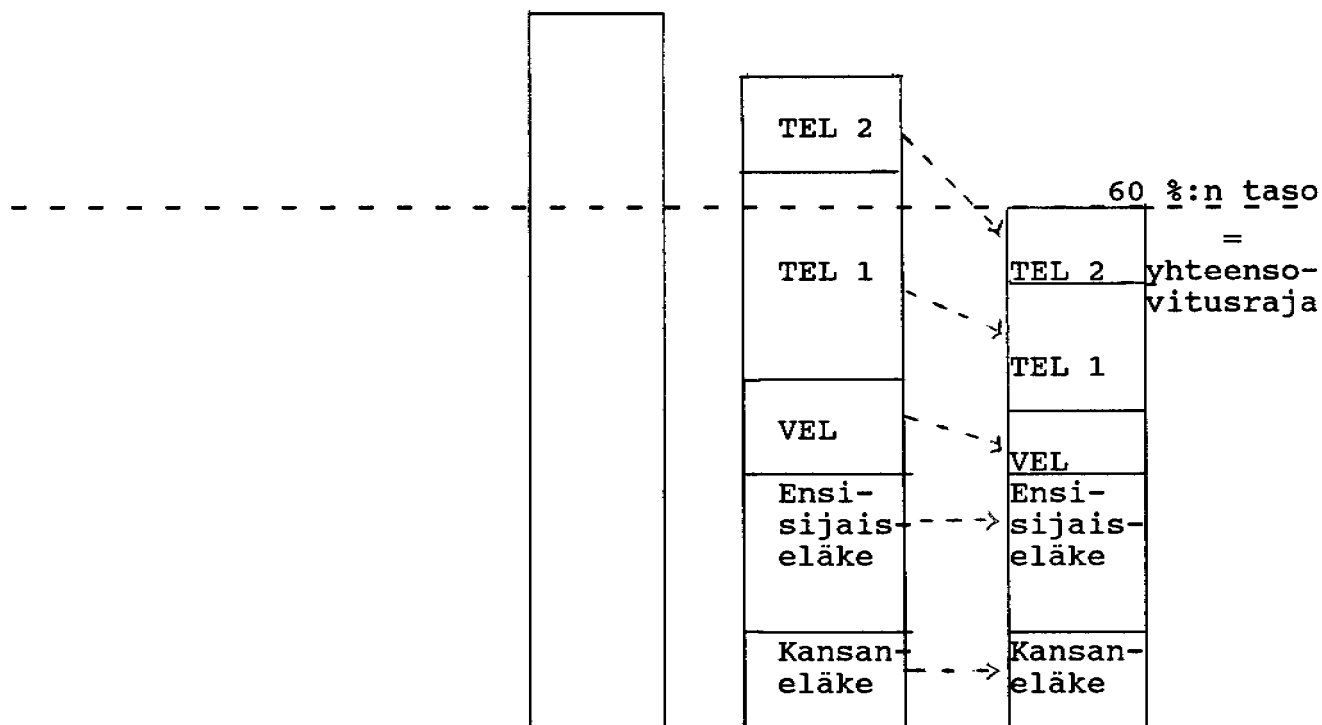
Eläkejärjestelmien erillisyydestä johtuen samalla henkilöllä on yleensä oikeus saada kahta, joissakin tapauksissa useampaakin eläkettä. Työeläkkeiden ja kansaneläkkeiden ohella eläkkeensaajalla voi olla oikeus myös tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilasvammalain perusteella myönnettäviin eläkkeisiin ja korvauksiin. Jos eri järjestelmät maksaisivat eläkkeensä ja korvauksensa ottamatta huomioon muiden järjestelmien maksamia etuuksia, saattaisi suoritettavien eläkkeiden ja korvausten summa nousta jopa suuremmaksi kuin työntekijän työssäoloaikaiset ansiot ovat olleet. Jotta järjestelmät muodostaisivat johdonmukaisen kokonaisuuden ja jotta vältettäisiin tavoitetason ylittävä eläkkeiden yhteismäärä, on eläkelaeissa säädetty eläkkeiden ja korvausten yhteensovituksesta.

Työeläkkeen yhteensovituksella tarkoitetaan samalle henkilölle tulevien tai saman henkilön jälkeen maksettavien eläkkeiden ja jatkuvien korvausten rajaamista tavoitetasolle. Yhteensovitus tehdään eläkettä myönnettäessä ja sen määrää muutettaessa. Yhteensovituksen tekee eläkkeen myöntävä laitos ja se tehdään erikseen jokaisessa eläkepäätöksen antavassa työeläkelaitoksessa.

Lakiosasto

28.3.1990

Esimerkki 1

Yhteensovituksen tarkoitus: Vasemmalla aikaisempi ansiotaso, keskellä yhteensovittamattomat eläkkeet ja oikealla yhteensovitetut eläkkeet.

Lakiosasto

28.3.1990

2

YHTEENSOVITUKSESSA HUOMIOON OTETTAVAT ELÄKKEET

Yhteensovituksessa huomioon otettavat eläkkeet ja korvaukset on lueteltu TEL 8 §:n 1 ja 4 momenteissa. Pykälän 1 momentissa eläkkeet jaetaan kahteen ryhmään, peruseläkkeisiin sekä muihin eläkkeisiin ja korvauksiin, joita kutsutaan ensisijaisiksi eläkkeiksi.

Peruseläkkeiden ja ensisijaisten eläkkeiden ero tulee näkyviin yhteensovitusmenettelyssä. Yhteensovituksen aiheuttamat vähennykset kohdistuvat ainoastaan peruseläkkeisiin. Vaikka työeläkelaitos ottaakin ensisijaiset eläkkeet huomioon yhteensovitusta suoritettaessa, ei yhteensovitus vähennä niitä, vaan korvauksen myöntänyt vakuutuslaitos suorittaa ne täysimääräisenä riippumatta työeläkkeen määrästä. Myös kansaneläke otetaan huomioon lähinnä teknisesti.

2.1

Peruseläkkeet

Yhteensovituksessa huomioon otettavat peruseläkkeet on lueteltu TEL 8 §:n 4 momentissa. Peruseläkkeet perustuvat työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan. Niistä on säädetty laissa taikka lain tai asetuksen nojalla annetussa julkisessa eläkesäännössä. TEL 8 §:n 4 momentti on laadittu siihen muotoon, että se on tyhjentävä luettelo yhteensovittavista peruseläkkeistä. Eläkettä, jota ei ole mainittu luettelossa, ei oteta yhteensovituksessa peruseläkkeenä huomioon (katso kuitenkin s. 9 Ålands landskapslag om landskapspensioner).

TEL 8 §:n 4 momentin mukaan yhteensovituksessa huomioon otettavat peruseläkkeet ovat seuraavat:

- 1) työntekijäin eläkelain (TEL) vähimmäisehtojen mukainen eläke
- 2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (LEL) nojalla myönnetty eläke
- 3) kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa (KVTEL) säädetyn peruseläketurvan mukainen eläke
- 4) valtion eläkelain (VEL) mukainen eläke laskettuna siten kuin saman lain 10 §:n 1 momentissa on säädetty
- 5) Suomen Pankin eläkesäännön nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena

Lakiosasto

28.3.1990

- [6) Postinpankin eläkeohjesäännön nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena. Kumottu 23.12.1987 annetulla lailla, katso sivu 4.]
- 7) kansaneläkelaitoksen eläkeohjesäännön tai eläkesäännön nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena
- 8) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (KiEL) nojalla myönnetty VEL 10 § 1 momentin mukaista eläkettä vastaava eläke
- 9) ortodoksisen kirkkokunnan eläkelain nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena
- 10) maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL) vähimmäisehtojen mukainen eläke
- 11) yrittäjien eläkelain (YEL) vähimmäisehtojen mukainen eläke
- 12) merimieseläkelain (MEL) mukainen eläke
- 13) eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukainen eläke (TaEL).

Postipankki muuttui 1.1.1988 osakeyhtiöksi, minkä johdosta sen työntekijöiden palvelussuhteet siirtyivät TEL:n piiriin. Erityislain nojalla Postinpankin palvelussuhteisiin sovelletaan TEL:a takautuvasti 1.7.1962 alkaen. Myös aikaisemmin myönnetyt eläkkeet on muunnettu 1.1.1988 alkaen TEL-eläkkeiksi lain vähimmäisturvaa vastaavalta osin. Postinpankin palvelukseen perustuvat eläkkeet yhteensovitetaan kuten muutkin TEL-eläkkeet. Lainmuutos 1.1.1988 ei aiheuttanut uutta yhteensovitusta.

TEL 8 §:n 4 momentissa lueteltujen eläkelakien ja sääntöjen mukaiset eläkkeet voivat LEL:a, MEL:a ja TaEL:a lukuunottamatta sisältää peruseläketurvaa ja lisäeläketurvaa. TEL 8 §:n mukaisessa yhteensovituksessa otetaan huomioon vain peruseläketurvan mukainen eläke, mutta ei lisäeläkettä. Lisäetuja koskevat omat yhteensovitussääntönsä (katso kohta 11).

2.1.1

Eri peruseläkkeiden erityispiirteitä

Valtion eläkelain perusturvan mukainen eläke laskeaan VEL 10 §:n 1 momentin mukaisesti, jolloin eläkettä karttuu kaksi prosenttia vuotta kohden. Jos eläkkeensaajalla on oikeus lisäturvan mukaiseen eläkkeeseen, eläkettä karttuu 2,2 prosenttia vuodessa. Yhteensovituksessa otetaan aina huomioon VEL 10 §:n 1 momentin mukaan laskettu eläke, vaikka henkilöllä olisi oikeus lisäturvan mukaiseen eläkkeeseen. VEL 10 §:n mukaan henkilöllä on oikeus joko peruseläketurvaan tai lisäeläketurvaan riippu-

Lakiosasto

28.3.1990

matta siitä, kumman säännöksen mukaan laskettu eläke olisi suurempi.

Kun VEL-eläke tai VEL-perusteinen eläke myönnetään lisäturvan mukaisena, valtiokonttori tai VEL-perusteisen eläkkeen myöntänyt laitos ei tarvitse itse tietoa perusturvan mukaisen eläkkeen määrästä. Se lasketaan kuitenkin tällöin muita eläkelaitoksia varten, jotka tarvitsevat tiedon yhteensovituksen suorittamista varten.

1.9.1987 voimaan tullut VEL 10 §:n 4 momentin muutos estää yhteensovituksessa huomioon otettavan VEL-eläkkeen tai VEL-perusteisen eläkkeen kohoamisen yli 60 prosentin tasoiseksi. Aikaisemmin se saattoi kohota 66 prosenttiin. 60 prosentin taso lasketaan korkeimmasta sellaisen VEL:n mukaisesti lasketun eläkkeen perusteena olevasta palkasta, jossa on eläkeaikaa vähintään kaksi vuotta. Jos sellaista eläkettä ei ole, yhteismäärä lasketaan korkeimmasta VEL-palkasta.

Valtiokonttori ilmoittaa tämän eläkkeen perusteena olevan palkan eläketapahtumarekisteriotteella. Tätä valtiokonttorin ilmoittamaa eläkkeen perusteena olevaa palkkaa käytetään yhteensovitusperusteena, jos se on korkein peruseläkkeen perusteena oleva palkka. Sellaisten valtion eläkkeiden, joissa eläkeaikaa on alle kaksi vuotta, perusteena oleva palkka voidaan siis valita yhteensovitusperusteeksi vain silloin, kun vähintään kahden vuoden eläkeajalla laskettua eläkettä ei ole.

KVTEL:n mukaan myönnettävät eläkkeet määräytyvät kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön (KES) mukaan. KVTEL-eläke myönnetään lisäeläketurvaan oikeutetullekin peruseläketurvan mukaisena, mikäli näin laskettu eläke on suurempi. KES:iin on tullut 1.1.1989 voimaan VEL 10 §:n 4 momenttia vastaava säännös, jonka mukaan lisäeläkkeen enimmäismäärä saa olla enintään 66 prosenttia korkeimmasta eläkkeen perusteena olevasta sellaisesta palkasta, jossa on eläkeaikaa vähintään kaksi vuotta. Peruseläkkeen yhteensovitusta koskevat säännökset vastaavat edelleen TEL:n säännöksiä. Yhteensovituksessa otetaan huomioon yhteensovittamaton karttunut peruseläke, vaikka sitä olisi karttunut yli 60 prosenttia.

Ahvenanmaalla on oma, valtion eläkelakia vastaava eläkelakinsa Ålands landskapslag om landskapspensioner eli Ahvenanmaan maakuntalaki maakuntaeläkkeistä. Sen säännökset vastaavat VEL:n säännöksiä. Ahvenanmaan erityisasemasta johtuen se on säädetty

Lakiosasto

28.3.1990

eri lainsäädäntöjärjestyksessä kuin valtion eläkela-ki. Vaikka Ahvenanmaan maakuntaeläkkeitä ei ole mainittu TEL 8 §:n 4 momentin luettelossa peruseläkkeistä, on mainittuja eläkkeitä pidettävä peruseläkkeinä.

Suomen Pankin eläkesäännön nojalla saavat eläkkeen Suomen Pankin ja setelipainon palveluksessa olevat henkilöt. Eläkkeet maksaa Suomen Pankki. Eläkesääntö vastaa VEL:a.

Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevia varten on olemassa Kansaneläkelaitoksen eläkeohjesääntö ja eläkesääntö, joiden nojalla Kansaneläkelaitoksen työntekijät saavat työeläkkeensä. Eläkkeet, jotka määräytyvät VEL:a vastaavasti, maksaa Kansaneläkelaitos. Yhteensovituksessa otetaan huomioon näiden eläkesääntöjen mukaiset peruseläkkeet.

KiEL:n mukaisia eläkkeitä kirkon palveluksessa olleille maksaa Kirkon keskusrahasto. KiEL mukainen eläketurva vastaa VEL:n säännöksiä. Sen vuoksi myös yhteensovituksessa huomioon otettava KiEL-eläke lasketaan VEL 10 §:n 1 momentin mukaisesti.

Ortodoksisen kirkkokunnan arkkipiispan, lainoppineen asessorin ja kirkollishallituksen muiden viran- ja toimenhaltijain eläketurva määräytyy VEL:n mukaan ja heidän eläkkeensä maksaa valtiokonttori. Papiston eläketurvasta on säädetty ortodoksisen kirkkokunnan eläkelaissa, joka vastaa soveltuvin osin VEL:a. Papiston eläkkeet myöntää kirkkokunnan kirkollishallitus ja maksaa kirkkokunnan keskusrahasto. Muut mahdolliset ortodoksisen kirkkokunnan työntekijät kuuluvat TEL:n piiriin.

MYEL:n nojalla myönnettävä sukupolvenvaihdoseläke otetaan yhteensovituksessa huomioon siltä osin kuin se vastaa MYEL:n perusturvaa. Sitä vastoin luopumiseläkkeet jäävät yhteensovituksen ulkopuolelle.

Merimieseläkelain piiriin kuuluvat työntekijät, jotka tekevät merimieslaissa tarkoitettua työtä ulkomaanliikenteessä käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa. MEL:n toimeenpanosta huolehtii Merimieseläkekassa.

2.1.1.1

VEL-eläkkeistä tehtävistä eläketapahtumailmoituksista

VEL:n mukaan määräytyvä eläke on yleensä jaettu perusturvan ja lisäturvan mukaiseen eläkkeeseen. Perusturvan mukainen eläke ilmoitetaan eläketapahtu-

Lakiosasto

28.3.1990

makortin ruudun 69 ensimmäisessä osaruudussa ja lisäturvan mukainen toisessa osaruudussa. Mikäli eläkettä ei ole jaettu perusturvan ja lisäturvan mukaisiin osiin, on myönnettävän eläkkeen kokonaismäärä merkitty ruudun 69 ensimmäiseen osaruutuun ja määrän perään suoritustunnukseksi z.

Mikäli eläke on myönnetty perusturvan mukaisena, eikä yhteensovitus ole vaikuttanut eläkkeen määrään (ruudun 72 ensimmäisessä osaruudussa merkintä 0), otetaan yhteensovitusta tehtäessä huomioon ruudun 69 ensimmäisessä osaruudussa ilmoitettu eläke. Jos yhteensovitus on vähentänyt perusturvan mukaisesti määräytynyttä eläkettä, ilmoitetaan ruudussa 71 yhteensovittamaton perusturvan mukaisen eläkkeen määrä, joka otetaan yhteensovituksessa huomioon.

Myös niissä tapauksissa, joissa eläke on myönnetty lisäturvan mukaisena ja ilmoitettu jaettuna perus- ja lisäturvan mukaisiin osiin, tulee yhteensovittamaton perusturvan mukaisen eläkkeen määrä ilmoittaa ruudussa 71, jos perusturvan mukainen eläke vähenee yhteensovituksen johdosta.

Mikäli eläke on myönnetty lisäturvan mukaisena ja ilmoitettu kokonaismääränä (z), on eläkkeen myöntävän laitoksen syytä tiedustella valtiokonttorilta tai muulta VEL-perusteisen eläkkeen myöntäneeltä laitokselta yhteensovittamattoman peruseläkkeen määrää.

2.1.1.2

LEL-työ kunnan tai valtion palveluksessa

Eräissä tapauksissa KVTEL- ja VEL-eläkkeessä otetaan huomioon myös hakijan kunnan tai valtion palveluksessa suorittamat LEL-työt. Kun LEL-eläke myönnetään, KVTEL- ja VEL-eläkkeestä vähennetään LEL-toissa karttunut osa. Kun KVTEL- tai VEL-eläke ja LEL-eläke myönnetään samasta ajankohdasta, Kunnallinen eläkelaitos ja Valtiokonttori tekevät vähennyksen heti. Yhteensovituksen kannalta ei tällaisessa tilanteessa ole ongelmaa.

Mikäli KVTEL-eläke myönnetään alemmasta eläkeistä, Kunnallinen eläkelaitos ilmoittaa eläketapahtumarekisteriin ns. LEL-vähennysosan. Kun LEL-eläke tulee myöhemmin myönnettäväksi, Kunnallinen eläkelaitos vähentää eläkkeestään LEL-vähennysosan, jolloin yhteensovitettava KVTEL-peruseläke pienenee.

Jos VEL-eläke tulee myönnettäväksi alemman eläkeiän perusteella, tehdään VEL-eläkkeestä LEL-vähennys

Lakiosasto

28.3.1990

LEL-eläkkeen myöntämisen yhteydessä. Tällöin yhteensovituksessa huomioon otettava VEL-eläke pienenee, mutta Valtiokonttori ei ilmoita muutosta rekisteriin.

Yhteensovitettava VEL- tai KVTEL-eläke on LEL-eläkkeen myöntämisen jälkeen LEL-vähennysosalla vähennetty eläke.

2.2

Ensisijaiset eläkkeet ja korvaukset

Ensisijaiset eläkkeet ja korvaukset otetaan yhteensovituksessa huomioon ennen peruseläkkeitä. Työeläkettä maksetaan vain toissijaisesti siltä osin, kuin ensisijainen korvaus ei täytä 60 prosentin tai muuta tavoitetasoa. Ensisijaiset korvaukset otetaan yhteensovituksessa huomioon koko määrältään. Ensisijaisia eläkkeitä ja korvauksia ovat TEL 8 §:n 1 momentin mukaan seuraavat:

- 1) tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuva päiväraha tai tapaturmaeläke
- 2) liikennevakuutuslain nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva jatkuva korvaus
- 3) sotilasvammalain nojalla myönnetty elinkorko, kun se perustuu muuhun kuin vuosien 1939 - 1945 sodissa saatuun vammaan
- 4) peruseläkkeisiin verrattava muu työ- tai virkasuhteeseen perustuva eläke.

Yhteensovituksessa otetaan huomioon vain eläkkeen rinnalla jatkuvana maksettavat, myöskin määräajan kestävät suoritukset. Kertasuorituksena maksettu korvaus ei sen sijaan vaikuta työeläkkeeseen (VAKO 20.1.1983, 2063/82/119, ETK).

2.2.1

Tapaturmavakuutuslain mukaiset etuudet

Vuoden 1982 alussa voimaan tulleen tapaturmavakuutuslain 14 §:n 1 momentin mukaan korvauksena työtaturman aiheuttamasta vammasta tai sairaudesta annetaan työntekijälle sairaanhoitoa, päivärahaa, tapaturmaeläkettä, haittarahaa ja niihin liittyviä lisiä sekä kodinhoitokustannusten korvausta, työntekijän omaiselle perhe-eläkettä sekä hautausapua. Ennen vuotta 1982 sattuneen tapaturman aiheuttaman ruumiinvamman perusteella suoritetaan vahingoittuneelle mm. päivärahaa, elinkorkoa, niihin liittyviä lisiä ja vahingoittuneen omaisille huoltoeläkettä. Elinkorkoa vastaavat uuden lain tapaturmaeläke ja haittaraha ja omaisille maksettavaa huoltoeläkettä vastaa perhe-eläke.

Lakiosasto

28.3.1990

Nykyisin voimassa olevan tapaturmavakuutuslain mukaan suoritetaan päivärahaa enintään yhden vuoden ajan tapaturman sattumispäivästä lukien. Tapaturmaeläkettä suoritetaan työntekijälle ensimmäisestä päivästä sen jälkeen kun päivärahan maksaminen on päättynyt. Tapaturmaeläke voi alkaa aikaisemminkin kuin vuoden kuluttua tapaturmapäivästä.

Yhteensovituksessa otetaan huomioon ennen vuotta 1982 voimassa olleen lain mukainen elinkorko, joka muodostuu perus- ja täydennyskorosta, jotka molemmat on siten otettava huomioon. Yhteensovitettava etuus on myös omaisille maksettava huoltoeläke.

Nykyisen tapaturmavakuutuslain mukaisia yhteensovitettavia etuuksia ovat tapaturmapäiväraha, tapaturmaeläke ja perhe-eläke.

Tapaturmapäiväraha on kuitenkin eräässä suhteessa muista yhteensovitettavista korvauksista ja eläkkeistä poikkeava. Jos henkilölle, joka jo on eläkkeellä, tulee myönnettäväksi työtapaturman johdosta tapaturmavakuutuslain mukaista päivärahaa, ei päivärahaa yhteensoviteta henkilön saaman työeläkkeen kanssa. Yhteensovitus suoritetaan vasta, kun päiväraha muuttuu tapaturmaeläkkeeksi. Menettelyllä on pyritty turvaamaan ansiotyössä olevan osaeläkkeensaajan asemaa työtapaturman sattuessa. Jos uusi yhteensovitus tehdään muusta syystä kuin päivärahan myöntämisen johdosta, otetaan päiväraha yhteensovituksessa huomioon kuten muutkin ensisijaiset etuudet.

Ennen vuotta 1982 tapahtuneen vahinkotapahtuman johdosta suoritettavat sairaanhoitokorvaukset, päiväraha (31.3.1982 asti) elinkorkoon liittyvät lisät - esimerkiksi omaislisät - ja hautausavustus jäivät yhteensovituksen ulkopuolelle. Nykyisen lainsäädännön mukaisia haittarahaa, erilaisia lisiä, kodinhoitokustannusten korvausta tai hautausapua ei oteta yhteensovituksessa huomioon.

Tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvana korvauksena yhteensovitetaan myös sellaiset korvaukset, joita suoritetaan muun kuin tapaturmavakuutuslain nojalla, mutta samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturman korvaamisesta on säädetty. Tällaisia säännöksiä on muun muassa ammattitautilaissa (29.12.1967/638), laissa valtion viran- ja toimenhaltijain tapaturmakorvauksesta (12.4.1935/154), laissa ihmishenkeä pelastettaessa sattuneen tapaturman korvaamisesta (12.4.1935/154), laissa eräissä vapaaehtoisissa töissä sattuvien

Lakiosasto

28.3.1990

tapaturmien korvaamisesta (22.5.1942/408) ja laissa palo- ja pelastustoimesta (4.7.1975/559). Mainittujen lakien mukaiset korvaukset otetaan yhteensovituksessa huomioon.

Maatalousyrittäjille on säädetty oma maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki (Mata), jonka mukaiset etuudet otetaan yhteensovituksessa huomioon samalla tavalla kuin tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset.

Tapaturmakorvauspäätöksissä ilmoitetaan usein vuosikorvauksen määrä. Vuosikorvaus ilmoitetaan vahingon sattumisvuoden indeksitasossa. Yhteensovitusta suoritettaessa vuosikorvaus jaetaan 12:lla. Vastavasti päivärahan määrä kerrotaan 30:llä.

2.2.2

Tapaturmavakuutuslain mukaiset vapaaehtoiset vakuutukset

Työeläkkeiden yhteensovituksen periaatteena on, että eläkkeen enimmäismäärässä otetaan huomioon vain lakisääteiseen velvoitukseen perustuvat korvaukset.

Tapaturmavakuutuslaissa on pakollista tapaturmavakuutusta koskevien säännösten lisäksi myös säännökset vapaaehtoisesta tapaturmavakuutuksesta. Yrittäjä ei voi ottaa itselleen tai perheenjäsenilleen pakollista tapaturmavakuutusta. Vastaavanlaisen turvan työtaturman varalle hän saa ottamalla tapaturmavakuutuslain mukaisen vapaaehtoisen vakuutuksen, jollaista tarkoitetaan lain 57 §:n 1 momentissa.

TEL 8 §:n 1 momentin mukaan yhteensovitettavia etuuksia ovat tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvat korvaukset. Edellä mainitut vapaaehtoisten vakuutusten perusteella maksettavat korvaukset ovat tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvia. Vakuutusosoikeus on vuonna 1976 antamassaan päätöksessä (5730/75/1313) katsonut, että tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukainen tapaturmakorvaus on yhteensovitettava työeläkkeen kanssa.

Työnantajalla on tapaturmavakuutuslain mukaan pakollinen tapaturmavakuutusvelvollisuus työntekijöihinsä nähden. Mutta sen lisäksi työnantaja voi ottaa ko. lain mukaan työntekijöilleen vapaaehtoisen lisävakuutuksen, joka myös on tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuva, kuten lain 57 §:n 4 momentissa todetaan. Tällainen lain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu vapaaehtoinen vakuutus on esimerkiksi työntekijän vapaa-ajan tapaturmavakuutus. Vakuutusosoikeus ei ole pitänyt tapaturmavakuutuslain

Lakiosasto

28.3.1990

57 §:n 2 momentin mukaista työntekijäin vapaa-ajan tapaturmakorvausta yhteensovituksessa huomioon otettavana korvauksena.

Vakuutusosoikeudella on siis erilainen tulkinta tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 ja 2 momenttien osalta. Tulkinta on perusteltu, koska yrittäjä voi tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin nojalla saattaa itsensä työaikanaan sattuvan tapaturman varalta samanlaisen vakuutusturvan piiriin kuin työnantaja työntekijänsä. Tällaisen tapaturmavakuutuksen ehtojen mukaan yrittäjän tapaturmakorvauksesta ei vähennetä työeläkkeen määrää.

2.2.3

Liikennevakuutuslain mukaiset etuudet

Liikennevakuutuslain nojalla korvataan ajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä aiheutunut henkilö- tai omaisuusvahinko. Korvaus määrätään täyden korvausvastuun periaatteen mukaisesti, mistä johtuen liikennevakuutuskorvaukset ovat yleensä muita korvauksia suuremmat. Samasta syystä korvausta ei makseta, jos liikennetapaturma ei ole aiheuttanut tulojen menetystä.

Yhteensovituksessa otetaan huomioon vain eläkkeenhakijan tai edunjättäjän omaan vammaan perustuva jatkuva korvaus. Tällainen on mm. korvaus tulojen tai elatuksen vähentymisestä ja työ- ja elinkeinotulojen myöhentymisestä. Edunjättäjän "omaan vammaan perustuvaa" korvausta vastaava etuus edunsaajille on liikennevakuutuksen perhe-eläke, joka yhteensovitetaan työeläkkeen perhe-eläkkeen kanssa. Omaan vammaan perustuva ei ole esimerkiksi ajoneuvosta maksettava korvaus.

Jatkuvana pidetään korvausta silloin, kun se ei ole kertasuoritus. Liikennevakuutuslain mukainen omaan vammaan perustuva jatkuva korvaus yhteensovitetaan aina sen alusta lähtien, vaikka sitä nimitettäisiin esimerkiksi päivärahasi.

Korvauspäätöksen viipyminen

Liikennevakuutuslain mukaiset korvaukset ovat ensisijaisia työeläkkeisiin nähden. Koska liikennevakuutuskorvaus määrätään täyden korvausperiaatteen mukaisesti, nousee korvaus yleensä niin suureksi, ettei työeläkettä yhteensovituksen jälkeen enää jää maksettavaksi. Liikennevahinkotapahtumiin usein liittyvien epäselvyyksien - esimerkiksi syyllisyyskysymysten - selvittämiseen kuluu usein niin pitkä aika, ettei työeläkelaitos voi odottaa korvauspää-

Lakiosasto

28.3.1990

töstä, vaan joutuu myöntämään eläkkeen yhteensovit-
tamattomana.

Jos työeläke on ehditty myöntää ennen liikennevakuu-
tuskorvausta, ovat liikennevakuutusyhtiöt joskus
katsoneet ansionmenetykseksi aikaisemmin myönnetyn
työeläkkeen ja vahinkotapahtumavuoden ansioiden
välisen erotuksen. Menettelyä ei voida pitää lain
mukaisena, koska työeläke on vasta toissijainen
liikennevakuutuskorvaukseen nähden ja se on myönnet-
ty saman vahinkotapahtuman perusteella. Se on myös
myönnetty yhteensovittamattomana liikennevakuutus-
korvauksen kanssa ja siten siis yleensä liian
suurena. Mikäli liikennevakuutuskorvaus olisi
myönnetty viipymättä vahinkotapahtuman sattumisen
jälkeen, olisi myönnetty työeläke voitu yhteensovit-
taa alusta lähtien eikä liikennevakuutuskorvausta
määrättäessä olisi myöskään voitu katsoa, että
myönnetty työeläke olisi tullut pois jääneen an-
siotulon sijaan.

Liikennevakuutuslaitokset eivät enää nykyisin aina
hyväksy eläkkeensaajan eläkelaitokselle antamaa
valtakirjaa tai muuta suostumusta, jonka perusteella
oikeus liikennevahinkokorvaukseen on siirretty
työeläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa
samalta ajalta liikaa maksettua työeläkkeen määrää.
TEL:iin ei ole sisällytetty regressisäännöstä,
jonka mukaan korvauksensaajan oikeus tällaisessa
tilanteessa siirtyisi eläkelaitokselle eläkkeestä
muiden korvausten johdosta tehtävää vähennystä
vastaavalta osin. VEL:ssa ja KVTEL:ssa sitä vastoin
on tällainen säännös.

Seurauksena liikennevakuutusyhtiöiden menettelystä
on, etteivät työeläkelaitokset mielellään kiirehdi
työeläkepäätöksen antamisessa, vaan mahdollisuuksien
mukaan odottavat niin kauan kunnes liikennevakuutus-
päätös on annettu. Aina ei ole mahdollista odottaa
jopa vuosia kestävä prosessin päättymistä, sillä
eläkkeeseen muutoin oikeutettu hakija voi tällöin
jäädä ilman toimeentuloturva.

2.2.4

Invalidihuoltona maksetut korvaukset

Tapaturmavakuutuslain nojalla voidaan vahingoittu-
neelle myöntää korvauksena invalidihuoltoa. Tästä
on säädetty laissa tapaturmakorvausta saavien
invalidihuollosta (20.12.1963/592). Tämän lain
mukainen korvaus otetaan yhteensovituksessa huomi-
oon, kuten eläkelautakunta ja vakuutusoiikeus päätök-
sessään (VAKO 7860/75/715) ovat katsoneet.

Lakiosasto

28.3.1990

Muutoksenhakuasteiden kantana on sitä vastoin ollut, ettei liikennevakuutuskorvausta saavien invalidihuollosta annetun lain (1.7.1965/391) mukaista korvausta tule ottaa yhteensovituksessa lainkaan huomioon (VAKO 7815/71/1544, VAKO 7904/77/1736).

Invalidihuoltoa maksetaan molempien lakien mukaan yleensä ammattikoulutuksessa oleville kuntoutettaville. Korvaus maksetaan täysimääräisenä vamman laadusta riippumatta.

Vakuutusoikeuden erilainen kanta liikenne- ja tapaturmavakuutustapauksissa perustuu TEL 8 §:n 1 momentin sanamuotoon, jonka mukaan yhteensovituksessa on otettava huomioon tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuva korvaus. Tapaturmakorvausta saavien invalidihuollosta annetun lain mukainen korvaus määräytyy tapaturmavakuutuslain säännösten mukaan, joten se siis otetaan yhteensovituksessa huomioon.

Yhteensovituksessa otetaan TEL 8 §:n mukaan huomioon liikennevakuutuslain nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva jatkuva korvaus. Liikennevakuutuskorvausta saavien invalidihuollosta annetun lain mukaan myönnetty korvaus ei ole liikennevakuutuslain nojalla myönnetty jatkuva korvaus eikä näin ollen yhteensovitettava etuus.

2.2.5

Sotilasvammalain mukaiset etuudet

Sotilasvammalain mukaisten korvausten yhteensovittaminen tulee nykyään käytännössä suhteellisen harvoin kysymykseen, koska vuosien 1939 - 1945 sodissa saatuun vammaan perustuvia korvauksia ei yhteensoviteta työeläkkeiden kanssa. Tämä TEL 8 §:n muutos tuli voimaan vuoden 1981 alusta. Korvauksia ei yhteensoviteta silloinkaan, kun sodassa saatu vamma on pahentunut vasta myöhemmin ja oikeuttaa korvaukseen sotia huomattavasti myöhemmästä ajankohdasta.

Yhteensovitettavat sotilasvammalain mukaiset korvaukset ovat eläketapauksissa siten yleensä asevelvollisuusaikana sattuneisiin tapaturmiin ym. perustuvia. Sotilasvammalain perusteella suoritetaan korvausta asevelvollisten, työvelvollisten ja eräiden muiden puolustuslaitoksen tehtävissä olevien palveluksessa saaman vamman, sairauden tai tapaturman johdosta sekä puolustuslaitoksen ammuksien ym. aiheuttaman tapaturmaisen ruumiinvamman johdosta. Korvausta maksetaan myös tällaisen edunjäntäjän jälkeen huollettaville omaisille.

Lakiosasto

28.3.1990

Sotilasvammalain nojalla maksetaan mm. päivärahaa ja elinkorkoa. Päivärahaa maksetaan enintään vuoden ajalta, jonka jälkeen korvaus muuttuu elinkoroksi. Elinkorko voi kuitenkin alkaa aikaisemminkin kuin vuoden kuluttua vamman tai sairauden saamisesta.

Yhteensovituksessa otetaan huomioon vain elinkorkona maksettu korvaus ns. omaisten osuus siihen liittyen. Päivärahaa ei siten yhteensoviteta. Myöskään täydennyskorkoa ei oteta yhteensovituksessa huomioon, koska se on luonteeltaan suoranaisten kulujen korvaamista tai toisaalta harkinnanvarainen ja henkilön muista tuloista riippuva.

2.2.6

Peruseläkkeisiin verrattava muu työ- tai virkasuhteeseen perustuva eläke

TEL 8 §:n 1 momentin mukaan ensisijaisina eläkkeinä on pidettävä myös sellaisia työ- ja virkasuhteeseen perustuvia vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeitä, jotka ovat peruseläkkeeseen rinnastettavia. Tähän ryhmään kuuluvat pääasiassa valtion ja kuntien sekä kirkon vanhojen eläkejärjestelmien mukaiset eläkkeet. Vanhojen eläkejärjestelmien mukaisilla eläkkeillä tarkoitetaan eläkkeitä, jotka on myönnetty VEL:a, KVTEL:a tai KiEL:a edeltäneiden säännösten nojalla. Valtion puolella vanhoja eläkkeitä ovat esimerkiksi valtion virkamieseläkkeet. Kunnilla ja kuntainliitoilla on omien eläkesääntöjensä mukaisia eläkkeitä.

Valtion ja kuntien palveluksessa olevat ovat saaneet etukäteen valita, ottavatko he tulevan eläketapahtuman sattuessa "vanhan" vai "uuden" eläkejärjestelmän eläkkeen. Valtion eläkkeessä "valinta" tehdään periaatteessa eläkettä myönnettäessä, jolloin hakijalle myönnetään edullisempi vaihtoehto. Kunnallisissa eläkejärjestelmissä valintaa ei enää voi tehdä.

Koska sekä valtion, kirkon että kuntien vanhat eläkejärjestelmät eivät ole eduiltaan TEL:n tyyppiä, ei niiden mukaisia eläkkeitä pidetä peruseläkkeinä, vaan ne yhteensovitetaan koko määrältään ensisijaisina eläkkeinä. Niihin ei siten sovelleta suhteellista yhteensovitusta eikä eläkepalkkaa voida käyttää yhteensovitusperusteena.

2.2.7

TEL 1 b §:n mukainen luottamushenkilön eläketurva

Jos yksityisellä sektorilla työskentelevän luottamushenkilön eläketurva on järjestetty TEL 1 b §:n

Lakiosasto

28.3.1990

mukaisesti, on luottamustoimesta karttunut eläke yhteensovitettava yhdessä muun työeläkkeen kanssa. Tämä johtuu TEL 1 b §:n 4 momentin sanamuodosta, jonka mukaan luottamustoimeen perustuvasta eläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä työsuhteeseen perustuvasta eläkkeestä on säädetty. TEL 1 b §:n mukaan määrättyä luottamushenkilön eläkettä on siten pidettävä TEL 8 §:n tarkoittamana peruseläkkeenä.

2.2.8

Valtioneuvoston jäsenten, kansanedustajien ja kunnallisten luottamushenkilöiden eläkkeet

Valtioneuvoston jäsenen, kansanedustajan ja kunnallisen luottamushenkilön eläkkeet perustuvat erityisiin eläkelakeihin, joita ei ole lueteltu TEL 8 §:n 4 momentissa eivätkä ne perustu työ- tai virkasuhteeseen. Näin ollen niitä ei voi pitää yhteensovitettavina eläkkeinä.

Muista eläkkeistä, joita ei yhteensoviteta, katso liite 1.

2.2.9

SOLITA-eläkkeiden kolmen vuoden sääntö

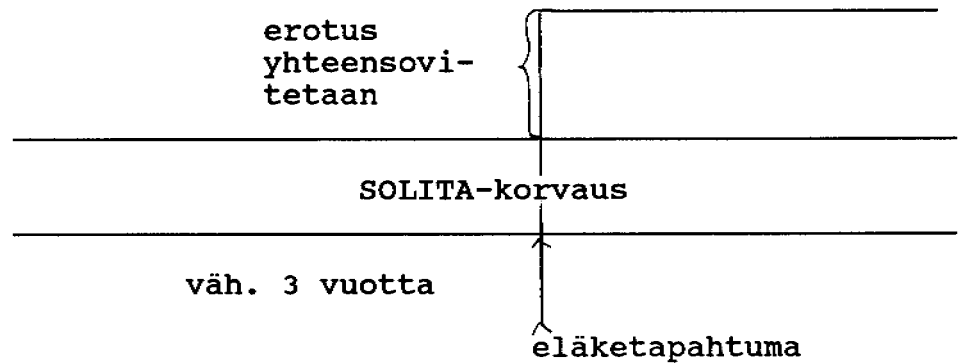
Henkilö on voinut saada ansiotyössä ollessaan aikaisemman tapaturman johdosta korvausta jo pitkään. Kun hänelle sattuu eläketapahtuma ja hänen tulotasoaan arvioidaan yhteensovitusta varten, otetaan huomioon, että hänen tulonsa ovat muodostuneet, paitsi palkasta, myös korvauksesta. Samansuuruisena edelleen eläkkeen aikana jatkuva korvaus ei silloin saa vähentää hänen eläkettään.

Tapaturma-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain (SOLITA) mukaisten korvausten kohdalla tämä on järjestetty siten, että jos eläkkeensaaja on saanut tällaista korvausta keskeytyksettä vähintään kolmen vuoden ajan välittömästi ennen eläketapahtumaa, korvausta ei yhteensoviteta. Yhteensovitus tulee kysymykseen vain jos korvaus nousee eläketapahtuman yhteydessä. Yhteensovitettavaa on silloin vain se osa korvauksesta, joka ylittää ennen eläketapahtumaa maksetun korvauksen määrän. Perhe-eläkkeen kanssa tällaista korvausta ei yhteensoviteta lainkaan.

Lakiosasto

28.3.1990

Esimerkki 2

Eläketapahtumalla tarkoitetaan tässä yhteydessä ensimmäistä eläketapahtumaa. Eläkkeen muuttuminen vain toisennimiseksi, esimerkiksi työttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi, työkyvyttömyyseläke perhe-eläkkeeksi tai osaeläke täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi, ei ole eläketapahtuma tässä mielessä. Yleisesti voidaan sanoa, että lain tarkoittaman kolmen vuoden ajan tulee olla sellaista, jolloin henkilö ei ole saanut eläkettä.

Käytännössä aika, jota korvaustasoa selviteltäessä tarkastellaan, on usein noin puolen vuoden aika ennen eläketapahtumaa. Jos ensisijainen korvaus on noussut eläketapahtuman aikaiseen tasoonsa jo yli kuusi kuukautta ennen eläketapahtumaa, katsotaan, ettei korvaus ole noussut lainkaan eläketapahtuman yhteydessä eikä korvausta siten oteta huomioon yhteensovituksessa. Kuitenkin joskus joudutaan tilanteesta riippuen tutkimaan korvaustasojen vaihteluja pitemmältäkin ajanjaksolta vakiintuneen korvaustason selvittämiseksi. Jos korvaus on vaihdellut runsaasti ennen eläketapahtumaa, koetetaan selvittää ennen vaihtelun alkua vakiintunut korvaustaso, johon verrataan eläketapahtuman aikaista korvaustasoa.

Lakiosasto

28.3.1990

Esimerkki 3

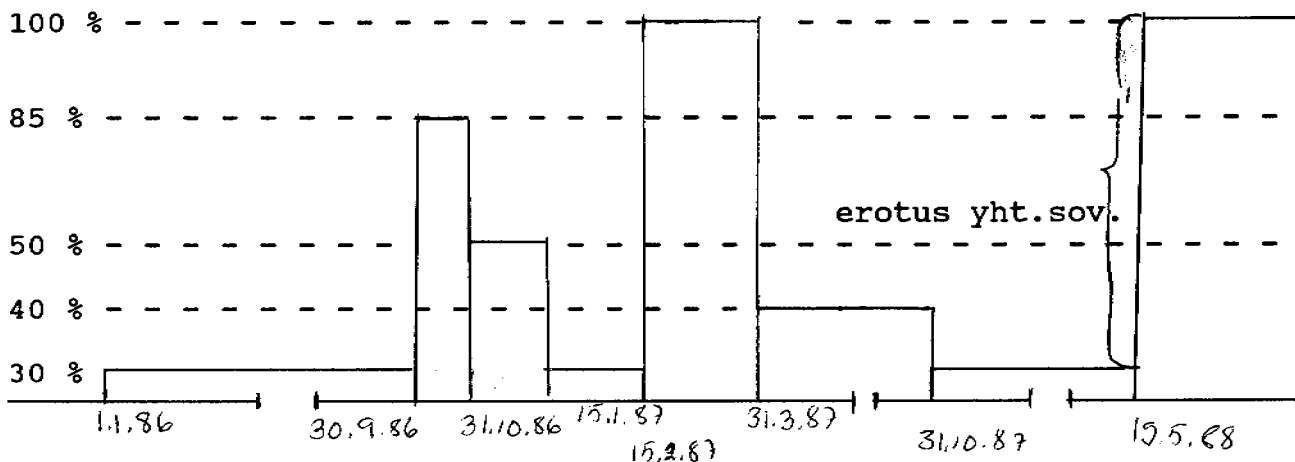
Eläkkeenhakija on saanut tapaturmavakuutuslain nojalla korvausta vuodesta 1984 lähtien. Hän tulee työkyvyttömäksi 20.5.1988 ja TEL:n mukainen työkyvyttömyyseläke alkaa 1.5.1989.

TEL-työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa 1.5.1989 otetaan yhteensovitukseen 100 prosentin mukaisen korvauksen ja 30 prosentin mukaisen korvauksen erotus eli 30.500 mk/v.

Tapaturmavakuutuslain mukainen elinkorko on vaihdellut seuraavasti:

1.1.1986 - 30.9.1986	30 %:n haitta-aste	10 500 mk/v
1.10.1986 - 31.10.1986	85 %:n haitta-aste	40 200 mk/v
1.11.1986 - 15.12.1986	50 %:n haitta-aste	25 300 mk/v
16.12.1986 - 15.2.1987	30 %:n haitta-aste	10 500 mk/v
16.2.1987 - 31.3.1987	100 %:n haitta-aste	50 000 mk/v
1.4.1987 - 31.10.1987	40 %:n haitta-aste	18 200 mk/v
1.11.1987 - 19.5.1988	30 %:n haitta-aste	10 500 mk/v
20.5.1988 alkaen	100 %:n haitta-aste	50 000 mk/v

TEL-työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa

2.3

Ulkomaisten etuuksien huomioon ottaminen yhteensovituksessa

Ulkomainen etuus voidaan ottaa yhteensovituksessa huomioon joko Suomen työeläkelainsäädännön perusteella tai Suomen ja toisen maan välisen sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaisesti.

2.3.1

Yhteensovitus työeläkelainsäädännön perusteella

TEL 8 §:n 9 momentin mukaan on mahdollista ottaa yhteensovituksessa huomioon myös TEL 8 §:n 1 ja

Lakiosasto

28.3.1990

5 momentissa tarkoitettua etuutta vastaava etuus, jota maksetaan vieraasta valtiosta. TEL 8 §:n 9 momentti ei ole pakottava. Yhteensovitus tulee kysymykseen lähinnä silloin, kun eläkkeensaajan tiedetään saavan ulkomaista etuutta, joka yhdessä työeläkkeen kanssa johtaisi ylikompensoitioon. Eläkelaitos voi tehdä yhteensovituksen uudelleen, kun se saa tiedon ulkomaisesta etuudesta. Yhteensovittavaan etuuteen sovelletaan tällöin kaikkia yhteensovitusmääräyksiä kuten esimerkiksi kolmen vuoden sääntöä ja 10/6 -sääntöä (katso kohta 3.4.).

TEL:n mukainen yhteensovitus voidaan tehdä niistä maista maksettavien etuuksien kanssa, joiden kanssa Suomella ei ole sosiaaliturvasopimusta. Säännöstä voidaan soveltaa myös sosiaaliturvasopimusmaista maksettaviin etuuksiin, jos sopimuksessa ei ole määräyksiä etuuksien yhteensovittamisesta tai yhdistämisestä. Lisäksi, jos sosiaaliturvasopimuksen mukainen etuuksien yhdistäminen koskee vain tiettyjä, sopimusmääräysten perusteella määräytyviä etuuksia, TEL:n yhteensovitusmääräyksen soveltaminen on mahdollista muihin saman sopimuksen piiriin kuuluviin etuuksiin.

Ylikompensoitiotilannetta sopimusmaiden eläkkeiden välillä ei yleensä synny, koska vain harvoista sosiaaliturvasopimusmaiden eläkejärjestelmistä maksetaan muuhun kuin todelliseen työskentelyaikaan perustuvia eläkkeitä. Esimerkiksi työkyvyttömyyseläkkeeseen ei yleensä lueta hyväksi eläketapahtuman jälkeistä aikaa. Sopimusmääräysten nojalla ulkomaisen eläke määräytyy lisäksi usein Suomen sopimus-kumppanin lainsäädännöstä poikkeavasti, jolloin ulkomaisen eläkkeen määrässä on huomioitu vakuutetun oikeus etuuteen myös Suomesta.

2.3.2

Sosiaaliturvasopimusten määräykset yhteensovituksesta

Monissa sosiaaliturvasopimuksissa on määräyksiä eri etuuksien yhteensovituksesta ja eläkkeiden yhdistämisestä.

Suomen voimassaolevista sosiaaliturvasopimuksista Ison-Britannian, Sveitsin, Kanadan ja sen provinssin Quebecin sopimuksissa ei ole molempia sopimusmaita koskevia määräyksiä etuuksien yhteensovituksesta tai eläkkeiden yhdistämisestä. Sen sijaan pohjoismaisessa, Saksan liittotasavallan, Itävallan ja Espanjan sopimuksessa on etuuksien yhdistämistä koskevia määräyksiä. Myös todennäköisesti vuonna 1990 voimaantuleva Kreikan sopimus määrää yhteensovituksesta.

Lakiosasto

28.3.1990

a) Pohjoismaat

Pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen 22 artiklan perusteella kahdesta tai useammasta pohjoismaasta myönnettävät eläkkeet voidaan "yhdistää" vain silloin, kun on kysymys kahdesta maasta maksettavaksi tulevasta eläkkeen tulevan ajan osuudesta. Näissä tapauksissa tulevan ajan osuus maksetaan sopimuksen 23 artiklan mukaan vain siitä maasta, jossa tämä osuus on suurempi. Työskentelyaikaan perustuva osuus eläkkeestä maksetaan molemmista sopimusmaista.

Eri pohjoismaista myönnettäviä eläkkeitä ei voida sopimusmääräysten vuoksi yhteensovittaa muissa kuin yllä mainituissa tilanteissa. TEL:n yhteensovittussäännöksiä ei sovelleta pohjoismaisiin eläkkeisiin vaikka TEL 8 §:n 5 momentti antaisi siihen mahdollisuuden. TEL 9 a §:n 2 momentin säännöksen mukaan sosiaaliturvasopimuksessa voidaan nimittäin määrätä TEL:sta poikkeavasti.

Pohjoismaisen sopimuksen 5 artikla mahdollistaa sen sijaan yhteensovittamisen, kun on kysymys eläkettä vastaavista etuuksista jotka kuuluvat sopimuksen piiriin, esimerkiksi liikenne- ja tapaturmakorvaukset. Tällöin yhteensovituksen tulee sopimuksen toimeenpanosopimuksen 3 artiklan mukaisesti tapahtua ensisijaisesti etuudensaajan asuinmaassa. Jos asuinmaa ei ole yhteensovittanut etuuksia, yhteensovitus voidaan suorittaa muussa etuutta maksavassa pohjoismaassa.

b) Saksan liittotasavalta

Suomen ja Liittotasavallan välisen sosiaaliturvasopimuksen 11 artikla ja siihen liittyvät päättöpöytäkirjan 7 ja 14 kohdat määräävät sopimusmaiden välisestä etuuksien yhteensovittamisesta. Yhteensovitus voidaan suorittaa sopimusmaiden välillä, jos se olisi sopimusmaan oman lainsäädännön perusteella vastaavassa tilanteessa mahdollista. Jos yhteensovitus tällöin suoritetaan molemmissa maissa, etuuden vähennys voi olla vain puolet siitä, mitä se olisi maan oman lainsäädännön perusteella.

Sopimuksessa on lisäksi eläkkeiden yhdistämistä koskevat erityismääräykset. Sopimuksen 26 artiklan 3 kappaleen ja 27 artiklan mukaan tulevan ajan osuus eläkkeestä voidaan maksaa puolitettona, jos vakuutetulla on oikeus eläkkeen tulevan ajan osuuteen molemmista maista. Tulevan ajan osuuden puolittaminen on myös tietyissä muissa tilanteissa mahdollista (Ks. tarkemmin yleiskirje 52/81). Tällöin näihin

Lakiosasto

28.3.1990

eläkkeisiin ei voida soveltaa yhteensovitusta koskevia muita määräyksiä.

c) Itävalta

Itävallan sosiaaliturvasopimuksessa on erityismääräyksiä eläkkeiden määräytymisestä silloin, kun vakuutetulla on eläkeoikeus molemmista sopimusmaista (Sopimuksen 14-19 artiklat). Tietyin edellytyksin eläkkeet määräytyvät Suomessa ns. kerroinmenettelyllä ja Itävallassa ns. pro rata-menettelyllä (Ks. tarkemmin yleiskirje 22/87). Tällöin eläkkeiden määrässä on otettu huomioon myös toisesta sopimusmaasta maksettavan etuuden määrä, eikä muuta yhteensovitusta näiden eläkkeiden välillä voida suorittaa. Sopimuksessa määrätään nimenomaisesti, ettei eläkelaitos Suomessa voi suorittaa muuta yhteensovitusta silloin, kun eläke on määräytynyt kerroinmenettelyllä. Sopimuksessa ei ole yleisiä määräyksiä eri etuuksien yhteensovittamisesta.

d) Espanja

Samoin kuin Itävallan sopimuksessa myös Espanjan ja Suomen välisessä sosiaaliturvasopimuksessa on määräykset pro rata- ja kerroinmenettelystä (Sopimuksen 13, 16 ja 17 artiklat, ks. tarkemmin yleiskirje 17/87). Laskettaessa sopimusmaiden eläkkeet näiden sopimusmääräysten mukaisesti ei muuta eläkkeiden yhdistämistä suoriteta. Sopimuksessa ei ole yleistä yhteensovitusmääräystä.

e) Kreikka

Suomen ja Kreikan välisen sosiaaliturvasopimuksen 6 artiklan 2 ja 3 kappaleissa määrätään sopimusmaiden etuuksien yhteensovittamisesta. Sopimusmaiden välillä suoritettava yhteensovitus tehdään kummankin maan oman lainsäädännön mukaisesti. Kreikkalainen vakuutuslaitos rajoittaa lisäksi yhteensovitustaan määrään, jolla sen maksama etuus pienenee sopimuksen johdosta. Sopimuksessa ei ole erityismääräyksiä Suomen eläkkeiden yhdistämisestä kreikkalaisten eläkkeiden kanssa.

Lakiosasto

28.3.1990

3

YHTEENSOVITUSPERUSTE

Yhteensovitusperusteen avulla määritellään se ansiotaso, joka rajaa henkilön kokonaiseläketurvan.

TEL 8 §:n 2 momentti

"Yhteensovitusraja lasketaan yhteensovitusperusteesta, jona käytetään 3 momentissa säädetyin poikkeuksin korkeinta peruseläkkeen perusteena olevaa palkkaa."

Etsittäessä enimmäisrajaa eläkkeelle tarkastellaan henkilön koko työhistoriaa ja yhteensovitukseen valitaan korkein eläkkeen perusteena oleva palkka tai työtulo. Yhteensovitusperusteeksi voidaan valita vain sellaisen työ- tai virkasuhteen tai yrittäjätoiminnan eläkepalkka tai työtulo, josta on tullut myös eläkeoikeutta.

Yhteensovitusperusteeksi voidaan valita kuitenkin myös sellaisen työsuhteen eläkepalkka, joka on alkanut sen kalenterivuoden jälkeen, jona työntekijä on täyttänyt 63 vuotta. Jos tulevan ajan eläkettä laskettaessa LEL-ansiot on korvattu TEL-palkalla tai yrittäjätyötulolla, voidaan sitä käyttää yhteensovitusperusteena vaikka itse työsuhdetta tai yrittäjätoimintaa ei oteta eläkettä määrättäessä huomioon.

Työsuhteita, jotka ovat päättyneet ennen kuin työntekijä täytti 23 vuotta, ei voida ottaa huomioon yhteensovitusperustetta valittaessa, koska eläkeoikeutta karttuu vasta 23-vuotissyntymäpäivästä lähtien. Kuitenkin, jos henkilölle myönnetään tulevan ajan eläke tällaisen työsuhteen perusteella, tämän työsuhteen eläkepalkka on myös yhteensovitusperuste.

Yhteensovitusperusteeksi ei voida valita myöskään sellaisen työsuhteen eläkepalkkaa, johon on sovellettu rajoitussäännöstä.

3.1

Yhteensovitusperusteena käytettävät palkat ja työtulot

Eläkkeen hakijan työhistoriasta riippuu, mitkä kaikki seuraavista vaihtoehdoista ovat käytettävissä etsittäessä korkeinta eläkkeen perusteena olevaa

Lakiosasto

28.3.1990

palkkaa tai työtuloa

- TEL-työsuhteen eläkepalkka,
- LEL-työnimikkeen keskipalkka tai todellinen LEL-palkka,
- MYEL-työtulo tai MYEL-vähimmäistyötulo,
- YEL-työtulo,
- KVTEL-eläkepalkka
- VEL-eläkepalkka
- KiEL-eläkepalkka,
- MEL-eläkepalkka,
- muut peruseläkkeen eläkepalkat eli Suomen Pankin, Kansaneläkelaitoksen eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaan, ortodoksisen kirkkokunnan palvelukseen perustuva eläkepalkka,
- kahden tai useamman samanaikaisen, peruseläkkeeseen oikeuttavan työ- tai virkasuhteen tai yrittäjätoiminnan yhteenlaskettu palkka tai työtulo,
- kymmenen kuudesosaa entisestä eläkkeestä lisättynä uuden peruseläkkeen palkkaan tai työtuloon tai
- korkein TaEL-vuosiansio

Yhteensovitusperusteena voidaan käyttää myös TEL 7 §:n 3 momentin mukaan laskettua tulevan ajan TEL-palkkaa tai LEL 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua tulevan ajan LEL-palkkaa, johon on lisätty TEL:n mukaiseen eläkkeeseen oikeuttavien aikojen ja niitä vastaavien eläkkeen perusteena olevien palkkojen mukaan lasketut ansiot. Yhteensovitusperusteeksi voidaan valita myös MYEL 8 §:n 8 momentin mukaisesti laskettu tulevan ajan työtulo.

Yhteensovitusperusteeksi valitaan käytettävissä olevista vaihtoehdoista se palkka tai työtulo, joka indeksillä korjattuna on suurin. Indeksikorjaus tehdään yhteensovitushetken tasoon. Yhteensovitusperusteeksi voidaan valita vain peruseläkkeeseen oikeuttavasta työ- tai virkasuhteesta saatu palkka tai yrittäjätoiminnasta laskettu työtulo tai niiden perusteella laskettu tulevan ajan ansio.

Jos henkilö esimerkiksi on valinnut VEL:n tai KVTEL:n mukaisen eläkkeen sijasta valtion tai kunnan vanhan eläkejärjestelmän mukaisen eläkkeen, ei näiden työ- tai virkasuhteiden ansioita voida ottaa huomioon yhteensovitusperustetta valittaessa.

Kansaneläkelaitoksen henkilökunnan eläketurva määräytyy joko vuodelta 1938 peräisin olevan eläkeohjesäännön tai myöhemmin vahvistettujen eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaan. Näistä kahden viimeksi mainitun perusteella myönnettävät eläkkeet ovat peruseläkkeitä, jolloin yhteensovitusperusteeksi voidaan valita Kansaneläkelaitoksen toimituksen

Lakiosasto

28.3.1990

eläkepalkka. Jos henkilö ottaa eläkkeensä vanhan eläkeohjesäännön mukaisena, eläke on ensisijainen eläke, eikä sen perusteena olevaa ansiota voida valita yhteensovitusperusteeksi.

3.1.1

TEL-eläkepalkka

Jokaisen TEL-työsuhteen päätyttyä eläkelaitos laskee työnantajan antamien vuosi-ilmoitusten ja työsuhteen päättymisilmoituksen perusteella tämän työsuhteen eläkkeen perusteena olevan palkan ja ansaitun eläkkeen määrän, jotka ilmoitetaan Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriin.

Kun työsuhteessa on tehty tekninen katkaisu, eläkepalkat ja yhteensovitusperusteet lasketaan erikseen kultakin TEL-työsuhdejaksolta.

Korkein palkka on valittavissa eri TEL-palkkojen välillä. Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriotteelle on laskettu valmiiksi korkein TEL-palkka, joka on indeksoitu otteen antamisvuodelle. Tieto tulostuu TEL-työsuhdetietojen alapuolelle ennen ansaitun eläkkeen ilmoittamista. Siinä ei ole huomioitu mahdollisia rinnakkaisia työsuhteita eikä eläkejaksoja.

3.1.2

LEL-eläkepalkka

LEL:ssä ei muodostu palkkaa työsuhteittain, vaan LEL-palkka lasketaan kaikista niistä ansioista, joista henkilö on ansainnut LEL-eläkettä. Jos henkilölle on laskettu LEL-eläkettä, yhteensovitusperusteeksi voidaan valita joko LEL-työnimikkeen keskipalkka tai henkilön todellinen keskipalkka, jos se on suurempi kuin työnimikkeen keskipalkka.

3.1.2.1

LEL-työnimikkeen keskipalkka

LEL-ansiot voivat vaihdella kuukausittain ja vuosittain. Tämän vuoksi on luotu ns. LEL-keskipalkkajärjestelmä. Eri työaloilla on oma ns. työnimikenumerosa. Maksaessaan LEL-vakuutusmaksun työntekijän palkan perusteella työnantaja merkitsee tilityskuittiin työalan numeron. Työnimikkeen numero siirtyy työsuhderekisteriin palkan rinnalle.

Yhdistettäessä LEL-palkat vuosiansioiksi työsuhderekisteriin rekisteröidään ko. ansiovuodelle se työnimike, jolla ansioita on eniten.

Lakiosasto

28.3.1990

LEL Työeläkekassa selvittää vuoden loppupuolella, millainen palkkataso eri työaloilla on ollut. Eläketurvakeskus vahvistaa LEL Työeläkekassan esityksestä keskipalkat seuraavalle vuodelle. Eläketurvakeskus julkaisee vuosittain LEL-alojen vahvistettujen keskipalkkojen taulukon. Taulukot ovat yleiskirjeen liitteenä.

Yhteensovituksessa käytetään kahden viimeisen vakuutusvuoden työnimikkeiden keskipalkkaa. Jos eläkkeenhakija on kahtena viimeisenä LEL-vuotena tehnyt erilaisia töitä, käytetään näiden kahden vuoden työnimikkeiden keskiarvoa. Jos vakuutusvuosia on vain yksi, sen vuoden työnimikkeen palkkaa voidaan käyttää yhteensovitusperusteena. Vakuutusvuosi on kalenterivuosi, jona työntekijä on ansainnut vähintään 200 mk vuonna 1962 indeksi 100 (2 962 mk vuonna 1990 ind. 1481) LEL:n piiriin kuuluvassa työssä.

Työnimikkeiden keskipalkka valitaan eläketapahtumavuodelle vahvistetusta taulukosta. Jos yhteensovitus tehdään eläketapahtuman sattumisvuotta myöhemmin korjataan keskipalkka indeksillä vastaamaan yhteensovitushetken tasoa.

3.1.2.2

Todellinen LEL-palkka

Työntekijän todellisena keskimääräisenä ansiona pidetään LEL-eläkkeeseen oikeuttavista ansioista laskettua keskimääräistä palkkaa. Käytännössä se on sama palkka kuin ns. tulevan ajan eläkeoikeuden määräämistä varten laskettu kuukausipalkka ottamalla huomioon kalenterivuoteen sisältyvät TEL-jaksot (LEL 8 §:n 8 momentti). Keskimääräinen ansio saadaan jakamalla indeksoitujen LEL-ansioiden yhteismäärä niiden ansaitsemiseen käytetyllä ajalla vähennettynä työttömyysturvalain mukaisilla ansioon suhteutetuilla päivärahopäivillä. Huomioon otetaan vain sellaiset ansiovuodet, joina LEL-ansioita on vähintään 800 markkaa indeksi 100 (11 872 mk vuonna 1990 ind. 1481) eli ansioita on ollut yli ns. ylemmän rajamäärän.

Jos henkilön eläkkeessä on laskettu tuleva aika myös MYEL:n toiminnan osalta, LEL-ansiot otetaan huomioon niiltä vuosilta, joina ansioita on ollut yli alemman rajamäärän (2 962 mk vuonna 1990 ind. 1481).

Lakiosasto

28.3.1990

3.1.3

TaEL-eläkepalkka

Yhteensovitusperusteena käytetään sen kalenterivuoden keskimääräistä kuukausiansiota, jona indeksillä korjatut TaEL-ansiot ovat suurimmat.

3.1.4

KVTEL-eläkepalkka

Vuoden 1989 alusta lukien kunnan palveluksesta kertynyt eläkeoikeus lasketaan samaan tapaan kuin TEL:ssä. Vapaakirjatekniikkaa sovelletaan palvelukseen, joka on päättynyt 31.12.1988 jälkeen. Henkilön aiemmin päättyneet palvelussuhteet yhdistetään ns. pohjavapaakirjaksi joko 1.1.1989 voimassa olleeseen palvelussuhteeseen tai, jos sellaista palvelussuhdetta ei ole, viimeksi ennen 1.1.1989 päättyneeseen palvelussuhteeseen. Kunnallinen eläkelaitos ilmoittaa yhteensovituksessa käytettävän korkeimman peruseläkkeen perusteena olevan palkan.

3.1.5

VEL-eläkepalkka

Vuoden 1987 alusta lukien valtion palveluksesta kertynyt eläkeoikeus lasketaan samaan tapaan kuin TEL:ssä. Vapaakirjatekniikkaa sovelletaan palvelukseen, joka päättyy 31.12.1986 jälkeen. Ensimmäiseen 31.12.1986 jälkeen päättyvään palvelussuhteeseen luetaan eläkeajaksi ennen lainmuutosta päättyneet palvelussuhteet eli lasketaan ns. pohjavapaakirja. VEL-eläkepalkkana on sellaisen valtion eläkkeen, jossa eläkeaikaa on alle kaksi vuotta, perusteena oleva palkka vain silloin, kun vähintään kahden vuoden eläkeajalla laskettua eläkettä ei ole. Valtiokonttori ilmoittaa yhteensovituksessa käytettävän VEL-eläkepalkan.

3.1.6

KiEL-eläkepalkka

Eläkepalkan laskemissäännökset noudattavat VEL:a. Lain muutos 1.1.1987 heijastuu myös KiEL:iin.

3.1.7

MEL-eläkepalkka

Eläkepalkka lasketaan merimiestoimessa saaduista työansioista. Vakuutusmaksun perusteena oleva ansio muutetaan maksukuukausiksi. Maksukuukausiksi luetaan tietyn edellytyksin myös tuleva aika eli aika työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään.

Lakiosasto

28.3.1990

Eläkepalkka määritellään keskikuukausipalkasta, minkä henkilö on keskimäärin maksukuukautta kohti saanut eläketapahtumavuotena ja kolmena sitä edeltäneenä kalenterivuotena. Jos vakuutetun MEL-työsuhde on ollut lyhyempi, eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään koko palvelusajan keskimääräisen ansion mukaan.

Merimieseläkekassa ilmoittaa pyynnöstä yhteensovitusperusteena käytettävän MEL-eläkepalkan.

3.1.8

Suomen Pankin, Kansaneläkelaitoksen ja Ortodoksisen kirkkokunnan palvelukseen perustuva eläkepalkka

Suomen Pankin ja Kansaneläkelaitoksen henkilökunnan sekä ortodoksisen kirkkokunnan papin, diakonin, katekeetan ja kanttorin oikeus eläkkeeseen määräytyy saman sisältöisten säännösten mukaan kuin niiden henkilöiden eläketurva, jotka ovat virkasuhteessa valtioon.

Näillä työnantajilla on omat eläkesääntönsä tai eläkeohjesääntönsä. Ortodoksisen kirkkokunnan papiston eläketurvasta on kuitenkin säädetty laissa ortodoksisesta kirkkokunnasta. Tähän lakiin perustuvat eläkkeet myöntää Kirkkohallitus ja eläkkeet maksetaan Kirkkokunnan Keskusrahastosta. (Tarkempia tietoja saa Suomen Ortodoksinen Kirkollishallitus, Karjalankatu 1, 70300 Kuopio, puhelin 971-122611.)

Näistä palvelussuhteista ei tule työsuhderekisteriin eläkkeen perusteena olevaa palkkaa, joten se on tarvittaessa kysyttävä eläkkeen myöntäneeltä laitokselta.

3.2

Yhteensovitusperusteena käytettävät työtulot

3.2.1

YEL- ja MYEL-työtulo

Yrittäjäjaksos eläketyötulo on muodostunut siten, että toiminnan aikana tapahtuneista työtulojen muutoksista on laskettu eri työtulojen voimassaoloaikaan suhteutettu keskimääräinen työtulo.

Jos erillisiä yrittäjäjaksosia on useampia, kustakin jaksosta lasketaan työtulo erikseen.

Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriotteella ilmoitetaan yrittäjän toimiala numerokoodilla sekä työtulon vahvistettu alkumäärä YEL- ja MYEL-vakuu-

Lakiosasto

28.3.1990

tuksen tullessa voimaan. Työtulomuutokset ilmenevät Eläketurvakeskuksen työsuhderekisterissä vain silloin, jos yrittäjän työtuloa on yrittäjän työpanoksen arvon pysyvän muutoksen vuoksi korotettu vähintään yhdellä kolmanneksella tai alennettu vähintään yhdellä neljänneksellä. Vain tällainen ns. tekninen katkaisu näkyy rekisterissä, muista työtulomuutoksista ei tule tietoa työsuhderekisteriin. Ellei yrittäjätoiminta ole päättynyt, eläkelaitos ei voi päätellä yrittäjäjakson eläketyötuloa. Asiaa on tiedusteltava yrittäjätoiminnan vakuuttaneelta laitokselta.

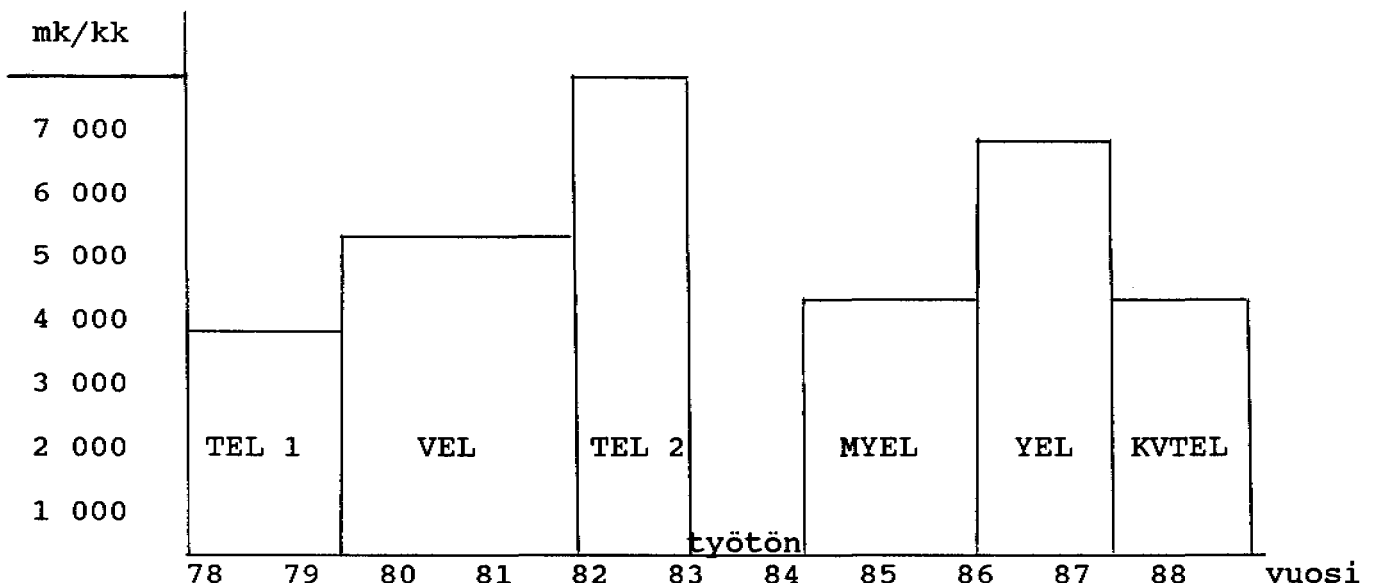
3.2.2

MYEL-työtulon vähimmäismäärä

MYEL 19 §:n 3 momentin mukaan maatalousyrittäjän eläkettä yhteensovitettaessa MYEL-työtulona on pidettävä vähintään 6 000 markkaa vuodessa vuoden 1970 indeksitasossa ilmaistuna, ind. 197 (45 106,60 mk/v vuonna 1990 ind. 1481). Jos vahvistettujen työtulojen mukaan laskettu eläkkeen perusteena oleva työtulo on pienempi kuin edellä mainittu markkamäärä, käytetään yhteensovitusperusteena vähimmäismäärää.

Esimerkki 4

Yhteensovitusperusteen valitseminen: Henkilö on ollut eri eläkelakien piiriin kuuluvissa työ- tai virkasuhteissa vuodesta 1978 lähtien ja tullut työkyvyttömäksi vuonna 1988.

Yhteensovitusperusteeksi valitaan TEL-työsuhde 2:n eläkkeen perusteena oleva palkka, joka on henkilön

Lakiosasto

28.3.1990

koko työhistorian korkein palkka, kun kaikkien työsuhteiden virkasuhteiden ja yrittäjätoimintojen eläkkeen perusteena olevat palkat ja työtulot on indeksoitu yhteensovitushetken tasolle.

3.3

Rinnakkainen työskentely

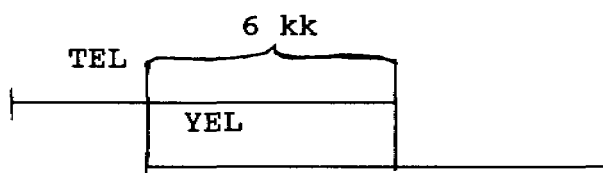
3.3.1

Rinnakkainen työskentely/TEL

Jos työntekijä tai yrittäjä ansaitsee eläkettä samanaikaisesti kahdessa tai useammassa peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa tai yrittäjätoiminnassa ja tämä rinnakkaisuus jatkuu yhdenjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta, yhteensovitusperuste vaihtoehdoksi tulee ko. toimintojen yhteenlasketut eläkkeen perusteena olevat palkat ja työtulot TEL 8 §:n 3 momentin mukaisesti. Samanaikainen toiminta voi olla työhistorian missä vaiheessa tahansa kunhan ko. toiminnat otetaan huomioon eläkettä laskettaessa.

Tällä tavoin halutaan ottaa huomioon, että työntekijän ansiotaso voi jonakin aikana muodostua kahdesta tai useammasta rinnakkaisesta tulolähteestä. Riittävän pitkäksi ajaksi rinnakkaisuudelle on katsottu 6 kuukautta, mikä oli alunperin TEL-työsuhteen vähimmäisaika.

Esimerkki 5

Samanaikaisia työ- tai virkasuhteita voi olla TEL:n, VEL:n, KVTEL:n, KiEL:n, MEL:n, YEL:n ja MYEL:n piirissä. Joillekin työntekijäryhmille on ominaista, että heillä on useita työ- tai virkasuhteita rinnakkain tai heillä on päätoimen lisäksi muuta samanaikaista työskentelyä.

3.3.2

Rinnakkainen työskentely/LEL

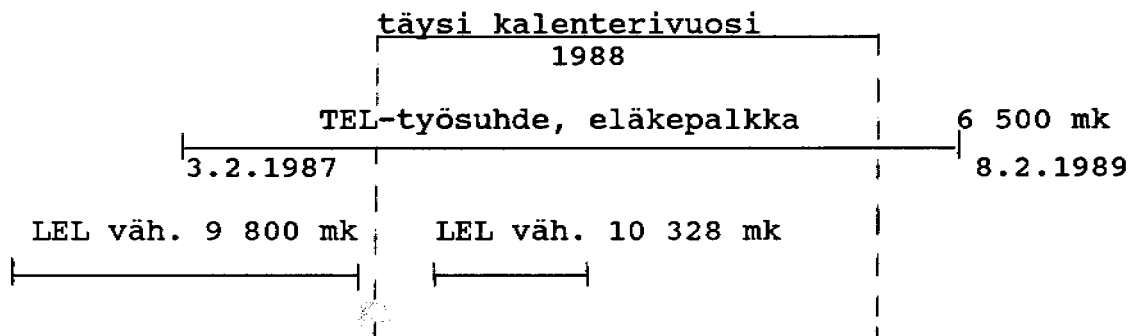
LEL-eläkettä kertyy vakuutusvuosilta, eikä työhistoriaa seurata työsuhteittain. Tämän vuoksi LEL-eläkettä ansaittaessa muun työsuhteen tai yrittäjätoiminnan täytyy jatkua koko kalenterivuoden ennenkuin rinnakkaisuusedellytys täyttyy. Rinnakkaiset ansiot lasketaan yhteen LEL-ansion kanssa, jos

Lakiosasto

28.3.1990

LEL-ansioita on ko. kalenterivuonna kertynyt vähintään ns. ylemmän rajamäärän verran 800 mk/v vuosi 1962 ind. 100 (11 848 mk/v vuonna 1990 ind. 1481). Rinnakkaisina kalenterivuosina LEL:n alaisessa työssä saatuna palkkana käytetään todellisten indeksillä tarkistettujen palkkojen keskimäärää kuukautta kohden eli kalenterivuonna ansaitut LEL-palkat jaetaan aina 12:lla. Jos rinnakkaisia kalenterivuosia on useampia, lasketaan niiden LEL-ansiot yhteen ja näin saadusta summasta lasketaan keskimääräinen LEL-kuukausiansio

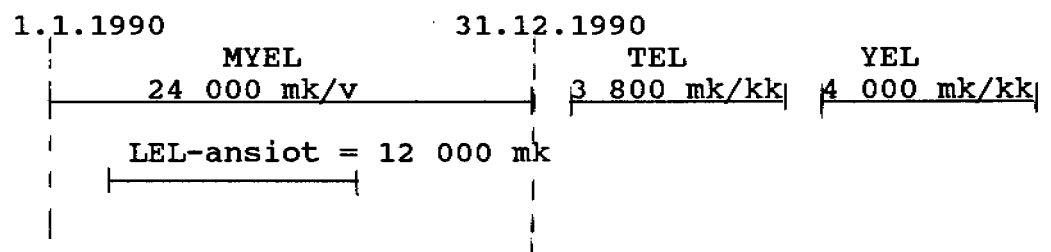
Esimerkki 6

TEL-työsuhteeseen, joka on kestänyt 3.2.1987 - 8.2.1989 sisältyy yksi kokonainen kalenterivuosi, nimittäin 1988. Sen aikana on LEL-ansioita vähintään ylempi rajamäärä.

TEL-työsuhteen eläkepalkka ja vuoden 1988 keskimääräinen LEL-ansio lasketaan yhteen korkeinta yhteensovitusperustetta valittaessa. Vuoden 1987 LEL-ansioita ei sen sijaan voida ottaa huomioon, koska TEL-työsuhde ei ole jatkunut koko kalenterivuotta 1987.

Esimerkki 7

Henkilö on harjoittanut MYEL-toimintaa ja ollut samanaikaisesti LEL-työssä, josta ansainnut yli rajamäärän työnimikkeellä 22, maatalouslomittaja. Tämän jälkeen hän on ollut sekä TEL-työsuhteessa että harjoittanut yrittäjätoimintaa. Yhteensovitusperustetta määrättäessä MYEL:ssä otetaan huomioon

Lakiosasto

28.3.1990

MYEL 19 §:n mukainen minimityötulo (45 106,60 mk/v vuonna 1990 ind. 1481), kun todellinen MYEL-työtulo on tässä tapauksessa pienempi. LEL:n rajamäärä on saatettu ansaita vaikkapa kahden kuukauden aikana, mutta rinnakkaisuustilanteissa tarkastellaan tilanetta kalenterivuositain, ts. LEL-ansiot jaetaan 12:lla ansainta-ajasta riippumatta. Yhteensovitusperusteeksi valitaan joko a) MYEL+LEL, b) LEL-työnimikepalkka, c) TEL-eläkepalkka tai d) YEL-työtulo riippuen siitä, mikä näistä vaihtoehdoista on korkein.

Tässä tapauksessa yhteensovitusperuste valitaan seuraavista vaihtoehdoista:

$$a) \frac{45\ 106,60 + 12\ 000}{12} = 4\ 758,88 \text{ mk/kk}$$

$$b) \text{työnimike } 22 = 52\ 500 \text{ mk/v} = 4\ 375,00 \text{ mk/kk}$$

$$c) 3\ 800 \text{ mk/kk}$$

$$d) 4\ 000 \text{ mk/kk}$$

Näistä korkein on MYEL+LEL (a), jossa MYEL:ssä on käytetty vähimmäismäärää.

Esimerkki 8

Pitkän TEL-työsuhteen rinnalla neljän kalenterivuoden aikana on ollut myös LEL-ansioita seuraavasti:

TEL-työsuhteen eläkepalkka 8 000 mk/kk

1985	1986	1987	1988
18 000 mk	36 000 mk	7 800 mk	25 200 mk
LEL-ansiot	LEL-ansiot	LEL-ansiot	LEL-ansiot

koska LEL-ansiot vuosina 1985, 1986 ja 1988 ovat olleet yli rajamäärän, saadaan yhteensovituksessa käytettävä LEL-ansio laskemalla vuosien 1985, 1986 ja 1988 indeksillä korjatut ansiot yhteen ja jakamalla 36:lla

$$\frac{18\ 000 + 36\ 000 + 25\ 200}{36} = 2\ 200 \text{ mk}$$

36

Yhteensovitusperuste on
 $8\ 000 + 2\ 200 = 10\ 200 \text{ mk/kk}$.

Lakiosasto

28.3.1990

Eläkelaki vaihtuu keskellä kalenterivuotta

Lainsäädännön, tulkinnan tai olosuhteiden muutokset voivat aiheuttaa sen, että toimintaan sovellettava laki muuttuu keskellä kalenterivuotta, vaikka itse työssä ei tapahdu muutoksia. Esimerkiksi TEL-työskentely on kalenterivuoden aikana vaihtunut YEL-toiminnaksi 1.7.1981 voimaantulleeseen lainmuutoksen johdosta. Tällöin LEL-ansiot lasketaan yhteen joko eläkkeen perusteena olevan TEL-palkan tai eläkkeen perusteena olevan YEL-työtulon kanssa riippuen siitä, kumpi näistä on korkeampi. Muun kuin LEL-toiminnan katsotaan jatkuvan koko kalenterivuoden ajan lain vaihtumisesta huolimatta.

Samoin menetellään, jos työsuhteessa on kesken kalenterivuotta tehty ns. tekninen katkaisu.

3.3.3

Rinnakkainen työskentely/TaEL

TaEL-ansiot käyttäytyvät rinnakkaistilanteissa samoin kuin LEL-ansiot. Muun toiminnan (TEL, YEL, MYEL jne.) täytyy jatkua koko sellaisen kalenterivuoden, jona TaEL-ansioita on vähintään TaEL-rajamäärä 540 mk/v ind. 142 (TaEL-rajamäärä on 5 631,97 mk/v 1990 ind. 1481).

Kun on kysymys muun työn kanssa rinnakkaisen TaEL-työn palkan yhteenlaskemisesta, lasketaan keskimäärä kaikkien rinnakkaisten TaEL-vuosien ansioista eikä lasketa pelkästään parhaimman ansiovuoden palkkaa.

Menettely on sama kuin LEL:ssä edellä selostettiin.

Esimerkki 9

	TaEL		TaEL
	12 000 mk		18 000 mk
	_____		_____
	TEL-työsuhde		
_____		_____	
	1986		1987
			1988

TEL-eläkepalkka on 8 000 mk/kk. Yhteensovitusperusteena käytetään

$$8\ 000 + \left(\frac{12\ 000 + 18\ 000}{24} \right) = 9\ 250\ \text{mk/kk}$$

24

Palkat on korjattu samaan indeksitasoon.

Lakiosasto

28.3.1990

3.3.4

Rinnakkainen YEL- ja MYEL-toiminta

Rinnakkaisuusedellytys täyttyy YEL- ja MYEL-toiminnan osalta kun ne ovat jatkuneet kuusi kuukautta rinnakkain.

MYEL-työtulona voidaan yhteensovituksessa käyttää joko vakuutetun työtulon perusteella määrättyä eläkkeen perusteena olevaa työtuloa tai ns. vähimmäismäärää.

Yrittäjäeläkelait tulivat voimaan 1.1.1970 ja ne koskevat vain lain voimassa ollessa vähintään 4 kuukautta jatkunutta yrittäjätoimintaa. Käytännössä useat eläkelaitokset ovat rekisteröineet YEL- ja MYEL-toiminnan alkaneeksi sen mukaan, mitä yrittäjät ovat itse ilmoittaneet. Ennen lain voimaantuloa tapahtunutta yrittäjätoimintaa ei voida ottaa huomioon rinnakkaisuutta arvioitaessa.

3.4

Eläkkeellä ja työssä rinnakkain

3.4.1

10/6-sääntö/TEL

TEL 8 §:n 3 momentin mukaan, jos työntekijä välittömästi ennen eläketapahtumaa on saanut aikaisemman eläketapahtuman johdosta peruseläkettä taikka muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä ja on vähintään kolmen vuoden ajan ollut samanaikaisesti peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lisätään yhteensovitusperustetta määrättäessä tähän työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoimintaan liittyvään eläkkeen perusteena olevaan palkkaan tai työtuloon 10/6 mainitun eläkkeen määrästä. Tämän säännöksen avulla aikaisempi eläke ikään kuin muutetaan palkaksi, josta aikaisempi eläke olisi 60 prosenttia.

Säännöksen soveltaminen edellyttää, että aikaisempi eläke jatkuu uuteen eläketapahtumaan saakka. Rinnakkaisen työskentelyn ei tarvitse jatkua eläketapahtumaan saakka eikä rinnakkaisen työskentelyn tarvitse olla jatkuvaa, kunhan rinnakkaisuutta on ollut vähintään 3 vuotta eläkeaikana.

Lakiosasto

28.3.1990

Esimerkki 10

8 vuotta				YEL eläketapahtuma
VEL-eläke				
A	B	C	D	
13 kk	20 kk	10 kk	6 kk	
TEL-työsuhde	KVTEL	TEL	YEL	YEL-TEL-eläke
				KVTEL-eläke

13 kk + 20 kk + 10 kk + 6 kk = 46 kk
= vähintään 3 vuotta

A, B ja C:n eläkepalkat sekä D:n YEL-työtulot indeksoidaan yhteensovitushetken tasoon. Näistä valitaan korkein ja 10/6 VEL-eläkkeestä lisätään siihen.

Esimerkki 11

Henkilö on ollut valtion palveluksessa ja jäänyt valitsemalleen ns. valtion vanhalle eläkkeelle vuonna 1983. Tänä vuonna hänen eläkkeensä on 3 200 mk/kk.

Heinäkuun 1 päivästä 1974 lähtien hän on ollut TEL-työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle 1.7.1990.
TEL-työsuhteen eläkepalkka: 7 200 mk
Palvelusaika: 168 kk
Ansaittu TEL-eläke: 1 512 mk/kk

Eläkkeet yhteensä:
3 200 + 1 512 = 4 712 mk

Yhteensovitusperuste:
 $\frac{10}{6} \times 3\ 200 + 7\ 200 = 5\ 333,33 + 7\ 200$
= 12 533,33 mk/kk

3.4.2
10/6-sääntö/LEL

Myös LEL:ssä on 10/6-sääntö, joka poikkeaa TEL:stä. TEL:stä poiketen LEL:ä koskevassa säännöksessä on vaatimuksena nimenomaan peräkkäiset 3 vuotta.

Lakiosasto

28.3.1990

Esimerkki 12.

	3 täyttä kalenterivuotta			Työkyvyttö- myys alkaa
	1984	1985	1986	7.4.1987
<u>1.5.1983</u>	<hr/>			
valtion eläke				
	LEL	LEL	LEL	LEL-eläke 1.5.88

LEL-eläkkeenhakija on saanut alennetun eläkeiän perusteella valtion eläkelain mukaista eläkettä 1.5.1983 alkaen. Hän on tullut työkyvyttömäksi 7.4.1987 ja LEL-eläke alkaa 1.5.1988.

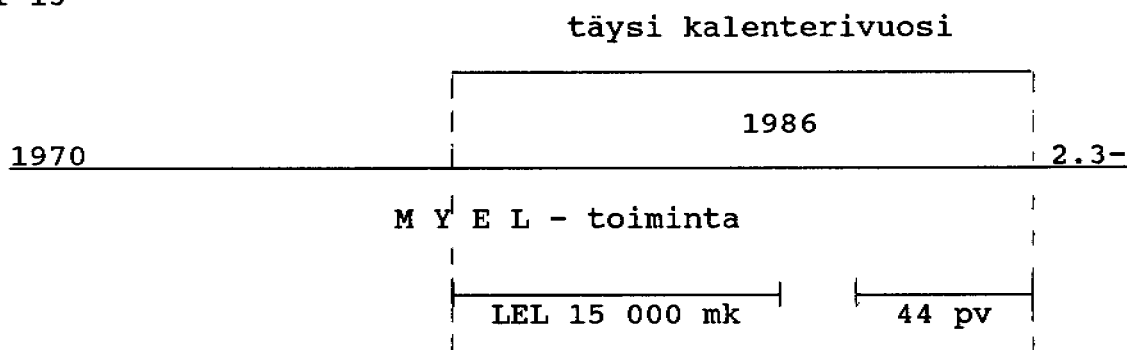
Hän on saanut aikaisempaa eläkettä vähintään 3 täyttä kalenterivuotta, vuodet 1984, 1985 ja 1986. Näinä kolmena peräkkäisenä eläkevuonna hän ansainnut vähintään LEL:n ylemmän rajamäärän. Yhteensovitusperustetta valittaessa näiden kolmen vuoden keskimääräiseen LEL-palkkaan lisätään kymmenen kuudesosaa valtion eläkkeestä.

3.4.2.1

Työttömyyspäivät keskimääräistä LEL-palkkaa laskettaessa

LEL-vuosiansio muunnetaan kuukausipalkaksi jakamalla ansio 12 kuukaudella ja kalenterivuoteen sisältyvät työttömyyspäivät vähennetään ansainta-ajasta.

Esimerkki 13

MYEL-yrittäjätoiminnan aikana vuonna 1986 LEL-ansioita on ollut 15 000 mk ja samana vuonna 44 työttömyyspäivää.

Työntekijällä on ollut vuonna 1976 mahdollisuus ansaita LEL-ansioita 12 kuukautena lukuunottamatta 44 työttömyyspäivää (näin voidaan karkeasti ottaen tilanne arvioida).

Lakiosasto

28.3.1990

44 työttömyyspäivää muunnetaan kuukausiksi jakamalla ne 22 päivällä, jolloin $44 \text{ pv} : 22 \text{ pv} = 2 \text{ kk}$.

Näin ollen LEL-kuukausipalkan laskemiseksi vuoden 1986 LEL-ansiot jaetaan:

$$\frac{15\,000 \text{ mk}}{12 \text{ kk} - 2 \text{ kk}} = 1\,500 \text{ mk/kk}$$

LEL-palkka 1 500 mk/kk lasketaan yhteen MYEL-työtulon kanssa.

3.4.3 10/6-sääntö/TaEL

Rinnakkaistilanne toteutuu TaEL-ansioiden ja aikaisemmin alkaneen eläkkeen kanssa samoin edellytyksin kuin LEL:ssä (katso kohta 3.4.2). TaEL-ansioita tulee siis olla kolmena perättäisenä kalenterivuonna, jotta 10/6-säännös tulee sovellettavaksi.

3.5 Erikoistapauksia

3.5.1 23-vuoden tapaukset

Rinnakkaisuusedellytyksen katsotaan täyttyvän myös sellaisten työsuhteiden osalta, jotka ovat alkaneet ennen kuin henkilö täytti 23 vuotta, kunhan ne otetaan huomioon eläkettä määrättäessä.

3.6 LEL ja TaEL rinnakkain työskentelyn tai eläkkeen kanssa

Jos henkilö työskentelee LEL-alalla tai on vakuutettu TaEL:ssä, täytyy muun rinnakkaisen työskentelyn jatkua koko kalenterivuoden, kuten aiemmin jo on selostettu. Rinnakkaisedellytys voi siis täyttyä myös niinä kalenterivuosina, joiden aikana henkilö täyttää 63, 64 tai 65 vuotta.

Aikaisemmin myönnettyä eläkettä korotetaan 10/6:lla, jos eläke on jatkunut vanhuuseläkeiän täyttämiseen saakka ja LEL- tai TaEL-ansioita on yli rajamäärän kolmena perättäisenä kalenterivuotena.

3.7 Eläke entisin perustein - myös yhteensovitusperuste on entinen

Ensimmäisessä yhteensovituksessa valittua yhteensovitusperustetta käytetään uusissa yhteensovituksissa korjaamalla se yhteensovitushetken tasoon. Palkka,

Lakiosasto

28.3.1990

johon eläkkeen taso on sidottu, määräytyy eläketa-
pahtuman yhteydessä. Sen jälkeiset tapahtumat eivät
siihen enää vaikuta. Yhteensovitusraja saattaa
sensijaan muuttua.

Yhteensovitusperuste voi vaihtua myös uuden yhteen-
sovituksen yhteydessä, kun henkilön kokonaiseläke-
turvaan sisältyy MEL-eläkettä, joka on alkanut
ennen kuin MEL-eläke muuttui peruseläkkeeksi
1.4.1983. Tällöin eläkettä uudelleen yhteensovitet-
taessa vaihtoehtona on myös MEL-eläkkeen eläkkeen
perusteena oleva eläkepalkka.

Yhteensovitusperuste voi muuttua myös sen vuoksi,
että muun peruseläkkeen myöntävä eläkelaitos antaa
päätöksensä myöhemmin kuin TEL-laitos, jolloin
aikaisemmin eläkkeen myöntänyt laitos saa tietoonsa
toisen laitoksen käyttämän korkeamman yhteensovitus-
perusteen, jota senkin pitää käyttää yhteensovitus-
perusteena.

3.8

Osaeläkkeen yhteensovitusperuste

Osaeläkettä yhteensovitettaessa yhteensovitusperuste
valitaan samoin kuin täydessä työkyvyttömyyseläk-
keessä.

Lakiosasto

28.3.1990

4

YHTEENSOVITUSRAJA

Yhteensovitusrajalla tarkoitetaan rajaa, johon työeläke yhdessä muiden eläkkeiden ja korvausten kanssa saa enintään nousta. Jos tämä raja ylitetään, työeläkettä vähennetään ylimenevältä osalta.

Työeläkkeenä maksetaan enintään 60 prosenttia korkeimmasta eläkkeen perusteena olevasta palkasta tai työtulosta. Tämä prosenttiraja ei kuitenkaan sellaisenaan ole yhteensovitusraja, vaan työeläkkeen enimmäistason määrittämisessä otetaan huomioon myös kansaneläke, enintään kuitenkin sen pohjaosa.

Jos yhteensovitusperuste eli korkein eläkkeen perusteena oleva palkka on pieni, kansaneläkettä ei oteta huomioon. Kun palkka on keskitasoa, kansaneläke vaikuttaa vähemmän kuin pohjaosan verran. Vasta melko suurituloisilla otetaan huomioon koko pohjaosa. Jos yhteensovitusperuste ylittää 586 mk/kk ind. 142 (vuonna 1990 6 111,73 mk/kk, ind. 1481), otetaan TEL 8 §:n 2 momentin mukaan kansaneläkevähennyksenä (KEL-vähennys) huomioon 6 prosenttia ylitteestä, mutta enintään kansaneläkkeen pohjaosan määrä (esimerkiksi vuonna 1990 365 mk/kk).

Tästä seuraa, että eläkepalkan ollessa 12 497,67 mk/kk (vuonna 1990) tai enemmän, KEL-vähennyksenä otetaan huomioon pohjaosa. Jos eläkepalkka on enintään 6 111,73 mk/kk (vuonna 1990), KEL-vähennystä ei tehdä ollenkaan. Yhteensovitusraja saadaan vähentämällä KEL-vähennys edellä tarkoitettusta 60 prosentista. KEL-vähennyksen suorittamiseen ei vaikuta se, saako henkilö kansaneläkettä vai ei.

Kansaneläke otetaan teknisistä syistä huomioon kunakin kalenterivuonna sen määräisenä kuin se on ollut yhteensovituksen suorittamista edeltäneen kalenterivuoden marraskuun 1. päivänä. Kuitenkin vanhuuseläkkeessä kansaneläke otetaan huomioon eläketapahtumavuotta edeltäneen kalenterivuoden marraskuun 1. päivän tasoisena. Eläketurvakeskus ilmoittaa yhteensovituksessa käytettävän kansaneläkkeen markkamäärän yleiskirjeessään heti, kun tieto sen suuruudesta on saatu (ks. liite 2).

Osaeläkkeenä myönnetty työkyvyttömyyseläke on yleensä puolet täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä. Näin ollen osaeläkkeen yhteensovitusrajakin on puolet täyden eläkkeen yhteensovitusrajasta eli 30 prosenttia korkeimmasta eläkkeen perusteena

Lakiosasto

28.3.1990

olevasta palkasta tai työtulosta. Kansaneläkevähennystä ei tehdä, koska kansaneläkelain nojalla ei myönnetä osaeläkettä. Osaeläkettä saava ei yleensä saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, mutta vaikka hänelle sellainen myönnetään, sitä ei oteta osaeläkkeen yhteensovituksessa huomioon.

Jos eläketapahtuma on sattunut ennen 1.7.1975, yhteensovitukseen sovelletaan vanhoja säännöksiä (ks. kohta 10).

4.1

Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä

Osa-aikaeläkkeen suuruudelle on TEL 5 c §:n 3 momentissa säädetty yläraja, ns. enimmäismäärä, jota se ei saa ylittää. Enimmäismäärä perustuu siihen perusturvan mukaiseen eläkkeeseen, joka henkilölle on karttunut osa-aikaeläkkeen eläketapahtumahetkeen mennessä.

Osa-aikaeläke voi olla enintään 75 prosenttia siitä TEL 8 §:n mukaan yhteensovitetusta peruseläkkeestä, jonka henkilö on ansainnut TEL 8 §:n 4 momentissa lueteltujen eläkelakien tai eläkesääntöjen mukaan. Enimmäistasoon vaikuttavat siis myös julkisen sektorin eläkkeet. Enimmäismäärän laskemista varten on näissä tapauksissa hankittava julkisen sektorin eläkelaitokselta tieto esimerkiksi eläkkeenhakijalle karttuneesta VEL- tai KVTEL-eläkkeestä.

Enimmäismäärää laskettaessa osa-aikatyön alkamiseen mennessä karttunut eläke yhteensovitetaan ensin TEL 8 §:n mukaisesti. Yhteensovituksessa otetaan huomioon muut karttuneet VEL:n, KVTEL:n jne. mukaiset eläkkeet normaaliin tapaan. Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on 75 prosenttia karttuneen ja yhteensovitetun eläkkeen määrästä. Jos ansion alenemasta laskettu osa-aikaeläkkeen määrä on suurempi kuin eläkkeen enimmäismäärä, osa-aikaeläkkeenä myönnetään enimmäismäärä.

Lakiosasto

28.3.1990

5

YHTEENSOVITUKSEN SUORITTAMINEN

5.1

Ylite

Ylitteellä tarkoitetaan sitä osaa työeläkkeestä, joka ylittää yhteensovitusrajan. Ylite vähennetään aina peruseläkkeistä. Jos eläkkeensaaja saa useampia peruseläkkeitä, vähennys tehdään niiden suhteessa. Jos ensisijaiset eläkkeet jo yksinään ylittävät yhteensovitusrajan, peruseläkettä ei jää lainkaan maksettavaksi.

5.2

Suora vähennys

Jos eläkkeensaaja saa vain yhtä peruseläkettä, ylite vähennetään tästä eläkkeestä.

Esimerkki 14

Myönnettävä TEL-eläke on yhteensovittamattomana 4 400 mk/kk 1.2.1990 alkaen. Korkein eläkkeen perusteena oleva palkka on 7 000 mk/kk.

Kansaneläkevähennys:

$$\frac{6}{100} \times (7000 - 6\,111,73) = 53,30$$

Yhteensovitusraja:

$$\frac{60}{100} \times 7\,000 = 4\,200,00 - \text{"kansaneläke"} 53,30$$

$$= 4146,70 \text{ mk}$$

Yhteensovittamaton TEL-eläke	4 400,00 mk/kk
- Yhteensovitusraja	4 146,70 mk/kk
Ylite	253,30 mk/kk

Ylite vähennetään TEL-eläkkeestä:

$$4\,400 - 253,30 = 4\,146,70 \text{ mk/kk.}$$

Eläkkeensaajalle maksetaan tässä tapauksessa eläkettä yhteensovitusrajan verran.

Lakiosasto

28.3.1990

Esimerkki 15

Yhteensovittamaton TEL-eläke on 1.2.1990 alkaen 3 000 mk/kk. Tapaturmaeläke on 3 500 mk/kk. Korkein eläkkeen perusteena oleva palkka on 7 000 mk/kk.

Kansaneläkevähennys:

$$\frac{6}{100} \times (7\,000 - 6\,111,73) = 53,30$$

Yhteensovitusraja:

$\frac{60}{100} \times 7\,000$	=	4 200,00 mk/kk
- kansaneläke		<u>53,30 mk/kk</u>
		4 146,70 mk/kk

Eläkkeet ja korvaukset yhteensä:

TEL 3 000 mk/kk

TVL 3 500 mk/kk

6 500 mk/kk

6 500,00 mk/kk

- 4 146,70 mk/kkYlite 2 353,30 mk/kk

Yhteensovitettu TEL-eläke:

3 000,00 mk/kk

- 2 353,30 mk/kk646,70 mk/kk

Eläkkeensaajalle maksetaan TEL-eläkkeenä 646,70 mk/kk.

Lakiosasto

28.3.1990

5.3

Suhteellinen vähennys

Jos eläkkeensaaja saa useampia peruseläkkeitä, suoritetaan ns. suhteellinen yhteensovitus. Myönnettävästä peruseläkkeestä vähennetään ylitteestä vain niin suuri osa kuin ko. peruseläke on kaikkien yhteensovittamattomien peruseläkkeiden summasta.

Esimerkki 16

Yhteensovittamaton TEL-eläke on 3 000 mk/kk ja VEL-peruseläke 2 000 mk/kk. Korkein eläkkeen perusteena oleva palkka on 7 000 mk/kk.

Kansaneläkevähennys:

$$\frac{6}{100} \times (7\,000 - 6\,111,65) = 53,30$$

Yhteensovitusraja:

$$\begin{array}{r} \frac{60}{100} \times 7\,000 = 4\,200,00 \text{ mk/kk} \\ - \text{ kansaneläke} \quad \quad \quad 53,30 \text{ mk/kk} \\ \hline 4\,146,70 \text{ mk/kk} \end{array}$$

Eläkkeet yhteensä:

$$\begin{array}{r} \text{TEL} \quad 3\,000 \text{ mk/kk} \\ \text{VEL} \quad 2\,000 \text{ mk/kk} \\ \hline 5\,000 \text{ mk/kk} \\ \\ 5\,000,00 \text{ mk/kk} \\ - \quad 4\,146,70 \text{ mk/kk} \\ \hline \text{Ylite} \quad 853,30 \text{ mk/kk} \end{array}$$

TEL-eläkkeestä vähennettävä ylite:

$$\frac{3\,000}{3\,000 + 2\,000} \times 853,30 = 511,98 \text{ mk/kk}$$

Yhteensovitettu TEL-eläke:

$$3\,000 - 511,98 = \underline{2\,488,02 \text{ mk/kk}}, \text{ joka maksetaan eläkkeensaajalle.}$$

Valtiokonttori suorittaa yhteensovituksen erikseen.

Yhteensovitus vaikuttaa myös "sisäisesti" siten, että eri eläkelakien mukaisia eläkkeen osia (esim. TEL-LEL-osia) vähennetään niiden keskinäisessä suhteessa.

Lakiosasto

28.3.1990

6

YHTEENSOVITUKSEN AJANKOHTA

6.1

Ensimmäinen yhteensovitus

Eläkettä ensimmäistä kertaa myönnettäessä yhteensovitus tehdään aina. Silloin otetaan huomioon eläkkeensaajan saamat muut korvaukset ja eläkkeet ja todetaan, paljonko eläkettä tulee maksettavaksi. Jos muita korvauksia tai eläkkeitä ei ole, tarkastetaan, joudutaanko laskelmallista eläkettä alentamaan pelkän yhteensovitusrajan vaikutuksesta.

Yhteensovitus tehdään eläkkeen alkamishetken mukaisena ja tasossa. Työkyvyttömyyseläke alkaa pääsääntöisesti vasta sairauspäivärahan ensimmäisen jaksuuskauden päätyttyä. Korvaukset ja muut eläkkeet otetaan huomioon sellaisina kuin ne ovat eläkkeen alkaessa eli sellaisina kuin ne ovat ko. kalenterikuukauden 1. päivänä.

Annettaessa määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeen jatkopäätös tehdään yhteensovitus niin kuin eläkettä ensimmäistä kertaa myönnettäessä.

6.1.1

Vanhuuseläkkeen yhteensovittaminen

Eläke alkaa vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta

Vanhuuseläkettä myönnettäessä yhteensovitus toimitetaan sen päivän tasossa, jona työntekijä täyttää vanhuuseläkkeen saamisen oikeuttavan iän. Kuten edellä kohdassa 4 on jo mainittu, kansaneläke otetaan yhteensovitusrajaa määrättäessä huomioon sellaisena kuin se on eläkeiän täyttämistä edeltäneen kalenterivuoden marraskuun 1. päivänä. Muut eläkkeet ja korvaukset otetaan huomioon eläkeiän täyttämispäivän tasoisina. Yhteensovitettu eläke korotetaan indeksillä eläkkeen alkamisvuoden tasoon, jos eläketapahtuma on sattunut joulukuussa.

Varhennettu vanhuuseläke

Varhennettu vanhuuseläke määräytyy siitä eläkkeestä, jonka hakija on ansainnut eläkkeelle siirtymiseensä mennessä. Eläkettä laskettaessa yhteensovitus toimitetaan ennen varhennusvähennyksen tekemistä eläkkeen alkamishetken tasossa. Varhennusvähennys

Lakiosasto

28.3.1990

lasketaan vasta yhteensovitetusta eläkkeestä. (Ks. rekisteröityjen lisäeläkkeiden osalta kohta 11.)

Lykätty vanhuuseläke

Vaikka eläke myönnetään lykättynä, eläkkeen yhteensovitus suoritetaan eläkeiän täyttämispäivän tasossa. Tällöin otetaan huomioon lapsikorotus, jos se sisältyy eläkkeeseen eläkkeen alkaessa.

Kansaneläke otetaan tällöinkin huomioon sen suuruisena kuin se on eläkeiän täyttämivuotta edeltäneen kalenterivuoden marraskuun 1. päivänä. Muut yhteensovituksessa huomioon otettavat eläkkeet ja korvaukset muutetaan indeksillä 65 vuoden iän täyttämishetken tasoon.

Eläkeiän täyttämishetken tasossa yhteensovitettuun eläkkeeseen lasketaan lykkäyskorotus ja näin saatu eläke muutetaan vastaamaan alkamishetken tasoa korottamalla se indeksillä. (Ks. rekisteröityjen lisäeläkkeiden osalta kohta 11.)

6.1.2

Takautuvat yhteensovitukset ensimmäistä päätöstä annettaessa

Kun eläkettä myönnetään takautuvasti, on usein jo tiedossa eläkkeensaajan tapaturma-, liikenne- tai sotilasvammakorvauksen muutoksia. Jos korvauksen määrä on vaihdellut eläkeoikeuden alkamispäivän ja myöntämisaikajankohdan välisenä aikana, vaihtelut otetaan huomioon yhteensovituksessa. Huomioon otetaan kaikki korvaukset, jotka ovat tiedossa eläkettä myönnettäessä. Näin tulee tehdä ensimmäisen yhteensovituksen yhteydessä ikään kuin "uusia yhteensovituksia".

Korvauksen tai muun eläkkeen määrä otetaan huomioon sellaisena kuin se on kalenterikuukauden 1. päivänä. Jos korvausta on maksettu tai muutos on ollut voimassa vain kalenterikuukauden sisällä, sitä ei oteta huomioon.

Kun eläke myönnetään pidemmälle ajalle kuin korvauksesta on tieto, viimeinen yhteensovitus jää voimaan, kunnes ehkä sattuu uuteen yhteensovitukseen oikeutettava tilanne. (Ks. uudelleen yhteensovitamisesta kohta 7.)

Lakiosasto

28.3.1990

Esimerkki 17

Työkyvyttömyyseläke myönnetään lokakuussa 1988 alkavaksi 1.1.1988. Hakija saa tapaturmavakuutuslain mukaista korvausta, josta eläkettä myönnettäessä on tiedossa seuraavat määrät:

30 % päiväraha	30 000 mk/v	15.11.87-10.02.88
100 % "	100 000 mk/v	11.02.88-27.02.88
50 % "	50 000 mk/v	28.02.88-17.09.88
100 % tapat.eläke	100 000 mk/v	18.09.88-

Yhteensovitus tehdään eläkkeen alkaessa 1.1.1988. Sen jälkeen tarkistetaan yhteensovitus sen mukaan, mikä on tilanne kunkin kalenterikuukauden alussa. Ensimmäinen eläkepäätös sisältää siten yhteensovittukset seuraavina ajankohtina: 1.1.1988, 1.3.1988 ja 1.10.1988.

Eläkettä myönnettäessä oli yhteensovituksessa taannehtivalta ajalta otettava huomioon eläkkeensaajan saaman sotilasvammalain mukaisen elinkoron määrälliset muutokset kuitenkin siten, että muutokset eläkkeen määrään tehtiin elinkoron määrän muuttumista seuraavan kuukauden alusta. (VAKO 8343/69/972, ETK vanha arkisto 1090).

6.1.3

Väliaikainen päätös

Niissä tapauksissa, joissa tietoja muista korvauksista tai eläkkeistä ei ole vielä saatavissa työeläkettä myönnettäessä, on mahdollista antaa väliaikainen päätös. Väliaikaisella päätöksellä myönnetään eläke ja aloitetaan sen maksaminen. Eläke yhteensovitetaan myöhemmin, kun tiedot muista eläkkeistä ja korvauksista on saatu. Väliaikaisesta päätöksestä ei voi valittaa, eikä siihen tämän vuoksi liitetä muutoksenhakuohjetta. Kun eläkkeensaajalle annetaan väliaikainen päätös, hän ei joudu olemaan vailla toimeentuloa koko korvaushakemuksen käsittelyaikaa, joka saattaa olla pitkäkin.

Näin meneteltäessä on epäkohtana kuitenkin se, että eläkkeensaaja ei voi valittaa myöskään päätöksen muista osista, kuten esim. eläkkeeseen oikeuttavista työsuhteista tai osatyökyvyttömyysratkaisusta. Tältä epäkohdalta voidaan välttyä antamalla eläkepäätös osittain väliaikaisena. Seuraavassa VAKO:n hyväksymässä ratkaisussa eläkelaitos oli antanut varsinaisen, muutoksenhakuohjeella varustetun

Lakiosasto

28.3.1990

päätöksen, joka oli ollut väliaikainen yhteensovituksen osalta.

Eläkelaitos oli eläkepäätöksessään pidättänyt oikeuden yhteensovituksen korjaamiseen, jos tapaturmakorvaus muuttuisi valituksen johdosta. Tapaturma-asian ratkettua eläkelaitos oli oikaissut yhteensovituksen alusta alkaen. VAKO katsoi, ettei yhteensovitusta ollut vielä eläkelaitoksen ensimmäisellä päätöksellä lainvoimaisesti ratkaistu, vaan että päätös oli yhteensovituksen osalta väliaikainen. Tämän vuoksi VAKO muutti ELK:n päätöstä ja jätti yhteensovituksen eläkelaitoksen oikaisupäätöksen varaan. (VAKO 215/86/1810, ETK 18077).

Antaessaan väliaikaisen päätöksen työeläkelaitos voi pyytää eläkkeensaajalta valtakirjan tai suostumuksen siihen, että eläkelaitos saa periä muun korvauksen tai eläkkeen maksajalta määrän, jonka se on maksanut puuttuvan yhteensovituksen takia liikaa eläkettä. Suostumus eroaa valtakirjasta siinä, että sitä ei voi yksipuolisesti peruuttaa niin kuin valtakirjan voi. Kun yhteensovitustiedot ovat saatavissa, annetaan lopullinen päätös yhteensovitettuna muutoksenhakuohjeineen.

6.1.4

Ennakkokorvauksen yhteensovittaminen

Tapaturma- tai liikennevakuutuslain mukaista korvausta voidaan maksaa ennakkona pitkään, jos korvauspäätöksestä on valitus vireillä tai vakuutusyhtiö odottaa esim. liikennevahingossa poliisitutkin-
tapöytäkirjoja tai tuomioistuimen ratkaisua.

Yleensä lopullinen korvaus on vähintään ennakon suuruinen, mutta mikäli se jää pienemmäksi, vakuutusyhtiön liikaa maksamaa ennakkoa ei peritä takaisin. Työeläkejärjestelmän muutoksenhakuasteissa on otettu sellainen kanta, että ennakkona maksettuja korvauksia ei voida yhteensovittaa, koska niitä ei ole myönnetty varsinaisella päätöksellä.

Ennakkokorvaus voidaan kuitenkin yhteensovittaa antamalla työeläkkeestä väliaikainen päätös. Tällöin voidaan käyttää myös osittain väliaikaista päätöstä.

Lakiosasto

28.3.1990

7

UUSI YHTEENSOVITUS

7.1

Yhteensovitustilanteet

Kun eläke on myönnetty, on se päätöstä annettaessa yhteensovitettu. Eläkkeensaajalle kuitenkin voidaan myöntää uusia korvauksia ja eläkkeitä, niiden määrä voi muuttua ja myönnettyssä eläkkeessä voi tapahtua muutoksia. Myönnetty eläke saadaan yhteensovittaa uudelleen vain TEL 8 a §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa:

- Kun eläkkeensaajalle myönnetään uusi peruseläke
- Kun eläkkeensaajan saaman muun peruseläkkeen määrä muuttuu valituksen johdosta
- Kun eläkkeensaajalle myönnetään tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- tai sotilavammalain mukainen elinkorko tai eläke
- Kun eläkkeensaajalle myönnetään muu työ- tai virkasuhteeseen perustuva eläke kuin peruseläke
- Kun täysi työkyvyttömyyseläke tai työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi siten, että eläkkeen määrä muuttuu
- Kun täysi työkyvyttömyyseläke muuttuu osatyökyvyttömyyseläkkeeksi tai osatyökyvyttömyyseläke täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi
- Kun osatyökyvyttömyyseläke muuttuu työttömyyseläkkeeksi tai vanhuuseläkkeeksi
- Kun eläkkeen määrä muuttuu lapsikorotuksen muuttuessa
- Eläkkeensaajan hakemuksesta, jos päivärahan, muun eläkkeen tai elinkoron määrä on olennaisesti muuttunut
- Perhe-eläkkeen osalta katso kohta 8.3.

Kun jonkin edellä mainitun tapahtuman johdosta tehdään uusi yhteensovitus, se merkitsee, että yhteensovitukseen vaikuttavat seikat arvioidaan

Lakiosasto

28.3.1990

uuden tilanteen mukaisesti. Eläkkeensaajan saamien muiden korvausten ja eläkkeiden sen hetkinen taso selvitetään ja ne otetaan yhteensovituksessa huomioon. Eläkkeen määrä voi uuden yhteensovituksen johdosta joko suurentua tai pienentyä.

Yhteensovitus säännöksille on tyypillistä, että yhteensovitus tehdään kulloinkin voimassa olevien säännösten mukaisesti eivätkä soveltamissäännökset ole sidottuja eläketapahtumaan. Poikkeuksena on 1.7.1975 voimaan tullut lainmuutos, joka yhteensovitusrajan suhteen jakaa eläketapaukset kahteen ryhmään sen mukaan, milloin eläketapahtuma on sattunut. Kun eläketapahtuma on sattunut ennen 1.7.1975, sovelletaan uusiin yhteensovituksiin jatkuvasti silloista yhteensovitusrajaa, joka lisäksi riippuu siitä, onko eläkkeessä lapsikorotus (katso kohta 10.)

Ensimmäisessä yhteensovituksessa valittua yhteensovitusperustetta käytetään jäljempänä mainittua poikkeusta lukuunottamatta myös uusissa yhteensovituksissa korjaamalla se yhteensovitushetken indeksitasoon. Jos uuden eläketapahtuman johdosta myönnetään uusi peruseläke, jonka yhteensovitusperuste on korkeampi, tätä perustetta käytetään uuden peruseläkkeen alkamisesta lukien.

7.1.1

Eläkkeensaajalle myönnetään uusi peruseläke

Työeläkelakien mukaiset eläkkeet myönnetään yleensä saman eläketapahtuman johdosta, mutta eläkepäätökset saatetaan antaa jonkin verran eri aikoina. Esimerkiksi toisen eläkelaitoksen eläkkeen osalta saatetaan päätös antaa aikaisemmin kuin toisen laitoksen eläkkeestä. Tällöin eläkkeen yhteensovitus suoritetaan siitä lukien kun tieto toisen laitoksen eläkkeestä on saatu eläkelaitokseen. Yhteensovitusperuste voi muuttua, jos myöhemmin myönnetyn eläkkeen yhteensovitusperuste on korkeampi.

On myös tilanteita, jossa henkilö on saanut TEL:n tai LEL:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä ennen vuotta 1970, jolloin yrittäjäeläkelait tulivat voimaan. Yrittäjätoiminta on vakuutettu yrittäjäeläkelakien mukaisesti lakien voimaantultua. Uusi yhteensovitus pitää suorittaa silloin, kun TEL- tai LEL-eläkkeen saajalle myönnetään myöhemmin uuden eläketapahtuman johdosta MYEL- tai YEL-eläke.

Lakiosasto

28.3.1990

Sukupolvenvaihdoseläke

Jos sukupolvenvaihdoseläkettä saava tulee työeläkelakien tarkoittamalla tavalla työkyvyttömäksi, MELA myöntää mahdollisen TEL:n, LEL:n, YEL:n tai TaEL:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen ja yhteensovitus toimitetaan uudelleen.

Eläke entisin perustein

TEL 6 §:n 4 momentissa on säädetty entisin perustein myönnettävästä eläkkeestä. Yhteensovitus suoritetaan eläkkeen alkaessa uudelleen sen hetkisen korvausym. tilanteen mukaisesti. Yhteensovitusperustetta ei muuteta.

Työttömyyseläke

Silloin kun työttömyyseläkkeen maksaminen on keskeytetty, mutta eläkkeen maksamista on haettu uudelleen vuoden kuluessa keskeyttämisestä, jatkuu entisen eläkkeen maksaminen. Tällöin ei suoriteta uutta yhteensovitusta.

Ulkomaiset korvaukset ja eläkkeet

Lainmuutos, joka on tullut voimaan 1.9.1985, antaa mahdollisuuden yhteensovitukseen nyt myös silloin, kun TEL 8 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettua etuutta vastaava etuus maksetaan vieraasta valtiosta. Säännös ei ole pakottava, joten yhteensovitus tulee kysymykseen lähinnä silloin, kun eläkkeensaajan tiedetään saavan ulkomaista etuutta, joka yhdessä työeläkkeen kanssa johtaisi ylikompensaatioon. Eläkelaitos voi, jollei sosiaaliturvasopimuksesta muuta johdu, TEL 8 §:n 9 momentin mukaan tehdä yhteensovituksen uudelleen, kun se saa tiedon mainitusta etuudesta (kohta 2.3.1).

MEL-eläke

MEL-eläkkeen muuttuminen lainmuutoksen johdosta peruseläkkeeksi 1.4.1983 ei ollut sellainen eläkkeen määrään vaikuttavien perusteiden muutos, että se olisi aiheuttanut uuden yhteensovittamisen.

7.1.1.2

Peruseläkkeen määrän muuttuminen valituksen johdosta

Lain mukaan eläkkeensaajan saaman muun peruseläkkeen määrän muuttuminen valituksen johdosta antaa tilaisuuden uuteen yhteensovitukseen. Valitukseen rinnastetaan muun peruseläkkeen muuttuminen itseoikaisun tai päätöksen purkamisen johdosta.

Lakiosasto

28.3.1990

7.1.1.3

Muu työ- tai virkasuhteeseen perustuva eläke kuin peruseläke

Uusi yhteensovitus tehdään silloin, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu eläke kuin peruseläke. Tällaisia ovat valtion ja kuntien vanhojen eläkejärjestelmien mukaiset eläkkeet.

7.1.2

Ensisijaiset eläkkeet ja korvaukset

Jos vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen saajalle myönnetään tapaturma-, liikennevakuutus- tai sotilasvammalain mukainen eläke, elinkorko tai jatkuva korvaus, yhteensovitus toimitetaan uudelleen. Korvausten jatkopäätökset rinnastetaan korvausten myöntöpäätöksiin. Sen sijaan vaihtelut korvauksen määrässä eivät oikeuta uuden yhteensovituksen tekemiseen eläkelaitoksen aloitteesta (päätöksen purkaminen kts. kohta 7.4). Uudelleen yhteensovittessaan eläkkeen eläkelaitoksen tulee antaa asiasta valitusosoituksella varustettu päätös.

Ensisijaisen korvauksen muuttuminen valituksen, itseoikaisun tai purun johdosta ei oikeuta uuteen yhteensovitukseen.

Valtaosassa tapauksissa on selvää, aiheuttaako myönnetty korvaus uuden yhteensovituksen. Toisinaan kuitenkin esiintyy tilanteita, jotka aiheuttavat tulkintaongelmia.

Vakuutusoiikeus on ratkaisussaan katsonut, että liikennevakuutuslain mukaan myönnetyn korvauksen nimikkeen muuttuminen ei oikeuta eläkelaitosta suorittamaan uutta yhteensovitusta (VAKO 1.2.1979, 9924/77/226, ETK 1979).

TVL:n mukaisen korvauksen määrän muuttuminen ei myöskään ollut sellainen syy, että yhteensovitus voitaisiin sen perusteella toimittaa uudelleen (VAKO 27.3.1980, 4165/79/694, ETK 6010).

Tapaturmapäiväraha

Jos työntekijälle on myönnetty työeläke ja hänelle tämän jälkeen myönnetään tapaturmapäivärahaa, ei työeläkettä voida TEL 8 a §:n 2 momentin mukaan uudelleen yhteensovittaa päivärahan kanssa. Toisinaan sanoen päivärahan myöntäminen ei aiheuta uutta yhteensovitusta. Kun osatyökyvyttömyyseläkkeenä

Lakiosasto

28.3.1990

myönnetty työkyvyttömyyseläke muutetaan täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi, otetaan myös tapaturmapäiväraha huomioon uudelleen yhteensovitettaessa.

Kun tapaturmapäiväraha muuttuu tapaturmaeläkkeeksi, suoritetaan uusi yhteensovitus TEL 8 a §:n 2 momentin 1 virkkeen nojalla.

7.1.3

Eläkelajin muutos

Samalle henkilölle maksettavan jatkuvan eläkkeen muuttuminen saman suuruiseksi toisen nimiseksi eläkkeeksi ei aiheuta uutta yhteensovitusta. Näin tapahtuu yleensä työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi eläkkeensaajan täyttäessä 65 vuotta, rintamaveteraanien varhaiseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi ja työttömyyseläkkeen muuttuessa työkyvyttömyyseläkkeeksi. Jos eläke sen sijaan eri syistä lasketaan uudelleen sen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi, tehdään myös yhteensovitus uudelleen. Se tehdään eläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, mistä lukien uudelleen laskettu eläkekin muuttuu.

Varsinaisena eläketapahtumana pidetään kuitenkin alkuperäistä osatyökyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi tulohetkeä. (Vrt. kohta 3.5).

Työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi se lasketaan uudelleen ja yhteensovitetaan uudelleen seuraavissa tilanteissa:

- Osatyökyvyttömyyseläkkeen saaja täyttää vanhuuseläkeiän
- Vanhuuseläkkeeseen tulee lisättäväksi sellaisista työsuhteista, yrittäjäjaksoista tai LEL-ansioista karttunutta eläkettä, joka on jäänyt rajoitussäännön vuoksi pois työkyvyttömyyseläkkeestä.
- Kun työkyvyttömyyseläke on ollut vapaakirjaeläke, eläkkeen aikana tehdystä työstä karttunut eläke lisätään vanhuuseläkkeeseen.

Kun eläkkeen määrä edellä mainituissa tilanteissa nousee, tarkistetaan yhteensovitus muuttuneen tilanteen mukaisesti kokonaisuudessaan.

Lakiosasto

28.3.1990

Työttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi

Työttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi tehdään uusi yhteensovitus, jos eläkkeen määrä muuttuu. Jos eläkkeeseen ei sisälly tulevaa aikaa, eläkkeen määrä voi muuttua, koska eläkkeellä ollessa on voinut ansaita uutta eläkettä.

Täysi työkyvyttömyyseläke muuttuu osatyökyvyttömyyseläkkeeksi tai osatyökyvyttömyyseläke muuttuu täydeksi eläkkeeksi

Näissä tilanteissa tehdään yhteensovitus uudelleen, koska yhteensovitusrajat poikkeavat olennaisesti toisistaan.

Osatyökyvyttömyyseläke muuttuu työttömyyseläkkeeksi

Osatyökyvyttömyyseläkettä työttömyyseläkkeeksi muutettaessa on suoritettava uusi yhteensovitus eläkkeen muuttumishetken tasossa.

7.1.4

Yhteensovitus osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävässä eläkkeessä

Osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävässä eläkkeessä on suoritettava yhteensovitus kuten eläkettä ensi kertaa myönnettäessä.

7.1.5

Lapsikorotuksen muutos

Silloin, kun lapsikorotukseen oikeuttavien lasten lukumäärä muuttuu siten, että eläkkeen määrä muuttuu, tehdään myös uusi yhteensovitus.

7.1.6

Uusi yhteensovitus eläkkeensaajan hakemuksesta

Eläkkeensaajan hakemuksesta toimitetaan yhteensovitus uudelleen, jos siihen vaikuttaneen päivärahan, muun eläkkeen, elinkoron tai jatkuvan korvauksen määrä on olennaisesti muuttunut. Jos muutos on olennainen, eläkelaitokseen saapunut korvauspäätös voidaan katsoa hakemukseksi. Käytännössä muutokset ovat yleensä olennaisia ja uusi yhteensovitus tehdään.

Jatkuvan (kuukausittain tai neljännesvuosittain maksetun) korvauksen muuttuminen kertasuorituksiksi ei hakemuksestakaan oikeuta uuteen yhteensovitukseen, sillä kysymyksessä on samantasoisena säilyvän korvauksen maksutavan muuttuminen (VAKO 2311/89/3176).

Lakiosasto

28.3.1990

7.2

Uuden yhteensovituksen ajankohta

Kun eläkkeen määrä muuttuu uuden yhteensovituksen johdosta, eläkeasiassa tulee antaa uusi päätös valitusosoituksineen. Tieto eläkkeen määrän muuttumisesta tulee ehtiä ajoissa ennen maksupäivää eläkkeensaajalle. Väliaikaisen päätöksen osalta katso kohta 6.1.3.

7.2.1

Eläkkeen alentaminen

Eläkettä voidaan uuden yhteensovituksen johdosta alentaa vain siltä osin kuin sitä ei ole vielä maksettu. TEA:n, LEA:n, MYEA:n ja YEA:n mukaan: "...Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan työkyvyn palautumisen vuoksi tai jos eläke muusta syystä lakkautetaan tai sitä vähennetään, päättyy sen maksaminen tai suoritetaan vähennettyä eläkettä lähinnä seuraavasta mahdollisesta erääntymispäivästä." Lähinnä seuraava erääntymispäivä on sen kuukauden 1. päivä, johon eläkelaitos ehtii saada eläkkeen määrän muutoksen maksuun ja tiedoksi eläkkeensaajalle.

7.2.2

Eläkkeen korottaminen

Jos eläke suurenee, uusi yhteensovitus tehdään enintään vuosi taannehtivasti hakemuksesta. Jos muutos on olennainen, eläkelaitokseen saapunut korvauspäätös voidaan katsoa hakemukseksi, jolloin uusi yhteensovitus tehdään enintään vuosi taannehtivasti korvauspäätöksen saapumisesta.

7.3

Suojasäännös

TEL 8 a §:ään sisältyy ns. suojasäännös. Sen mukaan eläkettä vähennetään uuden yhteensovituksen johdosta vain sen verran, että etuuskien yhteismäärä pysyy vähintään yhtä suurena kuin se olisi ollut, ellei oikeutta uuteen eläkkeeseen, elinkorkoon tai jatkuvaan korvaukseen olisi ollut. Suojasäännöksen tarkoituksena on, että yhteensovitusta uudelleen toimitettaessa se ei vaikuta pienentävästi eläkkeensaajalle tulevan kokonaiskorvauksen määrään, vaikka kokonaiskorvauksen eri osien suhteet yhteensovituksessa muuttuisivatkin. Suojasäännös tulee käytännössä harvoin sovellettavaksi.

Lakiosasto

28.3.1990

7.4

Päätöksen purkaminen

Uudelleen yhteensovittamisen mahdollisuus on rajattu vain tiettyihin tilanteisiin. Jos eläkettä maksetaan virheellisen yhteensovituksen vuoksi liian suurena, koska uudelleen yhteensovittamisen edellytyksiä ei ole, päätökselle voi hakea purkua vakuutusoikeudelta.

Eläkelaitos on 23.10.1984 antamallaan päätöksellä myöntänyt työkyvyttömyyseläkkeen, jonka maksaminen on alkanut 1.4.1984. Työeläke on yhteensovitettu 50 prosentin työkyvyn alentuman mukaan myönnetyn tapaturmaeläkkeen kanssa. Työeläkettä on jäänyt maksettavaksi 809,05 mk/kk. Tapaturmaeläkkeen määrä on muuttunut valituksen johdosta. Tapaturmalautakunta on arvioinut tapaturman aiheuttaman työkyvyn alentuman 100 prosentiksi. Eläkelaitos on pyytänyt vakuutusoikeutta purkamaan 23.10.1984 antamansa päätöksen, koska päätös on perustunut väärään selvitykseen. Kun eläke yhteensovitetaan 100 prosentin työkyvyn alentuman mukaan myönnetyn tapaturmaeläkkeen kanssa, ei TEL:n mukaista eläkettä jää maksettavaksi. VAKO poisti päätöksen TEL 21 a §:n 1 momentin perusteella. Tässä tapauksessa eläkelaitoksella ei voinut olla tietoa lopullisesta korvauksesta. Myöskään ei ollut uuden yhteensovituksen edellytyksiä. (VAKO 6290/85/2177, ETK 17733).

Lakiosasto

28.3.1990

8

PERHE-ELÄKKEEN YHTEENSOVITUS

8.1

Perusteet

Perhe-eläkkeen yhteensovituksessa noudatetaan pitkälti samoja periaatteita kuin mitä edellä on esitetty muiden eläkelajien osalta. Olennaisimmat erot liittyvät yhteensovitusrajan määräytymiseen sekä eläkkeen uudelleen yhteensovittamiseen.

Perhe-eläkkeen yhteensovituksessa otetaan TEL 8 §:n 5 momentin mukaan huomioon vain saman edunjäätäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnettyt, TEL 8 §:n 1 momentissa mainittuja ensisijaisia korvauksia ja eläkkeitä sekä TEL 8 §:n 4 momentissa mainittuja peruseläkkeitä vastaavat korvaukset ja eläkkeet. Yhteensovituksessa ei näin ollen oteta huomioon edunsaajan omia työeläkkeitä, kansaneläkettä tai korvauksia eikä jonkun muun edunjäätäjän kuoleman jälkeen edunsaajalle myönnettyä perhe-eläkettä.

Perhe-eläke yhteensovitetään yhtenä kokonaisuutena eikä jokaiselle edunsaajalle erikseen. Yhteensovituksessa otetaan huomioon kaikkien edunsaajina olevien henkilöiden saamat korvaukset ja eläkkeet. Toisen edunsaajan eläke voi siten vaikuttaa myös toisen edunsaajan eläkkeeseen. Näin tapahtuu siitäkkin huolimatta, että edunsaajat ovat esimerkiksi kokonaan eri perhettä. Vasta yhteensovituksen jälkeen perhe-eläke jaetaan edunsaajien kesken siten kuin kunkin eläkkeen osalta on erikseen säädetty.

8.1.1

Yhteensovittettavat etuudet

Yhteensovittettavien etuuksien ryhmä, joka on siis perhe-eläkkeiden kohdalla sama kuin muidenkin eläkelajien kohdalla, on seuraava:

Lakiosasto

28.3.1990

8.1.1.1

Edunsaajille myönnettyt ensisijaisia korvauksia vastaavat korvaukset ja perhe-eläkkeet

- 1 Tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuva perhe-eläke (= huoltoeläke, jos tapaturma on sattunut ennen 1.1.1982)
- 2 Liikennevakuutuslain säännöksiin perustuva perhe-eläke
- 3 Sotilasvammalain mukainen huoltoeläke (ei yhteensoviteta, jos se perustuu edunjättäjän sodassa saamaan vammaan)
- 4 Peruseläkkeeseen verrattava muu työ- tai virkasuhteeseen perustuva perhe-eläke

1

Tapaturmavakuutuslain mukaiset etuudet

Tapaturmavakuutuslain nojalla perhe-eläkeoikeus on yleensä edunjättäjän leskellä ja alle 18-vuotiailla lapsilla. Edunjättäjän vanhemmat, otto- ja isovanhemmat, 18 vuotta täyttänyt lapsi sekä alle 18-vuotiaat sisarukset voivat saada perhe-eläkkeen, mikäli heidän elatuksensa on huomattavasti riippunut edunjättäjästä. Miesleski voi saada eläkkeen silloin, kun vaimo miehen työkyvyttömyyden vuoksi on ollut perheen pääasiallinen elättäjä. Työkyvyttömällä lapsella, jonka työkyvyttömyys on alkanut ennen 21 ikävuotta ja opiskelevalle, alle 21-vuotiaalla lapsella on myös oikeus perhe-eläkkeeseen.

Ennen 1.1.1982 sattuneiden tapaturmien perusteella leskellä ja alle 17 vuotiailla lapsilla on oikeus huoltoeläkkeeseen. Huoltoeläke vastaa nykyistä perhe-eläkettä. Opiskeleva lapsi voi saada huoltoeläkettä 19 vuoden ikään asti. Työkyvytön lapsi, jonka työkyvyttömyys on alkanut ennen 17 vuoden ikää voi saada huoltoeläkettä niin kauan kuin työkyvyttömyys jatkuu.

Tapaturmavakuutuslain mukaisesta lapsen eläkkeestä vähennetään kansaneläkelaitoksen lapselle maksama perhe-eläkkeen määrä (PEL). Yhteensovituksessa otetaan huomioon lapseneläke PEL-eläkkeellä vähennettynä.

Lakiosasto

28.3.1990

2

Liikennevakuutuslain säännöksiin perustuva perhe-eläke

Liikennevakuutuslain nojalla voidaan edunjättäjän kuoleman jälkeen maksaa perhe-eläkettä sekä korvausta kohonneista kodinhoitokustannuksista.

Ensisijassa korvauksiin on oikeus kuolleen leskellä, myös miesleskellä, ja lapsilla. Korvausta voidaan maksaa muillekin henkilöille (esimerkiksi entiselle puolisolle), joiden elatukseen vainaja eläessään oli osallistunut. Kaikissa tapauksissa edellytyksenä on, että kuolemasta on aiheutunut korvaukseen oikeutetulle elatuksen vähentymistä.

Perhe-eläkkeen suuruuden määräävät kuolleen ja lesken tulot sekä perheen suuruus. Edunsaajien lukumäärän muuttuessa eläke lasketaan uudelleen. Samoin tehdään hetkellä, jolloin edunjättäjä olisi täyttänyt eläkeiän. Myös olosuhteiden muutos, esimerkiksi lesken ansiotyöhön meno, otetaan huomioon eläkkeen määrässä.

PEL:n määrä vähennetään liikennevakuutuslain mukaisesta perhe-eläkkeestä. Yhteensovituksessa perhe-eläke otetaan huomioon PEL-eläkkeellä vähennettynä.

Lapsen perhe-eläke lakkaa lapsen täyttäessä 18 vuotta. Opiskeluaan jatkava lapsi voi saada perhe-eläkettä 21 ikävuoteen saakka (20 vuoteen, jos vahinkotapahtuma on sattunut ennen 1.1.1981).

Korvausta kohonneista kodinhoitokustannuksista maksetaan yleensä silloin, kun kotona lapsia hoitanut puoliso kuolee liikenneonnettomuudessa. Tätä korvausta ei kuitenkaan yhteensoviteta. (ELK 1984/72)

3

Sotilasvammalain mukainen huoltoeläke

Sotilasvammalain mukaista huoltoeläkettä ei yhteensoviteta, mikäli huoltoeläke perustuu edunjättäjän vuosien 1939 - 1945 sodissa saamaan vammaan.

Sotilasvammalain nojalla maksetaan huoltoeläkettä muun muassa leskelle ja lapselle. Lapsen eläke päättyy 17 vuoden iässä. Hakemuksesta maksetaan eläkettä yli 17-vuotiaalle lapselle koulunkäynnin tai opiskelun johdosta enintään 24 vuoden ikään asti. Työkyvytön lapsi saa huoltoeläkettä niin kauan kuin on työkyvytön.

Lakiosasto

28.3.1990

Huoltoeläkettä saavalle leskelle, jonka toimeentulo on vaikeutunut, voidaan hakemuksesta myöntää lisähuoltoeläkettä määräajaksi kerrallaan. Vanhemmille ja täysorvolle lapselle voidaan lisähuoltoeläkettä myöntää kohtuullisen toimeentulon turvaamiseksi.

Lisähuoltoeläkettä ei oteta yhteensovituksessa huomioon. Se vastaa vahingoittuneelle maksettavaa täydennyskorkoa.

4

Peruseläkkeeseen verrattava muu työ- tai virkasuhteeseen perustuva perhe-eläke

Näitä muita eläkkeitä ovat pääasiassa valtion ja kuntien sekä kirkon vanhojen eläkejärjestelmien mukaiset perhe-eläkkeet, jotka ovat olleet olemassa ennen VPEL:a, KVTEL:a ja KiPEL:a.

Ensisijaisia korvauksia vastaavat perhe-eläkkeet otetaan yhteensovituksessa huomioon ennen peruseläkkeitä vastaavia perhe-eläkkeitä. Mikäli yhteensovitusraja täyttyy ensisijaisista perhe-eläkkeistä, ei perusperhe-eläkkeitä jää ollenkaan maksettavaksi.

Perhe-eläkkeen yhteensovitusta säätelevässä TEL 8 §:n 5 momentissa mainitaan, että yhteensovituksessa ei oteta huomioon eläkkeeseen tai jatkuvaan korvaukseen sisältyvää määräaikaista korotusta. Tällainen korotus sisältyy valtion vanhoihin perhe-eläkkeisiin, jotka maksetaan ensimmäiseltä vuodelta 50 prosentilla korotettuna.

8.1.1.2

Edunsaajille myönnetyt peruseläkkeitä vastaavat perhe-eläkkeet

Yhteensovituksessa huomioon otettavat peruseläkkeet on lueteltu sivulla 3. Niitä vastaavat perhe-eläkkeet otetaan huomioon TEL:n vähimmäisehtojen mukaisesti eläketurvaa vastaavana.

Perhe-eläkkeitä koskevat säännökset ovat yleensä samassa laissa, asetuksessa tai eläkesäännössä kuin peruseläkesäännökset. Poikkeuksen muodostavat VEL:iin liittyvä valtion perhe-eläkelaki (VPEL) ja KiEL:iin liittyvä evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaki (KiPEL).

8.1.2

Ensimmäinen yhteensovitus

Perhe-eläkkeen yhteensovitus tehdään eläkettä ensi kertaa myönnettäessä eli yhteensovituksen ajankohta on perhe-eläkkeen alkamishetki. TEL 4 b §:n mukaan

Lakiosasto

28.3.1990

oikeus perhe-eläkkeen saamiseen alkaa edunjättäjän kuolemaa seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin edunjättäjän kuoleman jälkeen syntyneen lapsen osalta syntymää seuraavan kuukauden alusta.

8.1.3

SOLITA-eläkkeiden kolmen vuoden sääntö

Sotilasvamma-, liikennevakuutus- ja tapaturmavakuutuslakiin perustuvia eläkkeitä tai korvauksia, joita edunjättäjä oli saanut yli 3 vuoden ajan ennen edunjättäjän eläkkeen eläketapahtumaa tai ennen perhe-eläketapahtumaa, ei yhteensoviteta perhe-eläkkeen kanssa (TEL 8 b §:n mom., ks. edellä kohta 2.2.8).

8.1.4

Edunjättäjän eläkkeeseen sisältyvä varhennusvähennys ja lykkäyskorotus

Perhe-eläke, joka myönnetään varhennetun vanhuuseläkkeen jatkona, lasketaan poistamatta varhennusvähennystä edunjättäjän eläkkeestä. Edunjättäjän eläkkeestä poistetaan vain lapsikorotuksen ja yhteensovituksen vaikutukset. Tässä tapauksessa eläke joudutaan laskemaan uudelleen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisajankohdan mukaisena (tai viimeisen varhennuksen ajankohdan mukaisena). Näissä tapauksissa myös perhe-eläkkeen yhteensovitus tehdään, vanhuuseläkkeestä poiketen, perhe-eläkkeeseen, jossa on varhennusvähennys mukana.

Lykätyn vanhuuseläkkeen jälkeen myönnetyn perhe-eläkkeen laskemisessa, ja siten myös perhe-eläkkeen yhteensovituksessa, on eroja riippuen eläketapahtumahetkestä. Jos edunjättäjä on kuollut ennen 1.1.1986, perhe-eläke lasketaan edunjättäjän sellaisesta eläkkeestä, josta on poistettu lapsi- ja lykkäyskorotus sekä yhteensovituksen vaikutus. Näin ollen myöskään yhteensovitettavassa perhe-eläkkeessä ei ole lykkäyskorotusta.

Sitä vastoin 1.1.1986 tai myöhemmin sattuneissa perhe-eläketapatumissa vanhuuseläkkeen jälkeen myönnetyissä perhe-eläkkeessä säilyy lykkäyskorotus. Perhe-eläkkeen yhteensovituskin tehdään vasta lykkäyskorotuksen laskemisen jälkeen. Vastaavalla tavalla menetellään myös silloin, kun edunjättäjä ei ollut vielä eläkkeellä, mutta hänellä olisi kuolinhetkellään ollut oikeus lykättyyn vanhuuseläkkeeseen.

Lakiosasto

28.3.1990

8.1.5

Yhteensovitusperuste

Perhe-eläkkeen yhteensovitusperuste määräytyy samojen TEL 8 §:n 2 ja 3 momenttien säännösten mukaan kuin muidenkin eläkelajien yhteensovitusperuste. Jos perhe-eläke on jatkoa edunjäätäjän eläkkeelle, on perhe-eläkkeen yhteensovitusperuste sama kuin edunjäätäjän eläkkeessä. (ks. kohta 3.)

8.2. Yhteensovitusraja

Perhe-eläkkeen yhteensovitusraja määritellään TEL 8 §:n 5 momentissa. Perhe-eläkkeen yhteensovitusraja riippuu edunsaajien lukumäärästä ja lasten iästä (PEL-vähennys).

8.2.1

Edunsaajien lukumäärä

Kun edunsaajia on vähintään 3, on perhe-eläke yhtä suuri kuin TEL:n vähimmäisehtojen mukainen vanhuuseläke tai täysi työkyvyttömyyseläke, jota edunjäätäjä kuollessaan sai, tai jollei hän silloin saanut mainittua eläkettä, joka hänelle olisi myönnetty, jos hänellä kuolinhetkellään olisi ollut oikeus täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Perhe-eläkkeen yhteensovitusraja on tässä tapauksessa sama kuin edunjäätäjällä itsellään olisi ollut eli 60 prosenttia yhteensovitusperusteesta.

Kun edunsaajia on 2, on perhe-eläkkeen määrä $\frac{3}{4}$ edellä mainitusta edunjäätäjän eläkkeestä. Samoin perhe-eläkkeen yhteensovitusraja on $\frac{3}{4}$ 60 prosentista eli 45 prosenttia yhteensovitusperusteesta.

Kun edunsaajia on 1, on perhe-eläke puolet edunjäätäjän eläkkeestä ja yhteensovitusraja samoin puolet 60 prosentista eli 30 prosenttia edunjäätäjän eläkkeen yhteensovitusperusteesta.

8.2.2

PEL-vähennys

Edunsaajina olevien lasten iästä riippuu, otetaanko PEL-vähennys huomioon yhteensovitusrajaa laskettaessa.

PEL-vähennys tehdään silloin, kun edunsaajana on alle 16-vuotias lapsi. Tässä tapauksessa PEL-vähennys otetaan huomioon myös edunsaajana olevan lesken osalta. Jos sitä vastoin leski on yksin edunsaajana

Lakiosasto

28.3.1990

tai kaikki edunsaajana olevat lapset ovat täyttäneet 16 vuotta, ei PEL-vähennystä tehdä. PEL-vähennys suoritetaan kaavamaisesti eikä siten edellytä edunsaajan PEL:n mukaisen eläkeoikeuden selvittämistä.

PEL-vähennys on edunsaajana olevan lesken osalta perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen pohjaosan määrä ja kunkin alle 16-vuotiaan lapsen osalta puoliorvon eläkkeen määrä. Yhteensovituksessa käytetään koko kalenterivuoden ajan niitä PEL:n määriä, jotka ovat olleet voimassa yhteensovituksen ajankohtaa edeltäneen kalenterivuoden marraskuun 1 päivänä. Eläketurvakeskus ilmoittaa vuosittain nämä määrät eläkelaitoksille. (ks. liite).

Kuten kansaneläkkeen vaikutusta eläkkeensaajan omien työeläkkeiden ja korvausten yhteensovituksessa on rajoitettu pienipalkkaisten henkilöiden kohdalla, on PEL:nkin vaikutusta yhteensovituksessa rajoitettu. TEL 8 §:n 5 momentissa on säädetty, että PEL:n vähennyksenä saadaan ottaa huomioon enintään 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta, milloin edunsaajia on vähintään 3. Jos edunsaajia on 2, saa PEL-vähennys olla enintään 22,5 prosenttia yhteensovitusperusteesta ja jos edunsaajia on 1, on PEL-vähennys enintään 15 prosenttia yhteensovitusperusteesta.

Koska perhe-eläkkeen yhteensovitus tehdään edunsaajille yhteensä myönnettävän perhe-eläkkeen kokonaismäärään, voi PEL:n vähennys vaikuttaa sellaisenkin edunsaajan osuuteen, joka ei esimerkiksi ikänsä (16-17-vuotta) vuoksi saa yleistä perhe-eläkettä.

Toisaalta on huomattava, että PEL-eläkettä voidaan tosiasiallisesti maksaa esimerkiksi koulunkäynnin johdosta myös yli 16-vuotiaille, mutta yhteensovituksessa se otetaan huomioon aina vain lapsen 16-vuoden ikään saakka.

Jos perhe-eläkkeenä maksetaan useita peruseläkkeitä tai lisäksi ensisijaisia korvauksia vastaavia jatkuvia korvauksia ja perhe-eläkkeitä, vähennetään yhteensovitusrajan ylittävä määrä suhteellisesti kustakin perusperhe-eläkkeestä (TEL 8 §:n 5 momentti) (ks. suhteellisesta yhteensovituksesta tarkemmin kohta 5.3.).

Lakiosasto

28.3.1990

8.3

Uusi yhteensovitus

8.3.1

Uudet yhteensovitustilanteet

TEL 8 a §:n 2 momentissa säädetään perhe-eläkkeen uudelleen yhteensovittamisesta. Uusi yhteensovitus on rajattu vain määrättyihin tilanteisiin ja se on toimitettava silloin, kun

- 1) edunsaajalle myönnetään uusi peruseläkkeeseen tai ensisijaiseen korvaukseen perustuva perhe-eläke
- 2) edunsaajana oleva lapsi täyttää 16 vuotta, mikäli eläke siten suurenee
- 3) muun edunsaajan kuin 16 vuotta täyttäneen lapsen saman edunjättäjän jälkeen myönnetty eläke lakkaa, mikäli eläke siten suurenee
- 4) edunsaaja hakee uutta yhteensovitusta saman edunjättäjän jälkeen myönnetyn eläkkeen, elinkoron tai jatkuvan korvauksen olennaisesti muuttuessa.

Tämä luettelo tilanteista, joissa uusi yhteensovitus voidaan tehdä, on tyhjentävä. Uutta yhteensovitusta ei siis voida tehdä silloin, kun edunsaajana oleva 16 vuotta täyttänyt lapsi kuolee tai edunsaajien lukumäärä muusta syystä muuttuu. Jos edunjättäjän kuoleman jälkeen syntyy uusi lapsi, perhe-eläkkeen yhteensovitus tehdään lesken osalta eläkettä myönnettäessä ja uudelleen lapsen syntymistä seuraavan kuukauden alusta. Jos muussa tapauksessa saadaan perhe-eläkkeen myöntämisen jälkeen tieto uudesta edunsaajasta ja tämän johdosta yhteensovitusta on tarpeen muuttaa, se voidaan tehdä hakemalla päätöksen purkamista vakuutusoikeudessa. Kun päätös on purettu voidaan myös yhteensovitus tehdä uusien olosuhteiden mukaisena.

Edelleen TEL 8 a §:n 2 momentin mukaan yhteensovitus voidaan toimittaa uudelleen silloin, kun eläkelaitos saa tiedon vieraan valtion maksamasta perhe-eläkettä vastaavasta etuudesta.

Uuden yhteensovituksen yhteydessä otetaan huomioon edunsaajien saman edunjättäjän jälkeen saamien eläkkeiden sen hetkinen taso.

Mikäli edunsaaja täyttää 16 vuotta tai kun muun edunsaajan kuin 16 vuotta täyttäneen lapsen saman edunjättäjän jälkeen myönnetty eläke lakkaa, perhe-eläkkeen yhteensovitus voidaan toimittaa uudelleen

Lakiosasto

28.3.1990

vain, jos eläke yhteensovituksen johdosta suurenee. Yhteensovitus on näissä tilanteissa tarkistettava, mutta jos se johtaisi edunsaajien eläkkeen pienemiseen, yhteensovitusta ei saa tehdä. Tällaista rajoitusta yhteensovituksen vaikutuksesta eläkkeen määrään ei ole muiden eläkelajien kohdalla.

TEL 8 a §:n 2 momentin suoja säännös koskee myös perhe-eläkettä. Sen mukaan uuden yhteensovituksen johdosta eläkettä vähennetään vain sen verran, että sanotussa momentissa tarkoitettujen etuuksien yhteismäärä pysyy vähintään yhtä suurena kuin se oli ennen yhteensovitusta (ks. kohta 7.3).

8.3.1.1

Edunsaajalle myönnetään uusi perhe-eläke

Jos perhe-eläkkeen saajalle myönnetään saman edunjättäjän jälkeen uusi peruseläkkeeseen tai ensisijaiseen korvaukseen perustuva perhe-eläke, on yhteensovitus toimitettava uudelleen. Tässä kohdin käytäntö on perhe-eläkkeiden kohdalla sama kuin muidenkin eläkelajien kohdalla (ks. kohta 7.1). Perhe-eläkkeen määrä saattaa kuitenkin myöntämisen jälkeen vaihdella joissakin tilanteissa. Esimerkiksi liikennevakuutuslain nojalla edunsaajana olevalle leskelle myönnetyn perhe-eläkkeen määrään vaikuttavat lesken ansiotulot. Eläkkeen myöntämishetkellä ansiotulot voivat olla niin suuret, että eläkettä maksetaan vain osittain tai ei ollenkaan. Myöhemmin ansiotulojen muuttuessa liikennevakuutuslain nojalla myönnetyn perhe-eläkkeen määrä voi muuttua. Uutta yhteensovitusta ei muuttuneen tilanteen vuoksi voi kuitenkaan tehdä ilman eläkkeensaajan hakemusta. Jos leski on yksin edunsaajana eikä liikennevakuutuslain mukaista perhe-eläkettä ole ollenkaan edellä mainitusta syystä aikaisemmin maksettu, perhe-eläke voidaan yhteensovittaa sen alkaessa.

8.3.1.2

Edunsaajana oleva lapsi täyttää 16 vuotta

Kun edunsaajana oleva lapsi täyttää 16 vuotta, eläkkeen määrä tarkistetaan vain, jos eläke yhteensovituksen johdosta suurenee. Tällöin tarkistetaan perhe-eläkkeen yhteensovitus, sillä tässä vaiheessa lapsen osalta yhteensovitusrajaa alentanut yleisen perhe-eläkelain mukainen puoli-orvon eläkkeen määrä ei enää vaikuta yhteensovitukseen. Jos muita alle 16-vuotiaita edunsaajia ei ole, yhteensovitusrajaan ei tule lainkaan PEL-vähennystä.

Uutta yhteensovitusta tehtäessä tarkistetaan ajan tasalle muutkin yhteensovitukseen vaikuttavat

Lakiosasto

28.3.1990

eläkkeet ja korvaukset, kuten esimerkiksi ensisijaiseen korvaukseen perustuvat perhe-eläkkeet. Eläke ei kuitenkaan aina nouse PEL:n poisjäämisen vuoksi, sillä esimerkiksi liikennevakuutuslain mukainen perhe-eläke nousee vastaavasti sillä määrällä, mikä siitä aikaisemmin eläkkeen yhteensovituksessa oli vähennetty yleisen perhe-eläkkeen vuoksi.

8.3.1.3

Muu edunsaaja kuin 16 vuotta täyttänyt lapsi lakkaa olemasta edunsaaja

Kun muu edunsaaja kuin 16 vuotta täyttänyt lapsi lakkaa olemasta edunsaaja, eläkkeen määrä tarkistetaan vain, jos eläke yhteensoitituksen johdosta suurenee. Kun perhe-eläkkeen edunsaajien lukumäärä muuttuu ja eläkkeen määräkin muuttuu samalla, yhteensoititus voidaan suorittaa uudelleen vain tietyissä tilanteissa.

Yhteensoititus voidaan tehdä vain silloin, jos

- leski kuolee
- leski solmii uuden avioliiton
- alle 16-vuotias lapsi kuolee
- alle 16-vuotias lapsi annetaan ottolapseksi

Eläkelautakunta ei ole hyväksynyt yhteensoitituksen tarkistusta sen johdosta, että edunsaaja täyttää 18 vuotta.

Edunsaajien perhe-eläke yhteensoitettu heidän saamansa LVL:n mukaisen perhe-eläkkeen kanssa. Toisenkin edunsaajana olleen lapsen täytettyä 18 vuotta eläkelaitos oli toimittanut uuden yhteensoitituksen. Tällöin leskelle ei ole enää jäänyt maksettavaksi LEL-MYEL-perhe-eläkettä. Uutta yhteensoititusta ei tule edellä mainitusta syystä suorittaa ja eläkelautakunta kumosi eläkelaitoksen toimittaman yhteensoitituksen. ELK 3229/81.

8.3.1.4

Edunsaaja hakee uutta yhteensoititusta

Edunsaaja voi hakea uutta yhteensoititusta, kun hänelle saman edunjäätäjän jälkeen myönnetty eläke, elinkorko tai jatkuva korvaus muuttuu olennaisesti. Käytännössä korvauksissa tapahtuvat muutokset ovat yleensä olennaisia. Tältä osin perhe-eläkkeen kohdalla noudatetaan samanlaista käytäntöä kuin muidenkin eläkelajien kohdalla, josta tarkemmin edellä kohdassa 7.1.9.

Lakiosasto

28.3.1990

8.3.2

Perhe-eläkkeen määrän muuttuminen valituksen johdosta

Vaikka peruseläkettä vastaava perhe-eläke muuttuu valituksen johdosta, ei TEL 8 a §:n mukaan saa tehdä uutta yhteensovitusta. Tältä osin perhe-eläkkeen yhteensovitus eroaa muista eläkelajeista. Ensisi- jaisten korvausten ja niitä vastaavien perhe-eläkkeiden kohdalla tilanne on sama kaikkien eläkelajien osalta. Yhteensovitusta ei saa tarkistaa niiden määrän muuttuessa valituksen johdosta.

8.3.3

Uuden yhteensovituksen ajankohta

Perhe-eläkkeen uuden yhteensovituksen ajankohta määräytyy samojen periaatteiden mukaan kuin edellä kohdassa 7.2. on esitetty muiden eläkelajien osalta.

Lakiosasto

28.3.1990

9

PERHE-ELÄKEUUDISTUS 1.7.1990

Perhe-eläkeuudistus tulee voimaan 1.7.1990. Uudistus koskee perhe-eläkkeitä, joissa edunjättäjän kuolema on sattunut lain voimaantullessa 1.7.1990 tai sen jälkeen. Yhteensovituksen osalta on kuitenkin yksi, jäljempänä mainittava poikkeus. Muutoin perhe-eläkkeet, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen lain voimaantuloa, jatkuvat aikaisempien säännösten mukaisina, myös yhteensovituksen osalta.

Perhe-eläkeuudistuksen jälkeen yhteensovitussäännökset ovat periaatteeltaan samanlaiset kuin aikaisemminkin. Yhteensovituksessa huomioon otettavat eläkkeet ja korvaukset on lueteltu TEL 8 §:n 4 momentissa.

Yhteensovituksessa otetaan huomioon edunsaajalle saman edunjättäjän jälkeen maksettavat peruseläkkeet ja korvaukset. Perhe-eläkeuudistuksen jälkeen edunsaajana voi olla eräin edellytyksin myös edunjättäjän entinen puoliso. Myös entisen puolison saman edunjättäjän jälkeen saamat peruseläkkeet ja korvaukset otetaan huomioon perhe-eläkkeen yhteensovituksessa. Kuten edellä sivulla 58 on mainittu, entinen puoliso voi saada edunjättäjän jälkeen liikennevakuutuslain mukaista korvausta.

Yhteensovitusraja on uudistuksen jälkeenkin 60 prosenttia yhteensovitusperusteesta PEL-vähennyksellä vähennettynä niissä tapauksissa, joissa edunsaajien lukumäärän perusteella laskettu perhe-eläke on yhtä suuri kuin edunjättäjän eläke.

Yhteensovitusrajaa ei uusien säännösten mukaisissa perhe-eläkkeissä kuitenkaan käytännössä enää lasketa edunsaajien lukumäärien mukaan määräytyvinä prosentteina yhteensovitusperusteesta, vaan perhe-eläkkeen ja edunjättäjän eläkkeen suhteesta.

Yhteensovitusraja:

$0,6 \times \frac{\text{perhe-eläke}}{\text{edunjättäjän eläke}} \times \text{yhteensovitusperuste} - \text{PEL}$

Tämä laskutapa varmistaa sen, että perhe-eläkeuudistuksen mukanaan tuoma täysorvon lisä ei leikkau-
du yhteensovituksessa. Yhteensovitusraja ei myöskään nouse koko lesken osuudella silloin, kun edunsaajana on lesken sijasta entinen puoliso, joka saa leskeneläkettä vähemmän kuin leski.

Lakiosasto

28.3.1990

Esimerkki 18

Edunjättäjän eläke on 4 000 mk. Eläkkeen perusteena oleva palkka on 6 000 mk. Edunsaajina on kaksi lasta ja entinen puoliso.

lapseneläkkeet:

$\frac{7}{12} \times 4\ 000\ \text{mk} =$	2 333 mk
entisen puolison eläke:	+ 800 mk
yhteensä	3 133 mk

yhteensovitusraja:

$$0,6 \times \frac{3\ 133}{4\ 000} \times 6\ 000\ \text{mk} = 2\ 819,70 - \text{PEL}$$

Uudistuksen jälkeen yhteensovitusrajaa laskettaessa vähennetään kutakin edunsaajana olevaa alle 18-vuotiasta lasta kohden PEL:n lapseneläkkeen perusmäärä. Perhe-eläkeuudistuksessa PEL:n lapseneläkkeen ikäraja kohoaa 16 vuodesta 18 vuoteen.

Jos edunsaajana on myös leski, yhteensovitusrajaa laskettaessa vähennetään lisäksi perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen pohjaosa.

Kun eläkkeensaajana on lesken asemesta entinen puoliso, ei pohjaosaa kuitenkaan vähennetä, koska entinen puoliso ei voi sitä saada.

Eläketurvakeskus ilmoittaa vuosittain eläkelaitoksille yhteensovituksessa käytettävät PEL:n mukaiset perhe-eläkkeen määrät.

Yhteensovituksen jälkeen eläke jaetaan lasten ja lesken osuuksiin samassa suhteessa kuin heidän eläkkeensä edunjättäjän eläkkeestä määräytyvät (TEL 8 §:n viimeinen virke).

Uudelleen yhteensovitus

Uusien säännösten mukaan uusi yhteensovitus tehdään, kun leski tai entinen puoliso tai lapsi lakkaa olemasta edunsaaja, vaikka eläke tämän johdosta pienenesi.

Uusien säännösten mukaan myönnettyyn perhe-eläkkeeseen ei siis enää tehdä uutta yhteensovitusta lapsen täyttäessä 16 vuotta, koska PEL:n mukaista lapseneläkettä maksetaan 18 vuoden ikään saakka.

TEL:n voimaantulosäännöksen mukaan tätä uutta yhteensovitus säännöstä sovelletaan myös vanhojen säännösten mukaan myönnettyihin tai myönnettäviin perhe-eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on siis

Lakiosasto

28.3.1990

sattunut ennen 1.7.1990. Perhe-eläkkeeseen tehdään siis 1.7.1990 alkaen uusi yhteensovitus vasta kun lapsi täyttää 18 vuotta ja lapseneläke lakkaa. Vastaavasti PEL:n voimaantulosäännöksen mukaan PEL:n lapseneläkettä maksetaan uusien säännösten mukaisena 18 vuoden ikään saakka, vaikka eläketapahtuma on sattunut ennen 1.7.1990, edellyttäen että lapsi täyttää 16 vuotta 1.7.1990 tai sitä myöhemmin.

Lapsi täyttää 16 vuotta ennen 1.7.1990

Jos lapsi täyttää 16 vuotta ennen 1.7.1990, PEL:n mukaista lapseneläkettä voidaan alkaa uudelleen maksaa, vaikka PEL:n mukainen puoliorvon eläke vanhojen säännösten mukaisesti jo oli 16 vuoden iän täyttämisen jälkeen lakannut. Tällaisen lapsen PEL:n lapseneläkkeen uudelleen alkamisen tai jatkumisen edellytykset määräytyvät ennen perhe-eläkeuudistusta voimassa olleiden säännösten mukaisesti (koululaiseläke), mutta lapseneläkkeen määrä on uuden lain mukainen (PEL:n voimaantulosäännös).

Näissä tilanteissa työeläkejärjestelmän perhe-eläke tarkistetaan vanhojen säännösten mukaisesti lapsen täytettyä 16 vuotta, koska yleisen perhe-eläkelain mukainen puoliorvon eläke vanhojen säännösten mukaan lakkaa tässä iässä. Työeläkejärjestelmän perhe-eläkkeeseen ei tehdä uutta yhteensovitusta, jos ennen 1.7.1990 16 vuotta täyttäneen lapsen PEL:n mukainen lapseneläke uudelleen alkaa. Tämä koskee siis eläkkeitä, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen 1.7.1990 ja joissa lapsi täyttää 16 vuotta ennen uusien säännösten voimaantuloa 1.7.1990.

Lakiosasto

28.3.1990

10

VANHAT YHTEENSOVITUSSÄÄNNÖKSET

Eläketapahtuma ennen 1.7.1975

Ennen 1.7.1975 tapahtunutta yhteensovitussäännösten muutosta otettiin täytäntöönpanovaikeuksien vähentämiseksi kansaneläke tukiosineen huomioon aina saman suuruisena riippumatta siitä, saiko asianomainen kansaneläkettä ja sen tukiosaa vai ei. Jos eläkkeeseen sisältyi lapsikorotus, kansaneläkkeestä otettiin kuitenkin huomioon enintään pohjaosan määrä.

Ennen 1.7.1975 sattuneisiin eläketapahtumiin perustuviin eläkkeisiin sovelletaan niitä uudelleen yhteensovitettaessa edelleenkin aikaisempia säännöksiä. Lakien voimaantulosäännösten mukaisesti eläketapahtuman katsotaan lainmuutosta sovellettaessa sattuneen silloin, kun työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, kun työntekijä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, kun työntekijää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu tai kun perhe-eläkkeen edunjättäjä on kuollut. Uutena eläketapahtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen. Voimaantulosäännöksissä säädetyn eläketapahtuman sattumisajankohta ratkaisee, onko eläkettä määrättäessä sovellettava vanhoja vai uusia säännöksiä.

Ennen 1.7.1975 voimassa olleiden säännösten mukaan yhteensovitusraja on 60 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta vähennettynä "yksinäisen, lapsettoman henkilön kansaneläkkeen perusosan ja täysimääräisen tukiosan yhteenlasketulla määrällä kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitettussa kolmannessa kuntaryhmässä, enintään kuitenkin 30 prosentilla yhteensovitusperusteesta". Koska perus- ja tukiosaa ei enää ole eikä kolmatta kuntaryhmääkään, saadaan yhteensovitusta varten tarvittava määrä siten, että nykyiseen pohjaosaan lisätään viimeksi eli 1.11.1982 toisessa kuntaryhmässä voimassa ollut tukiosa korotettuna vuosittain KEL-indeksillä kunkin vuoden marraskuun 1 päivän tasoon (1.11.1989 981 mk/kk). Eläketurvakeskus ilmoittaa tässä tarkoitettuna kansaneläkkeen pohjaosana ja tukiosana yhteensovituksessa huomioon otettavat markkamäärät eläkelaitoksille yleiskirjeellä.

Lakiosasto

28.3.1990

Jos eläkkeessä on lapsikorotus, kansaneläkkeenä otetaan huomioon pienempi määrä. Yhteensovitusraja saadaan laskemalla 60 prosenttia yhteensovitusperusteesta ja vähentämällä siitä kansaneläkkeen pohjaosa, mutta kuitenkin enintään 6 prosenttia yhteensovitusperusteesta.

Osaeläkkeessä, jonka eläketapahtuma on sattunut ennen 1.7.1975, yhteensovitusraja on 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Jos eläkkeeseen sisältyy lapsikorotus, yhteensovitusraja on 33 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Koska kansaneläke ei sisällä osaeläkettä, yhteensovitusrajasta ei vähennetä kansaneläkettä.

Eläketapahtuma ennen 1.1.1980

Kansaneläkelainsäädännön uudistamiseen liittyivät 1.1.1980 voimaan tulleet työeläkelakien muutokset, jotka mahdollistivat vanhuuseläkkeen laskemisen ennakolta. Tämän laskentamenettelyn johdosta vanhuuseläkkeen yhteensovitus suoritetaan aina vanhuuseläkeiän täyttämispäivän indeksitasossa. Tämä koskee myös niitä tapauksia, joissa eläke alkaa myöhemmin kuin eläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Jos eläketapahtuma on sattunut ennen muutosten voimaantuloa 1.1.1980, yhteensovitukseen sovelletaan ennen muutosta voimassa olleita säännöksiä. Kansaneläkkeen pohjaosan määrä otetaan kuitenkin huomioon TEL 8 §:n 7 momentin mukaisesti sen määräisenä kuin se on ollut edeltäneen kalenterivuoden marraskuun 1. päivänä.

Ennen 1.1.1980 sattuneisiin eläketapahtumiin perustuvien vanhuuseläkkeiden yhteensovitus suoritetaan siis yhteensovituksen suorittamisajankohdan indeksitasossa. Yhteensovitettavaan vanhuuseläkkeeseen voi näin ollen sisältyä myös lykkäyskorotus. Sen sijaan 1.1.1980 voimaan tulleen lainmuutoksen jälkeen yhteensovitus suoritetaan aina ennen lykkäyskorotuksen liittämistä eläkkeeseen.

Lakiosasto

28.3.1990

11

TEL 11 :N MUKAAN REKISTERÖIMISKELPOISTEN LISÄELÄKKEIDEN YHTEENSOVITUS

TEL 8 ja 8 a §:ien sisältämät yhteensovitussäännökset koskevat TEL:n perusturvan mukaan myönnettyjä eläkkeitä. Rekisteröityjä lisäeläkkeitä koskevat omat, perusturvan yhteensovituksesta jonkin verran poikkeavat yhteensovitussäännökset.

11.1

Lisäeläkkeen laskeminen

Lisäedun ja siitä perittävän vakuutusmaksun on vastattava toisiaan. Esimerkiksi työsuhteen päätyttyä muodostettava vapaakirja määräytyy perityn vakuutusmaksun perusteella. Lisäeläkkeen määrä lasketaan vakuutusmaksun määräämiseksi vuosittain. Työsuhteen alkaessa tiedossa olevat, vakuutetulle kuuluvat eläke-etuudet on otettava huomioon lisäeläkkeen määrittelyssä jo työsuhteen kestäessä. Siten vakuutussopimuksessa sovitun tavoite-eläkkeen määrä rajoitetaan tietyn tasoiseksi, jolloin puhutaan aktiiviaijan yhteensovituksesta.

Eläkeaikainen yhteensovitus voi tulla kysymykseen vain sellaisten eläkkeiden tai korvausten osalta, joiden saamista ei voi tietää etukäteen. Näin ollen rekisteröidyt lisäeläkkeet yhteensovitetaan ainoastaan tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain (SOLITA) mukaisten eläkkeiden ja korvausten kanssa.

Lisäeläkkeen määrittelyssä on runsaasti eri vaihtoehtoja. TEL 11 §:n mukaisten rekisteröimiskelpoisten lisäetujen kartat määrittelevät ne puitteet, joista vaihtoehdot ovat valittavissa. Vakuutussopimuksen sisältö on keskeinen lisäeläkkeen suuruutta määrittäessä.

11.1.1

Tavoite-eläke

Täyden lisäeläkkeen suuruus lasketaan siten, että lisäeläkkeen ja samaan työsuhteeseen perustuvan TEL:n mukaisen peruseläkkeen yhdessä muodostama täysi tavoite-eläke on eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttimäärä eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttava palvelusaikaa vähemmän kuin eläketurvan ehdoissa määrätty täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika, tavoite-eläke on eläkkeeseen oikeuttavien täysien palveluskuukausien lukumäärän osoittama osa sen täydestä määrästä.

Lakiosasto

28.3.1990

Tavoite-eläkkeen laskusääntö on seuraava:

a) Tavoite-eläke = $\min(t/T;1) \times P \times S - E$, jossa

t = työsuhteen A kesto aika

T = täyteen lisäeläkkeeseen oikeuttava aika

P = tavoite-eläkkeen prosentti (60-66)

S = lisäeläkkeen perusteena oleva palkka

E = työsuhteeseen A liittyvä KEL:n kanssa yhteensovitettu TEL 5 §:n 1 momentin mukaan laskettu peruseläke.

11.1.2

Lisäeläkkeen rajoittaminen

Lisäeläkkeen rajoittamisella tarkoitetaan sitä, että tiedossa olevat vakuutetulle kuuluvat eläke-etuudet otetaan huomioon lisäeläkkeen määrittelyssä jo työsuhteen aikana.

Lisäeläkkeen määrää rajoitetaan niin, että se yhdessä TEL:n, LEL:n ja TaEL:n mukaisten vapaakirjojen, kansaneläkkeen ja sellaisten työ- ja virkasuh-teisiin ja YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolo-jaksoihin perustuvien muiden vapaakirjojen kanssa, jotka on ilmoitettu otettavaksi huomioon, on enin-tään 60 tai 66 prosenttia korkeimmasta TEL:n mukai-sen eläkkeen perusteena olevasta palkasta.

Rajoitettaessa lisäeläkkeen määrää voidaan kansan-eläkkeenä ottaa huomioon pohjaosa tai jättää kansan-eläke kokonaan huomioon ottamatta. YEL:n ja MYEL:n mukaiset vapaakirjat voidaan sopia otettavaksi huomioon eläkettä rajoitettaessa tai ne voidaan kansaneläkkeen tavoin sopia jätettäväksi rajoituksen ulkopuolelle.

TEL:n mukainen peruseläke lasketaan ottaen huomioon TEL 8 §:n mukainen yhteensovitus kansaneläkkeen ja TEL 8 §:n 4 momentin 1, 2, 10, 11 ja 13 kohtien eläkkeiden kanssa.

Lisäeläkkeen rajoittaminen tapahtuu siten seuraavan kaavan mukaan:

b) Lisäeläke = $p \times S - E - E(TLTa) - E(YM) - K$, jossa

p = rajoitusprosenttiluku 60/66 %

S = kyseisen työsuhteen eläkkeen perusteena oleva palkka

E = TEL:n perusturva työsuhteesta A

E(TLTa) = TEL-, LEL-, TaEL-vapaakirjat

E(YM) = YEL-, MYEL-vapaakirjat

K = kansaneläkkeen pohjaosa

Lakiosasto

28.3.1990

11.1.3

Peruseläkkeen lapsikorotuksen vaikutus lisäeläkkeeseen

Jos TEL:n mukaiseen peruseläkkeeseen sisältyy TEL 7 c §:n mukainen lapsikorotus, on rajoittamista koskeva laskusääntö hieman edellä esitetystä säännöstä b) poikkeava. Tällöin lisäeläkkeestä vähennetään määrä, jolla lisäeläke yhdessä lapsikorotetun peruseläkkeen ja muiden lisäeläkettä rajoitettaessa huomioon otettujen lapsikorotettujen eläkkeiden kanssa ylittää eläketurvan ehdoissa määritellyn rajoitusprosentin (60-66) korkeimmasta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kansaneläkettä.

Lisäeläke rajoitetaan seuraavan kaavan mukaan silloin, kun eläkkeeseen sisältyy lapsikorotusta:

- c)
$$\text{Lisäeläke} = p \times S - E(1) - E(\text{TLTal}) - E(\text{YM1}), \text{ jossa}$$
p	= rajoitusprosenttiluku (60/66)
S	= kyseisen työsuhteen eläkkeen perusteena oleva palkka
E(1)	= lapsikorotettu peruseläke työsuhteesta A
E(TLTal)	= TEL-, LEL-, TaEL-vapaakirjat lapsikorotettuina
E(YM1)	= YEL-, MYEL-vapaakirjat lapsikorotettuina, jos ne on ilmoitettu huomioon otettaviksi.

Lisäeläkkeen määrä on tarkistettava aina, kun peruseläkkeen lapsikorotuksen määrä muuttuu.

Osatyökyvyttömyystapauksessa lisäeläkkeen määrä on puolet laskusääntöjen a) ja b):n tai c):n mukaan määräytyvän täyden lisäeläkkeen määrästä.

11.1.4

Lisäeläkkeen yhteensovittaminen

Jos eläkkeensaajalle on myönnetty tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- tai sotilasvammalain mukainen eläke tai jatkuva korvaus, yhteensovitetaan nämä etuudet ja hänen työ- tai virkasuhteeseensa tai yrittäjätoimintaansa perustuvat, eläketurvan ehdoissa rajoituksen piiriin kuuluvat eläkkeet lisäeläkkeineen noudattaen soveltuvin osin TEL 8 ja 8 a §:ien säännöksiä. Yhteensovitusrajaa laskettaessa käytetään samaa prosenttilukua 60-66, jota on käytetty lisäeläkettä rajoitettaessa. Jos prosenttilukuna käytetään lukua 66, käytetään osaeläkettä

Lakiosasto

28.3.1990

rajoitettaessa lukua 33. Ellei lisäeläkettä rajoitettaessa ole otettu huomioon kansaneläkettä, ei myöskään yhteensovitusrajaa laskettaessa tehdä TEL 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua KEL-vähennystä.

TEL 8 a §:n suojasäännös koskee myös rekisteröityjä lisäeläkkeitä.

Lisäeläkkeen yhteensovitus suoritetaan seuraavan kaavan mukaisesti:

d) Lisäeläkkeen enimmäismäärä =
 $p \times S - E(y) - E(TLTay) - E(YMy) - K - SOLITA$, jossa

p	= rajoitusprosenttiluku (60/66)
S	= korkein peruseläkkeen perusteena oleva palkka
E(y)	= peruseläke yhteensovittuna myös SOLITA-eläkkeiden kanssa
E(TLTay)	= TEL-, LEL-, TaEL-vapaakirjat yhteensovittuina
E(YMy)	= YEL-, MYEL-vapaakirjat yhteensovittuina
K	= kansaneläkkeen pohjaosa
SOLITA	= SOLITA-eläkkeet

Lisäeläkkeen enimmäismäärän on oltava niin suuri, että seuraava ehto täyttyy: Lisäeläkkeen enimmäismäärän, SOLITA-eläkkeiden ja SOLITA-eläkkeiden kanssa yhteensovittujen peruseläkkeen, TEL-LEL-vapaakirjojen sekä mahdollisten muiden huomioon otettavien vapaakirjojen yhteismäärän tulee olla sama kuin lisäeläkkeen määrän ja ilman SOLITA-eläkkeitä yhteensovittujen peruseläkkeen, TEL-LEL-vapaakirjojen ja mahdollisten muiden huomioon otettavien vapaakirjojen summan.

Jos peruseläkkeessä on lapsikorotusta, käytetään edellä esitettyssä kaavassa yhteensovittuja lapsikorotettuja eläkkeitä.

Jos lisäeläke muodostuu pelkästään vapaakirjoista, käytetään rajoitusprosenttina 60 ja kansaneläke otetaan huomioon TEL:n mukaisesti.

Jos lisäeläkettä vähennetään yhteensovituksen johdosta, vähennetään eri työsuhteisiin perustuvia lisäeläkkeitä samassa suhteessa.

Lisäeläke lasketaan kaikkien edellä esitettyjen kaavojen a, b/c ja d mukaisesti. Kun jokainen laskutoimitus on suoritettu, saadaan lisäeläkkeen määräksi pienin kaavojen a), b), c) ja d) mukaan lasketuista lisäeläkkeen määristä.

Lakiosasto

28.3.1990

11.2

Lisäeläkkeiden uudelleen yhteensovittaminen

Se, milloin lisäeläkkeet voidaan yhteensovittaa uudelleen, määräytyy TEL 8 a §:n mukaan.

11.3

TEL:n mukainen perhe-eläkkeen lisäeläke

Perhe-eläkkeen lisäeläke ei määräydy edunjättäjän eläkkeen perusteella, vaan se määritellään itsenäisesti. Perhe-eläkkeen lisäeläkkeen määrä lasketaan ja yhteensovitetaan soveltuvin osin kuten edellä on selostettu muista eläkelajeista. Vakuutus sopimuksen sisältö on lisäperhe-eläkkeessä yhtä keskeinen kuin muissa lisäeläkkeissä. Kansaneläkkeen pohjaosaa vastaa yleisen perhe-eläkkeen leskeneläkkeen pohjaosa. Sen huomioon ottamisesta määrätään vakuutus sopimuksessa.

11.4

YEL:n ja MYEL:n mukainen lisäeläke

Yrittäjäeläkkeisiin liittyvissä lisäeläkkeissä tavoite-eläke määritellään markkamääräisenä. Vapaa-kirjan suuruus määräytyy perittyjen vakuutusmaksujen mukaan.

Yrittäjäeläkelakeihin perustuvat lisäeläkkeet eroavat TEL:n mukaisista lisäeläkkeistä siinä, ettei lisäeläkettä vähennetä peruseläkkeen lapsikoroituksen johdosta.

YEL:n ja MYEL:n mukainen lisäeläke yhteensovitetaan SOLITA-eläkkeiden kanssa noudattaen soveltuvin osin TEL 8 ja 8 a §:n säännöksiä, katso kohta 11.1.4.

Lakiosasto

1.1.1990

ELÄKKEET JA KORVAUKSET, JOITA YHTEENSOVITUKSESSA EI OTETA HUOMIOON

Kertasuoritus
Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha
Työttömyyspäiväraha
Eroraha
Invalidiraha
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus
Kansaneläke
Valtion ja kuntien ylimääräiset eläkkeet esim.
Kunnallisen eläkelaitoksen myöntämä taloudellinen tuki
Kunnallisten luottamushenkilöiden eläke
Luopumiseläke
Luopumiskorvaus
Valtioneuvoston jäsenten eläkkeet
Kansanedustajien eläkkeet
Vapaaehtoisten vakuutusten perusteella maksettavat korvaukset ks. kohta 2.2.1.
Taiteilijaeläkkeet
Potilasvahinkolain mukaiset korvaukset

Autovastuulain nojalla myönnetty elinkorko otetaan yhteensovituksessa huomioon kuten liikennevakuutuslain mukainen korvaus. (VAKO 11817/80/2082, annettu 5.11.1981, ETK 9348)

Lakiosasto

1.1.1990

KANSANELÄKKEEN JA PERHE-ELÄKKEEN MÄÄRÄT YHTEENSOVITUKSESSA

Vuosi	Kel:n määrä yhteen- sovituksessa mk/kk	Yleinen perhe-eläke yhteensovituksessa mk/kk		
1962	todellinen kel			
1963	"			
1964	104,-			
1965	118,-			
1966	136,-			
1967	146,-			
1968	158,-	-	leski	orpo
1969	173,-	1.10.	70,-	34,-
1970	179,-	1.11.	72,-	35,-
1971	182,-	1.5.	74,-	36,-
	1.7.		77,-	36,-
	1.9.			
1972	194,-		79,-	39,-
	1.9.		82,-	40,-
1973	208,-		85,-	42,-
	1.7.		89,-	44,-
	1.9.		92,-	45,-
	1.12.		95,-	47,-
1974	247,-		101,-	49,-
	1.6.		104,-	51,-
	1.9.		108,-	53,-
	1.11.		112,-	55,-
1975	287,-		117,-	57,-
	1.5.		120,-	59,-

Lakiosasto

1.1.1990

Ajankohta	Kansaneläkkeen pohjaosa + tuki-osa	Kansaneläkkeen pohjaosa	Yleinen perhe-eläke yhteensovituksessa mk/kk	
			leski	orpo
1.7.1975	274,- ¹⁾	112,- ²⁾	112,-	55,-
1.1.1976	323,-	132,-	132,-	65,-
1.1.1977	374,-	153,-	153,-	75,-
1.1.1978	402,-	164,-	164,-	80,-
1.1.1979	428,-	175,-	175,-	86,-
1.1.1980	460,-	188,-	188,-	92,-
1.1.1981	579,-	215,-	215,-	116,-
1.1.1982	643,-	239,-	239,-	129,-
1.1.1983	691,-	257,-	257,-	138,-
1.1.1984	742,-	276,-	276,-	162,-
1.1.1985	784,-	292,-	292,-	171,-
1.1.1986	825,-	307,-	307,-	181,-
1.1.1987	866,-	322,-	322,-	189,-
1.1.1988	898,-	334,-	334,-	196,-
1.1.1989	931,-	346,-	346,-	203,-
1.1.1990	981,-	365,-	365,-	214,-

1) Käytetään tätä määrää, kun eläketapahtuma ennen 1.7.1975

2) Enintään tämä määrä, kun eläketapahtuma 1.7.1975 jälkeen

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1989 JA 1990

Työnimike	Keskipalkka	
	1990 mk/v	1989 mk/v
MAATALOUSALA:		
11 Työnjohto	87 000	80 000
13 Maatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	64 500	57 000
14 Maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	73 000	69 000
15 Maataloustyö	60 000	54 500
16 Maanparannustyö	77 500	67 500
17 Turveteollisuustyö	77 500	72 000
19 Työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	69 500	63 000
22 Maatalouden lomittajatyö	52 500	48 000
23 Työ maataloustuotevarastoissa ja viljan-kuivaamoissa	72 500	64 000
24 Työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	94 500	82 500
26 Maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	58 000	51 500
27 Puutarha- ja taimistotyö	61 500	58 000
28 Puistotyö	59 500	54 000
29 Muut työt	60 000	54 500
METSÄALA:		
31 Urakkapalkkainen metsätyö	72 500	64 500
32 Aikapalkkainen metsätyö	64 000	60 000
33 Kuormaus- ja kuljetustyö	95 000	63 000
34 Varastointityö	87 000	70 000
35 Sahatyö	87 000	78 500
36 Urakkapalkkainen uittotyö	72 500	72 500
37 Aikapalkkainen uittotyö	72 500	63 000
38 Muiden kuin maatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	58 000	51 500
42 Laivatyö	127 000	85 500
43 Maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	58 000	51 500
44 Metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	94 500	84 000
45 Muut työt	80 000	67 500
RAKENNUSALA:		
51 Johtamistyöt	124 000	114 500
53 Vaativat ammattityöt	135 000	123 000
55 Ammattityöt	112 000	102 000
57 Kuljetustyöt	101 500	93 500
59 Vaativat sekatyöt	92 000	85 000
61 Sekatyöt	79 500	72 500
SATAMA-ALA:		
71 Ahtaustyö	107 500	94 000
73 Huolintatyö	102 000	84 500
74 Laivahuoltotyö	75 500	66 000
75 Muut työt	102 000	94 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1988 JA 1989

Työnimike	Keskipalkka	
	1989 mk/v	1988 mk/v
MAATALOUSALA:		
11 Työnjohto	80 000	74 500
13 Maatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	57 000	53 000
14 Maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	69 000	67 500
15 Maataloustyö	54 500	51 500
16 Maanparannustyö	67 500	61 500
17 Turveteollisuustyö	72 000	65 500
19 Työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	63 000	58 000
22 Maatalouden lomittajatyö	48 000	44 500
23 Työ maataloustuotevarastoissa ja viljan- kuivaamoissa	64 000	59 000
24 Työ juurikassokeri-, viherjauho- ja peruna- jauhotehtaissa	82 500	76 000
26 Maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	51 500	47 500
27 Puutarha- ja taimistotyö	58 000	53 000
28 Puistotyö	54 000	48 000
29 Muut työt	54 500	51 500
METSÄALA:		
31 Urakkapalkkainen metsätyö	64 500	59 500
32 Aikapalkkainen metsätyö	60 000	55 000
33 Kuormaus- ja kuljetustyö	63 000	62 000
34 Varastointityö	70 000	70 000
35 Sahatyö	78 500	72 500
36 Urakkapalkkainen uittotyö	72 500	72 500
37 Aikapalkkainen uittotyö	63 000	56 500
38 Muiden kuin maatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	51 500	47 500
42 Laivatyö	85 500	85 500
43 Maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	51 500	47 500
44 Metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	84 000	82 000
45 Muut työt	67 500	64 000
RAKENNUSALA:		
51 Johtamistyöt	114 500	106 500
53 Vaativat ammattityöt	123 000	116 000
55 Ammattityöt	102 000	97 500
57 Kuljetustyöt	93 500	90 500
59 Vaativat sekatyöt	85 000	80 000
61 Sekatyöt	72 500	69 500
SATAMA-ALA:		
71 Ahtaustyö	94 000	88 000
73 Huolintatyö	84 500	79 000
74 Laivahuoltotyö	66 000	66 000
75 Muut työt	94 000	88 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1987 JA 1988

Työnimike	Keskipalkka	
	1988 mk/v	1987 mk/v
MAATALOUSALA:		
11 Työnjohto	74 500	71 500
13 Maatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	53 000	48 500
14 Maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	67 500	58 500
15 Maataloustyö	51 500	47 000
16 Maanparannustyö	61 500	55 000
17 Turveteollisuustyö	65 500	58 000
19 Työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	58 000	57 000
22 Maatalouden lomittajatyö	44 500	42 000
23 Työ maataloustuotevarastoissa ja viljan- kuivaamoissa	59 000	54 000
24 Työ juurikassokeri-, viherjauho- ja peruna- jauhotehtaissa	76 000	69 500
26 Maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	47 500	44 500
27 Puutarha- ja taimistotyö	53 000	49 500
28 Puistotyö	48 000	45 000
29 Muut työt	51 500	47 000
METSÄALA:		
31 Urakkapalkkainen metsätyö	59 500	55 000
32 Aikapalkkainen metsätyö	55 000	52 000
33 Kuormaus- ja kuljetustyö	62 000	62 000
34 Varastointityö	70 000	70 000
35 Sahatyö	72 500	68 000
36 Urakkapalkkainen uittotyö	72 500	64 500
37 Aikapalkkainen uittotyö	56 500	54 500
38 Muiden kuin maatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	47 500	44 000
42 Laivatyö	85 500	85 500
43 Maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	47 500	44 000
44 Metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	82 000	77 000
45 Muut työt	64 000	61 000
RAKENNUSALA:		
51 Johtamistyöt	106 500	91 500
53 Vaativat ammattityöt	116 000	103 000
55 Ammattityöt	97 500	84 500
57 Kuljetustyöt	90 500	80 500
59 Vaativat sekatyöt	80 000	71 000
61 Sekatyöt	69 500	60 500
SATAMA-ALA:		
71 Ahtaustyö	88 000	82 000
73 Huolintatyö	79 000	74 000
74 Laivahuoltotyö	66 000	65 500
75 Muut työt	88 000	82 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1986 JA 1987

Työnimike	Keskipalkka	
	1987 mk/v	1986 mk/v
MAATALOUSALA:		
11 Työnjohto	71 500	64 500
13 Maatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	48 500	46 500
14 Maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	58 500	58 500
15 Maataloustyö	47 000	45 500
16 Maanparannustyö	55 000	52 000
17 Turveteollisuustyö	58 000	52 000
19 Työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	57 000	54 000
22 Maatalouden lomittajatyö	42 000	40 000
23 Työ maataloustuotevarastoissa ja viljan- kuivaamoissa	54 000	52 000
24 Työ juurikassokeri-, viherjauho- ja peruna- jauhotehtaissa	69 500	66 500
26 Maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	44 500	44 500
27 Puutarha- ja taimistotyö	49 500	47 000
28 Puistotyö	45 000	42 000
29 Muut työt	47 000	45 500
METSÄALA:		
31 Urakkapalkkainen metsätyö	55 000	53 000
32 Aikapalkkainen metsätyö	52 000	50 000
33 Kuormaus- ja kuljetustyö	62 000	58 500
34 Varastointityö	70 000	65 500
35 Sahatyö	68 000	65 000
36 Urakkapalkkainen uittotyö	64 500	60 000
37 Aikapalkkainen uittotyö	54 500	54 500
38 Muiden kuin maatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	44 000	42 500
40 Monitoimikonetta käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	77 000	73 000
42 Laivatyo	85 500	79 000
43 Maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44 000	42 500
44 Metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	77 000	73 000
45 Muut työt	61 000	58 000
RAKENNUSALA:		
51 Johtamistyöt	91 500	91 500
53 Vaativat ammattityöt	103 000	100 500
55 Ammattityöt	84 500	84 500
57 Kuljetustyöt	80 500	80 500
59 Vaativat sekatyöt	71 000	69 500
61 Sekatyöt	60 500	60 500
SATAMA-ALA:		
71 Ahtaustyö	82 000	76 500
73 Huolintatyö	74 000	69 000
74 Laivahuoltotyö	65 500	65 000
75 Muut työt	82 000	76 500

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1985 ja 1986

Työnimike	Keskipalkka 1986 mk/v	Keskipalkka 1985 mk/v
MAATALOUSALA		
11 Työnjohto	64 500	58 500
13 Maatilatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	46 500	45 000
14 Maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	58 500	53 000
15 Maataloustyö	45 500	40 000
16 Maanparannustyö	52 000	52 000
17 Turveteollisuustyö	52 000	49 500
19 Työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	54 000	51 500
22 Maatalouden lomittajatyö	40 000	38 000
23 Työ maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	52 000	52 000
24 Työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	66 500	63 500
26 Maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	44 500	44 500
27 Puutarha- ja täimistötyö	47 000	45 000
28 Puistotyö	42 000	40 000
29 Muut työt	45 500	40 000
METSÄALA		
31 Urakkapalkkainen metsätyö	53 000	52 000
32 Aikapalkkainen metsätyö	50 000	47 500
33 Kuorma- ja kuljetustyö	58 500	57 500
34 Varastointityö	65 500	63 500
35 Sahatyö	65 000	62 000
36 Urakkapalkkainen uittotyö	60 000	56 000
37 Aikapalkkainen uittotyö	54 500	54 500
38 Muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	42 500	41 500
40 Monitoimikonetta käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	73 000	73 000
42 Laivatyö	79 000	76 000
43 Maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	42 500	41 500
44 Metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	73 000	73 000
45 Muut työt	58 000	56 000
RAKENNUSALA		
51 Johtamistyöt	91 500	82 000
53 Vaativat ammattityöt	100 500	89 000
55 Ammattityöt	84 500	75 000
57 Kuljetustyöt	80 500	73 000
59 Vaativat sekatyöt	69 500	62 500
61 Sekatyöt	60 500	55 000
SATAMA-ALA		
71 Ahtaustyö	76 500	67 500
73 Huolintatyö	69 000	61 000
74 Laivahuoltotyö	65 000	57 500
75 Muut työt	76 500	67 500

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1984 ja 1985

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1985 mk/v	Keskipalkka 1984 mk/v
MAATALOUSALA			
työnjohto	11	58 500	55 000
maatilatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	13	45 000	42 500
maatila- ja puutarhatalouden harjoit- tajain teettämä rakennustyö	14	53 000	48 000
maataloustyö	15	40 000	37 500
maanparannustyö	16	52 000	49 000
turveteollisuustyö	17	49 500	46 500
työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	51 500	47 000
maatalouden lomittajatyö	22	38 000	35 500
työ maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	52 000	50 000
työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	63 500	60 000
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	44 500	44 500
puutarha- ja taimistotyö	27	45 000	40 500
puistotyö	28	40 000	37 000
muut työt	29	40 000	37 500
METSÄALA			
urakkapalkkainen metsätyö	31	52 000	50 000
aikapalkkainen metsätyö	32	47 500	45 500
kuormaus- ja kuljetustyö	33	57 500	57 500
varastointityö	34	63 500	61 500
sahatyö	35	62 000	56 500
urakkapalkkainen uittotyö	36	56 000	56 000
aikapalkkainen uittotyö	37	54 500	46 000
muiden kuin maatilatalouden harjoit- tajain traktorilla teettämä metsätyö	38	41 500	40 000
monitoimikonetta käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	40	73 000	70 000
laivatyö	42	76 000	75 000
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	41 500	40 000
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44	73 000	70 000
muut työt	45	56 000	53 500
RAKENNUSALA			
johtamistyöt	51	82 000	76 000
vaativat ammattityöt	53	89 000	79 000
ammattityöt	55	75 000	67 000
kuljetustyöt	57	73 000	65 500
vaativat sekatyöt	59	62 500	55 500
sekatyöt	61	55 000	50 000
SATAMA-ALA			
ahtaustyö	71	67 500	61 000
huolintatyö	73	61 000	55 000
laivahuoltotyö	74	57 500	49 000
muut työt	75	67 500	61 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1983 ja 1984

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1983 mk/v	Keskipalkka 1984 mk/v
MAATALOUSALA			
työnjohto	11	47 500	55 000
maatilatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	13	38 000	42 500
maatila- ja puutarhatalouden harjoit- tajain teettämä rakennustyö	14	43 000	48 000
maataloustyö	15	37 000	37 500
maanparannustyö	16	44 000	49 000
turveteollisuustyö	17	42 000	46 500
työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	41 000	47 000
maatalouden lomittajatyö	22	33 000	35 500
työ maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	45 500	50 000
työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	54 500	60 000
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	44 500	44 500
puutarha- ja taimistotyö	27	38 000	40 500
puistotyö	28	34 000	37 000
muut työt	29	37 000	37 500
METSÄALA			
urakkapalkkainen metsätyö	31	46 500	50 000
aikapalkkainen metsätyö	32	39 500	45 500
kuormaus- ja kuljetustyö	33	50 000	57 500
varastointityö	34	53 500	61 500
sahatyö	35	51 000	56 500
urakkapalkkainen uittotyö	36	54 000	56 000
aikapalkkainen uittotyö	37	44 000	46 000
muiden kuin maatilatalouden harjoit- tajain traktorilla teettämä metsätyö	38	37 000	40 000
monitoimikonetta käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	40	-	70 000
laivatyö	42	66 000	75 000
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	37 000	40 000
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44	65 000	70 000
muut työt	45	48 500	53 500
RAKENNUSALA			
johtamistyöt	51	68 000	76 000
vaativat ammattityöt	53	69 500	79 000
ammattityöt	55	59 000	67 000
kuljetustyöt	57	57 500	65 500
vaativat sekatyöt	59	48 500	55 500
sekatyöt	61	44 000	50 000
SATAMA-ALA			
ahtaustyö	71	57 500	61 000
huolintatyö	73	52 000	55 000
laivahuoltotyö	74	49 000	49 000
muut työt	75	57 500	61 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1982 JA 1983

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1982		Keskipalkka 1983
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet ja naiset mk/v
MAATALOUSALA				
työnjohto	11	46 000	46 000	47 500
maatilatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	13	36 500	36 500	38 000
maatila- ja puutarhatalouden harjoitta- jain teettämä rakennustyö	14	40 000	33 000	43 000
maataloustyö	15	37 000	32 500	37 000
maanparannustyö	16	42 000	42 000	44 000
turveteollisuustyö	17	42 000	42 000	42 000
työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	38 000	38 000	41 000
maatalouden lomittajatyö	22	29 500	29 500	33 000
työ maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	44 000	44 000	45 500
työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	53 000	53 000	54 500
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	44 500	44 500	44 500
puutarha- ja taimistotyö	27	36 000	32 500	38 000
puistotyö	28	31 000	31 000	34 000
muut työt	29	37 000	32 500	37 000
METSÄALA				
urakkapalkkainen metsätyö	31	44 000	44 000	46 500
aikapalkkainen metsätyö	32	37 000	37 000	39 500
kuormaus- ja kuljetustyö	33	46 500	46 500	50 000
varastointityö	34	49 000	49 000	53 500
sahatyö	35	47 500	47 500	51 000
urakkapalkkainen uittotyö	36	45 500	45 500	54 000
aikapalkkainen uittotyö	37	38 500	38 500	44 000
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	33 000	33 000	37 000
laivatyö	42	59 500	59 500	66 000
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	33 000	33 000	37 000
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44	59 500	59 500	65 000
muut työt	45	44 000	44 000	48 500
RAKENNUSALA				
johtamistyöt	51	63 000	63 000	68 000
vaativat ammattityöt	53	63 000	63 000	69 500
ammattityöt	55	54 000	54 000	59 000
kuljetustyöt	57	52 500	52 500	57 500
vaativat sekatyöt	59	44 500	44 500	48 500
sekatyöt	61	41 000	34 000	44 000
SATAMA-ALA				
ahtaustyö	71	51 500	51 500	57 500
huolintatyö	73	46 500	46 500	52 000
laivahuoltotyö	74	46 500	46 500	49 000
muut työt	75	49 000	49 000	57 500

Asetus

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkeasetuksen 5 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1982

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkeasetuksen (184/62) 5 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin viimeksi mainittu momentti on 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa asetuksessa (693/68), näin kuuluviksi:

5 §

Eläketurvakeskuksen tulee työeläkekassan esityksestä vahvistaa eläkekassan piiriin kuuluvaa työalaa varten työnimikkeistö ja vuosittain kullekin nimikkeelle se keskipalkka, joka vastaa näissä töissä edellisen kalenterivuoden aikana keskimäärin maksettuja, eläkelain 6 §:n mukaisin perustein määritettyjä palkkoja aikayksikköä kohti.

Vakuutetulle rekisteröidään kultakin vakuutusvuodelta sen työn nimike, jota hän on suorittanut. Jos hän on suorittanut erilaisia töitä, rekisteröidään se nimike, jota vastaavasta työs-

tä hän on saanut suurimman ansiomäärän. Eläkelain 5 §:n 6 momentissa tarkoitettuna vakuutetun aikayksikköä kohden laskettuna palkkana käytetään hänelle viimeisenä ja sitä edellisena vakuutusvuotena rekisteröidylle nimikkeelle 1 momentin mukaisesti vahvistettua keskipalkkaa. Jos hänelle rekisteröitävä työnimike näinä vuosina on erilainen, lasketaan palkka kummankin nimikkeen mukaisten, viimeksi vahvistettujen keskipalkkojen keskiarvona.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1982

Tasavallan Presidentti

Sosiaali- ja terveysministeri

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1981 JA 1982

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1981		Keskipalkka 1982	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALA					
työnjohto	11	42 000	42 000	46 000	46 000
maatilatalouden harjoit- tajain teettämä metsätyö	13	32 500	32 500	36 500	36 500
maatila- ja puutarha- talouden harjoittajain teettämä rakennustyö	14	36 000	30 000	40 000	33 000
maataloustyö	15	33 500	30 000	37 000	32 500
maanparannustyö	16	38 500	38 500	42 000	42 000
turveteollisuustyö	17	38 500	38 500	42 000	42 000
työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	34 500	34 500	38 000	38 000
maatalouden lomittajatyö	22	24 500	24 500	29 500	29 500
työ maataloustuotevaras- toissa ja viljankuivaa- moissa	23	40 500	40 500	44 000	44 000
työ juurikassokeri-, vi- herjauho- ja perunajauho- tehtaissa	24	48 500	48 500	53 000	53 000
maatilatalouden harjoitta- jain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	36 500	36 500	44 500	44 500
puutarha- ja taimistotyö	27	33 500	30 000	36 000	32 500
puistotyö	28	27 500	27 500	31 000	31 000
muut työt	29	33 500	30 000	37 000	32 500
METSÄALA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	40 500	40 500	44 000	44 000
aikapalkkainen metsätyö	32	32 500	32 500	37 000	37 000
kuormaus- ja kuljetustyö	33	42 500	42 500	46 500	46 500

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1981		Keskipalkka 1982	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
varastointityö	34	44 500	44 500	49 000	49 000
sahatyö	35	43 000	43 000	47 500	47 500
urakkapalkkainen uittotyö	36	41 500	41 500	45 500	45 500
aikapalkkainen uittotyö	37	35 000	35 000	38 500	38 500
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktoreilla teettämä metsätyö	38	30 500	30 500	33 000	33 000
laivatyö	42	53 000	53 000	59 500	59 500
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	30 500	30 500	33 000	33 000
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44	50 500	50 500	59 500	59 500
muut työt	45	40 000	40 000	44 000	44 000
RAKENNUSALA					
johtamistyöt	51	55 500	55 500	63 000	63 000
vaativat ammattityöt	53	55 500	55 500	63 000	63 000
ammattityöt	55	47 000	47 000	54 000	54 000
kuljetustyöt	57	46 500	46 500	52 500	52 500
vaativat sekatyöt	59	40 000	40 000	44 500	44 500
sekatyöt	61	36 000	30 000	41 000	34 000
SATAMA-ALA					
ahtaustyö	71	46 500	46 500	51 500	51 500
huolintatyö	73	42 000	42 000	46 500	46 500
laivahuoltotyö	74	44 000	44 000	46 500	46 500
muut työt	75	44 000	44 000	49 000	49 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1980 JA 1981

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1980		Keskipalkka 1981	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALA					
työnjohto	11	37 000	37 000	42 000	42 000
maatilatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	13	27 500	27 500	32 500	32 500
maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	14	33 000	27 000	36 000	30 000
maataloustyö	15	30 000	26 500	33 500	30 000
maanparannustyö	16	33 000	33 000	38 500	38 500
turveteollisuustyö	17	34 500	34 500	38 500	38 500
työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	32 000	32 000	34 500	34 500
maatalouden lomittajatyö	22	23 500	23 500	24 500	24 500
työ maataloustuotevarastoissa ja viljankuivamoissa	23	33 000	33 000	40 500	40 500
työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhtehtaissa	24	39 500	39 500	48 500	48 500
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	32 500	32 500	36 500	36 500
puutarha- ja taimistotyö	27	30 000	26 500	33 500	30 000
puistotyö	28	25 000	25 000	27 500	27 500
muut työt	29	30 000	26 500	33 500	30 000
METSÄALA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	34 500	34 500	40 500	40 500
aikapalkkainen metsätyö	32	28 500	28 500	32 500	32 500
kuormaus- ja kuljetustyö	33	37 500	37 500	42 500	42 500

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1980		Keskipalkka 1981	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
varastointityö	34	37 500	37 500	44 500	44 500
sahatyö	35	37 500	37 500	43 000	43 000
urakkapalkkainen uittotyö	36	38 500	38 500	41 500	41 500
aikapalkkainen uittotyö	37	31 500	31 500	35 000	35 000
muiden kuin maatilatalou- den harjoittajain trakto- rilla teettämä metsätyö	38	27 500	27 500	30 500	30 500
laivatyö	42	47 000	47 000	53 000	53 000
maataloustraktoria käyt- tään yrittäjänä suori- tettu työ	43	27 500	27 500	30 500	30 500
metsätraktoria käyt- tään yrittäjänä suoritet- tu työ	44	41 500	41 500	50 500	50 500
muut työt	45	35 000	35 000	40 000	40 000
RAKENNUSALA					
johtamistyöt	51	51 000	51 000	55 500	55 500
vaativat ammattityöt	53	51 000	51 000	55 500	55 500
ammattityöt	55	44 000	44 000	47 000	47 000
kuljetustyöt	57	42 500	42 500	46 500	46 500
vaativat sekatyöt	59	36 500	36 500	40 000	40 000
sekatyöt	61	33 000	27 000	36 000	30 000
SATAMA-ALA					
ahtaustyö	71	41 500	41 500	46 500	46 500
huolintatyö	73	35 500	35 500	42 000	42 000
laivahuoltotyö	74	37 500	35 500	44 000	44 000
muut työt	75	37 500	37 500	44 000	44 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1979 JA 1980

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1979		Keskipalkka 1980	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALA					
työnjohto	11	35 000	33 500	37 000	37 000
maatilatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	13	24 500	24 500	27 500	27 500
maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	14	28 000	23 000	33 000	27 000
maataloustyö	15	26 000	24 000	30 000	26 500
maanparannustyö	16	29 500	26 500	33 000	33 000
turveteollisuustyö	17	30 500	30 500	34 500	34 500
työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	25 500	25 500	32 000	32 000
maatalouden lomittajatyö	22	-	-	23 500	23 500
työ maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	30 500	29 000	33 000	33 000
työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	35 000	35 000	39 500	39 500
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	31 500	31 500	32 500	32 500
puutarha- ja taimistotyö	27	-	-	30 000	26 500
puistotyö	28	-	-	25 000	25 000
muut työt	29	26 000	24 000	30 000	26 500
METSÄALA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	30 500	30 500	34 500	34 500
aikapalkkainen metsätyö	32	25 000	25 000	28 500	28 500
kuormaus- ja kuljetustyö	33	34 000	34 000	37 500	37 500
varastointityö	34	32 500	32 500	37 500	37 500
sahatyö	35	32 000	32 000	37 500	37 500

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1979		Keskipalkka 1980	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
urakkapalkkainen uittotyö	36	34 000	34 000	38 500	38 500
aikapalkkainen uittotyö	37	27 000	27 000	31 500	31 500
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	24 500	24 500	27 500	27 500
laivatyö	42	41 000	41 000	47 000	47 000
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	24 500	24 500	27 500	27 500
metsätraktoria käyttäen yrit- täjänä suoritettu työ	44	38 000	38 000	41 500	41 500
muut työt	45	30 500	30 500	35 000	35 000
RAKENNUSALA					
johtamistyöt	51	45 000	45 000	51 000	51 000
vaativat ammattityöt	53	45 000	45 000	51 000	51 000
ammattityöt	55	38 000	38 000	44 000	44 000
kuljetustyöt	57	37 000	37 000	42 500	42 500
vaativat sekatyöt	59	33 000	33 000	36 500	36 500
sekatyöt	61	29 500	24 000	33 000	27 000
SATAMA-ALA					
ahtaustyö	71	37 500	35 500	41 500	41 500
huolintatyö	73	32 000	32 000	35 500	35 500
laivahuoltotyö	74	37 500	32 000	37 500	35 500
muut työt	75	32 000	32 000	37 500	37 500

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1978 JA 1979

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1978		Keskipalkka 1979	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALA					
työnjohto	11	35 000	30 000	35 000	33 500
erikoistyö	12	28 500	24 000	30 000	28 500
maatilatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	13	23 500	23 500	24 500	24 500
maatilatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	14	24 500	20 000	28 000	23 000
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyö	15	23 000	20 000	26 000	24 000
maanparannustyö	16	29 500	23 500	29 500	26 500
turvetyö	17	29 500	26 500	30 500	30 500
työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	23 500	23 500	25 500	25 500
työ maatalousalan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	24 500	20 000	28 000	23 000
työ maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	29 500	25 000	30 500	29 000
työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	34 000	30 500	35 000	35 000
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	31 500	31 500	31 500	31 500
muut työt	29	23 000	20 000	26 000	24 000
METSÄALA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	29 500	29 500	30 500	30 500
aikapalkkainen metsätyö	32	24 000	24 000	25 000	25 000
kuormaus- ja kuljetustyö	33	34 000	34 000	34 000	34 000
varastointityö	34	30 500	30 500	32 500	32 500
sahatyö	35	29 500	29 500	32 000	32 000

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1978		Keskipalkka 1979	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
urakkapalkkainen uittotyö	36	32 500	32 500	34 000	34 000
aikapalkkainen uittotyö	37	25 500	25 500	27 000	27 000
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	22 000	22 000	24 500	24 500
urakkapalkkainen laivatyö	41	39 000	39 000	41 000	41 000
aikapalkkainen laivatyö	42	39 000	39 000	41 000	41 000
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	22 000	22 000	24 500	24 500
metsätraktoria käyttäen yrit- täjänä suoritettu työ	44	37 000	37 000	38 000	38 000
muut työt	45	29 500	29 500	30 500	30 500
RAKENNUSALA					
johtamistyöt	51	42 500	42 500	45 000	45 000
vaativat ammattityöt	53	42 500	42 500	45 000	45 000
ammattityöt	55	35 500	35 500	38 000	38 000
kuljetustyöt	57	34 000	34 000	37 000	37 000
vaativat sekatyöt	59	30 500	30 500	33 000	33 000
sekatyöt	61	27 000	22 000	29 500	24 000
SATAMA-ALA					
ahtaustyö	71	35 500	30 000	37 500	35 500
huolintatyö	73	32 000	28 500	32 000	32 000
laivahuoltotyö	74	35 500	26 500	37 500	32 000
muut työt	75	30 000	26 500	32 000	32 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1977 ja 1978

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1977		Keskipalkka 1978	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALA					
työnjohto	11	35 000	26 000	35 000	30 000
erikoistyö	12	28 500	22 000	28 500	24 000
maatilatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	13	22 000	22 000	23 500	23 500
maatilatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	14	21 500	17 500	24 500	20 000
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyö	15	20 500	18 500	23 000	20 000
maanparannustyö	16	29 500	20 500	29 500	23 500
turvetyö	17	28 500	23 000	29 500	26 500
työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	21 000	21 000	23 500	23 500
työ maatalousalan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	21 500	17 500	24 500	20 000
työ maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	28 500	21 500	29 500	25 000
työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	33 000	26 500	34 000	30 500
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	23 500	23 500	31 500	31 500
muut työt	29	17 500	15 500	23 000	20 000
METSÄALA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	27 500	27 500	29 500	29 500
aikapalkkainen metsätyö	32	21 500	21 500	24 000	24 000
kuormaus- ja kuljetustyö	33	27 500	27 500	34 000	34 000
varastointityö	34	30 500	30 500	30 500	30 500
sahatyö	35	26 500	26 500	29 500	29 500

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1977		Keskipalkka 1978	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
urakkapalkkainen uittotyö	36	30 000	30 000	32 500	32 500
aikapalkkainen uittotyö	37	23 000	23 000	25 500	25 500
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	20 500	20 500	22 000	22 000
urakkapalkkainen laivatyö	41	33 000	33 000	39 000	39 000
aikapalkkainen laivatyö	42	33 000	33 000	39 000	39 000
maataloustraktoria käyttäen, yrittäjänä suoritettu työ	43	20 500	20 500	22 000	22 000
metsätraktoria käyttäen yrit- tänä suoritettu työ	44	37 000	37 000	37 000	37 000
muut työt	45	26 500	26 500	29 500	29 500
RAKENNUSALA					
johtamistyöt	51	39 500	39 500	42 500	42 500
vaativat ammattityöt	53	41 000	41 000	42 500	42 500
ammattityöt	55	33 500	33 500	35 500	35 500
kuljetustyöt	57	30 500	30 500	34 000	34 000
vaativat sekatyöt	59	28 500	28 500	30 500	30 500
sekatyöt	61	24 000	19 500	27 000	22 000
SATAMA-ALA					
ahtaustyö	71	30 500	23 000	35 500	30 000
huolintatyöt	73	27 500	21 500	32 000	28 500
laivahuoltotyö	74	30 500	20 000	35 500	26 500
muut työt	75	24 500	20 000	30 000	26 500

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1976 ja 1977

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka		Keskipalkka	
		1976		1977	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALA					
työnjohto	11	27 600	19 400	35 000	26 000
erikoistyö	12	22 400	17 400	28 500	22 000
maatilatalouden harjoit- tajain teettämä metsätyö	13	17 600	17 600	22 000	22 000
maatilatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	14	20 200	16 400	21 500	17 500
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyö	15	17 200	15 800	20 500	18 500
maanparannustyö	16	23 400	16 400	29 500	20 500
turvetyö	17	22 400	18 000	28 500	23 000
työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	19 600	19 600	21 000	21 000
työ maatalousalan piiriin kuuluvassa tiilien ja betoni- tuotteiden valmistuksessa	20	20 200	16 400	21 500	17 500
työ maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	22 400	16 800	28 500	21 500
työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	25 800	19 400	33 000	26 500
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	19 400	19 400	23 500	23 500
muut työt	29	15 600	14 200	17 500	15 500
METSÄALA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	22 000	22 000	27 500	27 500
aikapalkkainen metsätyö	32	17 800	17 800	21 500	21 500
kuormaus- ja kuljetustyö	33	23 400	23 400	27 500	27 500
varastointityö	34	25 200	25 200	30 500	30 500
sahatyö	35	23 000	23 000	26 500	26 500
urakkapalkkainen uittotyö	36	24 800	24 800	30 000	30 000
aikapalkkainen uittotyö	37	20 600	20 600	23 000	23 000

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka		Keskipalkka	
		1976		1977	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
muiden kuin maatilatalouden har- joittajain traktorilla teettämä työ	38	17 600	17 600	20 500	20 500
urakkapalkkainen laivatyö	41	28 200	28 200	33 000	33 000
aikapalkkainen laivatyö	42	28 200	28 200	33 000	33 000
maataloustraktoria käyttäen yrit- täjänä suoritettu työ	43	17 600	17 600	20 500	20 500
metsätraktoria käyttäen yrittäjä- nä suoritettu työ	44	29 600	29 600	37 000	37 000
muut työt	45	22 400	22 400	26 500	26 500
RAKENNUSALA					
johtamistyöt	51	39 400	39 400	39 500	39 500
vaativat ammattityöt	53	39 400	39 400	41 000	41 000
ammattityöt	55	31 600	31 600	33 500	33 500
kuljetustyöt	57	28 000	28 000	30 500	30 500
vaativat sekatyöt	59	25 600	25 600	28 500	28 500
sekatyöt	61	22 400	18 200	24 000	19 500
SATAMA-ALA					
ahtaustyö	71	26 800	17 400	30 500	23 000
huolintatyö	73	25 400	16 000	27 500	21 500
laivahuoltotyö	74	26 800	14 800	30 500	20 000
muut työt	75	21 400	14 800	24 500	20 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1975 ja 1976

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka		Keskipalkka	
		1975		1976	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
työnjohtoasemassa olevat	11	21 000	14 600	27 600	19 400
erikoistyöntekijät	12	16 400	12 800	22 400	17 400
metsätyöntekijät maatalojen met- sätöissä	13	13 600	13 600	17 600	17 600
rakennustyöntekijät maatalojen rakennustöissä	14	17 600	14 400	20 200	16 400
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	13 000	12 200	17 200	15 800
maanparannustyöntekijät	16	16 400	11 400	23 400	16 400
turvetyöntekijät	17	15 800	12 600	22 400	18 000
työntekijät Maatalousalan työelä- kekassan piiriin kuuluvilla sa- hoilla	19	17 800	17 800	19 600	19 600
työntekijät Maatalousalan työelä- kekassan piiriin kuuluvassa tiil- lien ja betonituotteiden valmis- tuksessa	20	17 600	14 400	20 200	16 400
työntekijät maataloustuotevaras- toissa ja viljankuivaamoissa	23	16 400	12 200	22 400	16 800
työntekijät juurikassokeri-, vi- herjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	18 400	13 800	25 800	19 400
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	14 500	14 500	19 400	19 400
muut työntekijät	29	13 000	12 200	15 600	14 200
METSÄALAN TYÖELÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	17 000	17 000	22 000	22 000
aikapalkkainen metsätyö	32	14 200	14 200	17 800	17 800
kuormaus- ja kuljetustyö	33	18 400	18 400	23 400	23 400
varastointityö	34	19 800	19 800	25 200	25 200
sahatyö	35	19 800	19 800	23 000	23 000
urakkapalkkainen uittotyö	36	20 800	20 800	24 800	24 800
aikapalkkainen uittotyö	37	16 400	16 400	20 600	20 600

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka		Keskipalkka	
		1975		1976	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
muiden kuin maatilatalouden har- joittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	15 200	15 200	17 600	17 600
urakkapalkkainen laivatyö	41	23 200	23 200	28 200	28 200
aikapalkkainen laivatyö	42	23 200	23 200	28 200	28 200
maataloustraktoria käyttäen yrit- täjänä suoritettu työ	43	15 200	15 200	17 600	17 600
metsätraktoria käyttäen yrittäjä- nä suoritettu työ	44	21 200	21 200	29 600	29 600
muut työt	45	18 000	18 000	22 400	22 400
RAKENNUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
johtamistyöt	51	37 400	37 400	39 400	39 400
vaativat ammattityöt	53	34 000	34 000	39 400	39 400
ammattityöt	55	27 600	27 600	31 600	31 600
kuljetustyöt	57	24 400	24 400	28 000	28 000
vaativat sekatyöt	59	21 400	21 400	25 600	25 600
sekatyöt	61	19 600	16 000	22 400	18 200
SATAMA-ALAN TYÖELÄKEKASSA					
ahtaajat	71	24 600	17 200	26 800	17 400
satamavarastotyöntekijät	73	22 200	14 800	25 400	16 000
laivanhuoltotyöntekijät	74	22 200	14 800	26 800	14 800
muut satama-alan työntekijät	75	19 600	13 600	21 400	14 800

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1974 JA 1975

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1974		Keskipalkka 1975	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
työnjohtoasemassa olevat	11	17 000	11 900	21 000	14 600
erikoistyöntekijät	12	15 300	10 800	16 400	12 800
metsätyöntekijät maatilojen metsätöissä	13	13 300	13 300	13 600	13 600
rakennustyöntekijät maatilojen rakennus- töissä	14	14 300	14 300	17 600	14 400
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja mestotyöntekijät	15	11 800	10 300	13 000	12 200
maanparannustyöntekijät	16	14 000	9 800	16 400	11 400
turvetyöntekijät	17	14 450	10 100	15 800	12 600
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	15 600	15 600	17 800	17 800
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituot- teiden valmistuksessa	20	14 300	14 300	17 600	14 400
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	14 000	10 500	16 400	12 200
työntekijät juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	16 500	12 400	18 400	13 800
maatilatalouden harjoittajain trakto- rilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	14 500	14 500	14 500	14 500
muut työntekijät	29	11 800	10 300	13 000	12 200
METSÄALAN TYÖELÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	15 100	15 100	17 000	17 000
aikapalkkainen metsätyö	32	11 600	11 600	14 200	14 200
kuormaus- ja kuljetustyö	33	15 200	15 200	18 400	18 400
varastointityö	34	15 600	15 600	19 800	19 800
sahatyö	35	15 600	15 600	19 800	19 800
urakkapalkkainen uittotyö	36	16 700	16 700	20 800	20 800
aikapalkkainen uittotyö	37	13 400	13 400	16 400	16 400
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	15 100	15 100	15 200	15 200
urakkapalkkainen laivatyö	41	19 800	19 800	23 200	23 200

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1974		Keskipalkka 1975	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
aikapalkkainen laivatyö	42	19 800	19 800	23 200	23 200
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	15 100	15 100	15 200	15 200
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suori- tettu työ	44	20 400	20 400	21 200	21 200
muut työt	45	14 700	14 700	18 000	18 000
RAKENNUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
antamistyöt	51	29 800	29 800	37 400	37 400
vaativat ammattityöt	53	27 100	27 100	34 000	34 000
ammattityöt	55	21 700	21 700	27 600	27 600
kuljetustyöt	57	19 000	19 000	24 400	24 400
vaativat sekatyöt	59	16 800	16 800	21 400	21 400
sekatyöt	61	15 700	13 600	19 600	16 000
SATAMA-ALAN TYÖELÄKEKASSA					
ahtaajat	71	20 600	12 400	24 600	17 200
satamavarastotyöntekijät	73	16 500	12 400	22 200	14 800
laivanhuoltotyöntekijät	74	16 500	12 400	22 200	14 800
muut satama-alan työntekijät	75	16 500	12 400	19 600	13 600

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1973 JA 1974

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1973		Keskipalkka 1974	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖLÄKEKASSA					
työnjohtoasemassa olevat	11	11 950	8 350	17 000	11 900
erikoistyöntekijät	12	10 550	8 450	15 300	10 800
metsätyöntekijät maatilojen metsätöissä	13	13 300	13 300	13 300	13 300
rakennustyöntekijät maatilojen rakennustöissä	14	14 300	14 300	14 300	14 300
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	9 450	7 600	11 800	10 300
maanparannustyöntekijät	16	11 450	8 000	14 000	9 800
turvetyöntekijät	17	14 450	10 100	14 450	10 100
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	13 850	13 850	15 600	15 600
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	14 300	14 300	14 300	14 300
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	8 700	8 150	14 000	10 500
työntekijät juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	11 800	9 500	16 500	12 400
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	14 100	14 100	14 500	14 500
muut työntekijät	29	9 450	7 600	11 800	10 300
METSÄALAN TYÖLÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	13 300	13 300	15 100	15 100
aikapalkkainen metsätyö	32	9 400	9 400	11 600	11 600
kuormaus- ja kuljetustyö	33	13 250	13 250	15 200	15 200
varastointityö	34	13 850	13 850	15 600	15 600
sahatyö	35	13 850	13 850	15 600	15 600
urakkapalkkainen uittotyö	36	14 750	14 750	16 700	16 700
aikapalkkainen uittotyö	37	11 100	11 100	13 400	13 400
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	14 100	14 100	15 100	15 100
urakkapalkkainen laivatyö	41	17 850	17 850	19 800	19 800
aikapalkkainen laivatyö	42	17 850	17 850	19 800	19 800
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	14 100	14 100	15 100	15 100
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44	17 650	17 650	20 400	20 400
muut työt	45	12 800	12 800	14 700	14 700
RAKENNUSALAN TYÖLÄKEKASSA					
johtamistyöt	51	21 900	21 900	29 800	29 800
vaativat ammattityöt	53	22 200	22 200	27 100	27 100
ammattityöt	55	16 550	16 550	21 700	21 700
kuljetustyöt	57	15 750	15 750	19 000	19 000
vaativat sekatyöt	59	14 300	14 300	16 800	16 800
sekatyöt	61	13 400	11 750	15 700	13 600
SATAMA-ALAN TYÖLÄKEKASSA					
ahtajat	71	18 050	11 750	20 600	12 400
satamavarastotyöntekijät	73	12 650	11 750	16 500	12 400
laivanhuoltotyöntekijät	74	12 650	11 750	16 500	12 400
muut satama-alan työntekijät	75	12 650	11 750	16 500	12 400

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1972 JA 1973

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1972		Keskipalkka 1973	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖLÄKEKASSA					
työnjohtosessassa olevat	11	10.650	7.450	11.950	8.350
erikoistyöntekijät	12	9.150	7.500	10.550	8.450
metsätyöntekijät maatalojen metsätöissä	13	12.450	12.450	13.300	13.300
rakennustyöntekijät maatalojen rakennustöissä	14	12.350	12.350	14.300	14.300
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	8.900	6.900	9.450	7.600
maanparannustyöntekijät	16	10.350	7.250	11.450	8.000
turvetyöntekijät	17	13.150	9.200	14.450	10.100
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	12.300	12.300	13.850	13.850
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	12.350	12.350	14.300	14.300
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	8.150	7.800	8.700	8.150
työntekijät juurikassokeri-, viherjauho- ja peruna jauhothtaissa	24	11.000	8.750	11.800	9.500
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	13.000	13.000	14.100	14.100
muut työntekijät	29	8.900	6.900	9.450	7.600
METSÄALAN TYÖLÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	12.450	12.450	13.300	13.300
aikapalkkainen metsätyö	32	8.200	8.200	9.400	9.400
kuormaus- ja kuljetustyö	33	11.800	11.800	13.250	13.250
varastointityö	34	12.300	12.300	13.850	13.850
sahatyö	35	12.300	12.300	13.850	13.850
urakkapalkkainen uittotyö	36	12.800	12.800	14.750	14.750
aikapalkkainen uittotyö	37	9.950	9.950	11.100	11.100
muiden kuin maatilatalouden harjoittajien traktorilla teettämä metsätyö	38	13.000	13.000	14.100	14.100
urakkapalkkainen laivatyö	41	16.550	16.550	17.850	17.850
aikapalkkainen laivatyö	42	16.550	16.550	17.850	17.850
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	13.000	13.000	14.100	14.100
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44	16.250	16.250	17.650	17.650
muut työt	45	11.400	11.400	12.800	12.800
RAKENNUSALAN TYÖLÄKEKASSA					
johtamistyöt	51	19.950	19.950	21.900	21.900
vaativat ammattityöt	53	19.600	19.600	22.200	22.200
ammattityöt	55	15.100	15.100	16.550	16.550
kuljetustyöt	57	12.350	12.350	15.750	15.750
vaativat sekatyöt	59	12.350	12.350	14.300	14.300
sekatyöt	61	11.750	10.150	13.400	11.750
SATAMA-ALAN TYÖLÄKEKASSA					
ahtajat	71	16.800	11.300	18.050	11.750
satamavarastotyöntekijät	73	12.100	11.300	12.650	11.750
laivanhuoltotyöntekijät	74	12.100	11.300	12.650	11.750
muut satama-alan työntekijät	75	12.100	11.300	12.650	11.750

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1971 JA 1972

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1971		Keskipalkka 1972	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
työnjohtos asemassa olevat	11	9.800	6.950	10.650	7.450
erikoistyöntekijät	12	8.600	6.400	9.150	7.500
metsätyöntekijät maatilojen metsätöissä	13	9.950	9.950	12.450	12.450
rakennustyöntekijät maatilojen rakennustöissä	14	10.400	10.400	12.350	12.350
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	7.400	5.600	8.900	6.900
maanparannustyöntekijät	16	9.300	5.800	10.350	7.250
turvetyöntekijät	17	12.300	8.600	13.150	9.200
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	11.450	11.450	12.300	12.300
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	10.400	10.400	12.350	12.350
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljan-kuivaamoissa	23	7.300	6.100	8.150	7.800
työntekijät juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	10.200	8.000	11.000	8.750
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	11.250	11.250	13.000	13.000
muut työntekijät	29	7.400	5.600	8.900	6.900
METSÄALAN TYÖELÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	9.950	9.950	12.450	12.450
aikapalkkainen metsätyö	32	7.350	7.350	8.200	8.200
kuorma- ja kuljetustyö	33	10.800	10.800	11.800	11.800
varastointityö	34	11.450	11.450	12.300	12.300
sahatyö	35	11.450	11.450	12.300	12.300
urakkapalkkainen uittotyö	36	11.100	11.100	12.800	12.800
aikapalkkainen uittotyö	37	8.800	8.800	9.950	9.950
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	11.250	11.250	13.000	13.000
urakkapalkkainen laivatyö	41	16.050	16.050	16.550	16.550
aikapalkkainen laivatyö	42	16.050	16.050	16.550	16.550
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	11.250	11.250	13.000	13.000
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44	13.250	13.250	16.250	16.250
muut työt	45	10.150	10.150	11.400	11.400
RAKENNUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
johtamistyöt	51	19.950	19.950	19.950	19.950
vaativat ammattityöt	53	16.450	16.450	19.600	19.600
ammattityöt	55	12.800	12.800	15.100	15.100
kuljetustyöt	57	10.950	10.950	12.350	12.350
vaativat sekatyöt	59	10.400	10.400	12.350	12.350
sekatyöt	61	9.850	8.600	11.750	10.150
SATAMA-ALAN TYÖELÄKEKASSA					
ahtaajat	71	15.500	8.050	16.800	11.300
satamavarastotyöntekijät	73	10.950	8.700	12.100	11.300
laivanhuoltotyöntekijät	74	10.450	8.050	12.100	11.300
muut satama-alan työntekijät	75	11.600	8.050	12.100	11.300

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1965 JA 1966

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1965		Keskipalkka 1966	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
työnjohtoasemassa olevat	11	7.000,-	4.950,-	7.650,-	5.400,-
erikoistyöntekijät	12	6.150,-	4.150,-	6.700,-	4.500,-
metsätyöntekijät maatilojen metsätoissa	13	6.750,-	6.750,-	7.350,-	7.350,-
rakennustyöntekijät maatilojen rakennustoissa	14	7.200,-	5.000,-	7.900,-	5.500,-
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	5.300,-	3.700,-	5.800,-	4.000,-
maanparannustyöntekijät	16	6.650,-	4.150,-	7.300,-	4.500,-
turvetyöntekijät	17	6.650,-	4.600,-	7.300,-	5.000,-
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	6.950,-	6.950,-	7.650,-	7.650,-
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	6.650,-	4.950,-	7.300,-	5.400,-
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	5.850,-	4.150,-	6.400,-	4.500,-
työntekijät juurikassokeri- ja perunajauhotehtaissa	24	5.850,-	4.600,-	6.400,-	5.000,-
muut työntekijät	29	5.300,-	3.700,-	5.800,-	4.000,-
METSÄALAN TYÖELÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	6.750,-	6.750,-	7.300,-	7.300,-
aikapalkkainen metsätyö	32	5.350,-	5.350,-	5.800,-	5.800,-
kuormaus- ja kuljetustyö	33	6.150,-	6.150,-	6.700,-	6.700,-
varastointityö	34	6.950,-	6.950,-	7.650,-	7.650,-
sahatyö	35	6.950,-	6.950,-	7.650,-	7.650,-
urakkapalkkainen uittotyö	36	6.750,-	6.750,-	7.300,-	7.300,-
aikapalkkainen uittotyö	37	5.350,-	5.350,-	5.800,-	5.800,-
urakkapalkkainen laivatyö	41	7.550,-	7.550,-	9.650,-	9.650,-
aikapalkkainen laivatyö	42	7.550,-	7.550,-	9.650,-	9.650,-
muut työt	45	6.050,-	6.050,-	6.850,-	6.850,-
RAKENNUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
johtamistyöt	51	15.100,-	15.100,-	16.500,-	16.500,-
vaativat ammattityöt	53	10.250,-	10.250,-	11.200,-	11.200,-
ammattityöt	55	8.750,-	8.750,-	9.550,-	9.550,-
kuljetustyöt	57	7.700,-	7.700,-	8.400,-	8.400,-
vaativat sekatyöt	59	7.450,-	7.450,-	8.150,-	8.150,-
sekatyöt	61	6.750,-	5.100,-	7.350,-	5.550,-
SATAMA-ALAN TYÖELÄKEKASSA					
ahtajat	71	7.980,-	4.900,-	8.380,-	5.145,-
satamavarastotyöntekijät	73	6.550,-	5.245,-	6.880,-	5.510,-
laivanhuoltotyöntekijät	74	6.330,-	4.900,-	6.650,-	5.145,-
muut satama-alan työntekijät	75	7.070,-	4.900,-	7.420,-	5.145,-

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1966 JA 1967

Työnimike	Nimik- keen n:o	Keskipalkka 1966		Keskipalkka 1967	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
työnjohtotasemassa olevat	11	7.650,-	5.400,-	8.200,-	5.800,-
erikoistyöntekijät	12	6.700,-	4.500,-	7.150,-	4.800,-
metsätyöntekijät maatilojen metsätoissa	13	7.350,-	7.350,-	7.900,-	7.900,-
rakennustyöntekijät maatilojen rakennustoissa	14	7.900,-	5.500,-	8.450,-	5.900,-
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	5.800,-	4.000,-	6.200,-	4.300,-
maanparannustyöntekijät	16	7.300,-	4.500,-	7.800,-	4.800,-
turvetyöntekijät	17	7.300,-	5.000,-	7.800,-	5.350,-
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	7.650,-	7.650,-	8.100,-	8.100,-
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	7.300,-	5.400,-	7.800,-	5.800,-
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	6.400,-	4.500,-	6.850,-	4.800,-
työntekijät juurikassokeri- ja perunajauhotehtaissa	24	6.400,-	5.000,-	6.850,-	5.350,-
muut työntekijät	29	5.800,-	4.000,-	6.200,-	4.300,-
METSÄALAN TYÖELÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	7.300,-	7.300,-	7.800,-	7.800,-
aikapalkkainen metsätyö	32	5.800,-	5.800,-	6.200,-	6.200,-
kuormaus- ja kuljetustyö	33	6.700,-	6.700,-	7.150,-	7.150,-
varastointityö	34	7.650,-	7.650,-	8.200,-	8.200,-
sahatyö	35	7.650,-	7.650,-	8.200,-	8.200,-
urakkapalkkainen uittotyö	36	7.300,-	7.300,-	7.800,-	7.800,-
aikapalkkainen uittotyö	37	5.800,-	5.800,-	6.200,-	6.200,-
urakkapalkkainen laivatyö	41	9.650,-	9.650,-	10.350,-	10.350,-
aikapalkkainen laivatyö	42	9.650,-	9.650,-	10.350,-	10.350,-
muut työt	45	6.850,-	6.850,-	7.350,-	7.350,-
RAKENNUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
johtamistyöt	51	16.500,-	16.500,-	17.650,-	17.650,-
vaativat ammattityöt	53	11.200,-	11.200,-	12.000,-	12.000,-
ammattityöt	55	9.550,-	9.550,-	10.200,-	10.200,-
kuljetustyöt	57	8.400,-	8.400,-	9.000,-	9.000,-
vaativat sekatyöt	59	8.150,-	8.150,-	8.700,-	8.700,-
sekatyöt	61	7.350,-	5.550,-	7.850,-	5.950,-
SATAMA-ALAN TYÖELÄKEKASSA					
ahtajat	71	8.380,-	5.145,-	8.880,-	5.455,-
satamavarastotyöntekijät	73	6.880,-	5.510,-	7.290,-	5.840,-
laivanhuoltotyöntekijät	74	6.650,-	5.145,-	7.050,-	5.455,-
muut satama-alan työntekijät	75	7.420,-	5.145,-	7.870,-	5.455,-

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1967 JA 1968

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1967		Keskipalkka 1968	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
työnjohtoasemassa olevat	11	8 200	5 800	9 800	6 950
erikoistyöntekijät	12	7 150	4 800	8 600	5 800
metsätyöntekijät maatilojen metsätöissä	13	7 900	7 900	8 300	8 300
rakennustyöntekijät maatilojen rakennustöissä	14	8 450	5 900	9 150	6 350
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	6 200	4 300	7 400	5 200
maanparannustyöntekijät	16	7 800	4 800	9 300	5 800
turvetyöntekijät	17	7 800	5 350	9 300	6 450
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	8 100	8 100	8 700	8 700
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	7 800	5 800	8 300	6 200
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljankuivamoissa	23	6 850	4 800	7 300	5 200
työntekijät juurikassokeri- ja perunajauhotehtaissa	24	6 850	5 350	7 300	5 750
muut työntekijät	29	6 200	4 300	6 750	4 700
METSÄALAN TYÖELÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	7 800	7 800	8 450	8 450
aikapalkkainen metsätyö	32	6 200	6 200	6 750	6 750
kuormaus- ja kuljetustyö	33	7 150	7 150	7 750	7 750
varastointityö	34	8 200	8 200	8 900	8 900
sahatyö	35	8 200	8 200	8 900	8 900
urakkapalkkainen uittotyö	36	7 800	7 800	8 450	8 450
aikapalkkainen uittotyö	37	6 200	6 200	6 750	6 750
urakkapalkkainen laivatyö	41	10 350	10 350	11 250	11 250
aikapalkkainen laivatyö	42	10 350	10 350	11 250	11 250
muut työt	45	7 350	7 350	8 000	8 000
RAKENNUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
johtamistyöt	51	17 650	17 650	19 200	19 200
vaativat ammattityöt	53	12 000	12 000	13 000	13 000
ammattityöt	55	10 200	10 200	11 100	11 100
kuljetustyöt	57	9 000	9 000	9 800	9 800
vaativat sekatyöt	59	8 700	8 700	9 450	9 450
sekatyöt	61	7 850	5 950	8 550	6 500
SATAMA-ALAN TYÖELÄKEKASSA					
ahtajat	71	8 880	5 455	9 750	6 000
satamavarastotyöntekijät	73	7 290	5 840	8 000	6 400
laivanhuoltotyöntekijät	74	7 050	5 455	7 750	6 000
muut satama-alan työntekijät	75	7 870	5 455	8 650	6 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1968 JA 1969

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1968		Keskipalkka 1969	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
työnjohtoasemassa olevat	11	9 800	6 950	9 800	6 950
erikoistyneet	12	8 600	5 800	8 600	5 800
metsätyöntekijät maatilojen metsätoissa	13	8 300	8 300	8 450	8 450
rakennustyöntekijät maatilojen rakennustoissa	14	9 150	6 350	9 450	9 450
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	7 400	5 200	7 400	5 200
maanparannustyöntekijät	16	9 300	5 800	9 300	5 800
turvetyöntekijät	17	9 300	6 450	10 350	7 250
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahooilla	19	8 700	8 700	10 000	10 000
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	8 300	6 200	9 450	9 450
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljan-kuivaamoissa	23	7 300	5 200	7 300	5 200
työntekijät juurikassokeri- ja perunajauhotehtaissa	24	7 300	5 750	8 600	6 750
muut työntekijät	29	6 750	4 700	7 400	5 200
METSÄALAN TYÖELÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	8 450	8 450	8 450	8 450
aikapalkkainen metsätyö	32	6 750	6 750	6 750	6 750
kuorma- ja kuljetustyö	33	7 750	7 750	8 850	8 850
varastointityö	34	8 900	8 900	10 000	10 000
sahatyö	35	8 900	8 900	10 000	10 000
urakkapalkkainen uittotyö	36	8 450	8 450	10 050	10 050
aikapalkkainen uittotyö	37	6 750	6 750	7 250	7 250
urakkapalkkainen laivatyö	41	11 250	11 250	12 150	12 150
aikapalkkainen laivatyö	42	11 250	11 250	12 150	12 150
muut työt	45	8 000	8 000	8 750	8 750
RAKENNUSALAN TYÖELÄKEKASSA					
johtamistyöt	51	19 200	19 200	19 200	19 200
vaativat ammattityöt	53	13 000	13 000	13 450	13 450
ammattityöt	55	11 100	11 100	11 100	11 100
kuljetustyöt	57	9 800	9 800	9 800	9 800
vaativat sekatyöt	59	9 450	9 450	9 450	9 450
sekatyöt	61	8 550	6 500	8 550	7 150
SATAMA-ALAN TYÖELÄKEKASSA					
antajat	71	9 750	6 000	12 700	6 600
satamavarastotyöntekijät	73	8 000	6 400	8 950	7 150
laivanhuolto-työntekijät	74	7 750	6 000	8 600	6 600
muut satama-alan työntekijät	75	8 650	6 000	9 500	6 600

TYÖNIMIKKEET JA NIIDEN KESKIPALKAT 1969 ja 1970

Työnimike	Niuk- keen n:o	Keskipalkka 1969		Keskipalkka 1970	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖLÄKEKASSA					
työnjohtosemassa olevat	11	9 800	6 950	9 800	6 950
erikoistyöntekijät	12	8 600	5 800	8 600	6 000
metsätyöntekijät maatilojen metsätoissa	13	8 450	8 450	9 350	9 350
rakennustyöntekijät maatilojen rakennustoissa	14	9 450	9 450	9 450	9 450
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	7 400	5 200	7 400	5 200
maanparannustyöntekijät	16	9 300	5 800	9 300	5 800
tarvetyöntekijät	17	10 350	7 250	11 200	7 850
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	10 000	10 000	10 650	10 650
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	9 450	9 450	9 450	9 450
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljan-kuivaamoissa	23	7 300	5 200	7 300	5 400
työntekijät juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	24	8 600	6 750	9 300	7 300
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	-	-	9 600	9 600
muut työntekijät	29	7 400	5 200	7 400	5 200
METSÄALAN TYÖLÄKEKASSA					
urakkapalkkainen metsätyö	31	8 450	8 450	9 350	9 350
aikapalkkainen metsätyö	32	6 750	6 750	6 750	6 750
kuorma- ja kuljetustyö	33	8 850	8 850	9 600	9 600
varastointityö	34	10 000	10 000	10 650	10 650
sahatyö	35	10 000	10 000	10 650	10 650
urakkapalkkainen uiittotyö	36	10 050	10 050	10 550	10 550
aikapalkkainen uiittotyö	37	7 250	7 250	7 800	7 800
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	-	-	9 600	9 600
urakkapalkkainen laivatyö	41	12 150	12 150	13 100	13 100
aikapalkkainen laivatyö	42	12 150	12 150	13 100	13 100
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	-	-	9 600	9 600
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44	-	-	10 400	10 400
muut työt	45	8 750	8 750	9 350	9 350
RAKENNUSALAN TYÖLÄKEKASSA					
johtamistyöt	51	19 200	19 200	19 850	19 850
vaativat ammattityöt	53	13 450	13 450	14 400	14 400
ammattityöt	55	11 100	11 100	11 550	11 550
kuljetustyöt	57	9 800	9 800	9 800	9 800
vaativat sekatyöt	59	9 450	9 450	9 450	9 450
sekatyöt	61	8 550	7 150	8 750	7 600
SATAMA-ALAN TYÖLÄKEKASSA					
ahtajat	71	12 700	6 600	13 550	7 050
satamavarastotyöntekijät	73	8 950	7 150	9 550	7 600
laivanhuoltotyöntekijät	74	8 600	6 600	9 150	7 050
muut satama-alan työntekijät	75	9 500	6 600	10 150	7 050

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1970 JA
TYÖLÄKEKASSOJEN ESITYKSET KESKIPALKKANSI VUODELLE 1971

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka 1970		Esitys keskipalkaksi vuodelle 1971		Esityksen mukainen nousu	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet mk/v	Naiset mk/v	Miehet %	Naiset %
MAATALOUSALAN TYÖLÄKEKASSA							
työnjohtosessassa olevat	11	9.800	6.950	9.800	6.950	-	-
erikoistyöntekijät	12	8.600	6.000	8.600	6.400	-	6,7
metsätyöntekijät maatalojen metsätoissa	13	9.350	9.350	9.950	9.950	6,4	6,4
rakennustyöntekijät maatalojen rakennustoissa	14	9.450	9.450	10.400	10.400	10,1	10,1
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	7.400	5.200	7.400	5.600	-	7,7
maanparannustyöntekijät	16	9.300	5.800	9.300	5.800	-	-
turvetyöntekijät	17	11.200	7.850	12.300	8.600	9,8	9,6
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	10.650	10.650	11.450	11.450	7,5	7,5
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	9.450	9.450	10.400	10.400	10,1	10,1
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljan- kuivaamoissa	23	7.300	5.400	7.300	6.100	-	13,0
työntekijät juurikassokeri-, viherjauho- ja peruna- jauhotehtaissa	24	9.300	7.300	10.200	8.000	9,7	9,6
maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	26	9.600	9.600	11.250	11.250	17,2	17,2
muut työntekijät	29	7.400	5.200	7.400	5.600	-	7,7
METSÄALAN TYÖLÄKEKASSA							
urakkapalkkainen metsätyö	31	9.350	9.350	9.950	9.950	6,4	6,4
aikapalkkainen metsätyö	32	6.750	6.750	7.350	7.350	8,9	8,9
kuormaus- ja kuljetustyö	33	9.600	9.600	10.800	10.800	12,5	12,5
varastointityö	34	10.650	10.650	11.450	11.450	7,5	7,5
sahatyö	35	10.650	10.650	11.450	11.450	7,5	7,5
urakkapalkkainen uittotyö	36	10.550	10.550	11.100	11.100	5,2	5,2
aikapalkkainen uittotyö	37	7.800	7.800	8.800	8.800	12,8	12,8
muiden kuin maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	38	9.600	9.600	11.250	11.250	17,2	17,2
urakkapalkkainen laivatyö	41	13.100	13.100	16.050	16.050	22,5	22,5
aikapalkkainen laivatyö	42	13.100	13.100	16.050	16.050	22,5	22,5
maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	43	9.600	9.600	11.250	11.250	17,2	17,2
metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	44	10.400	10.400	13.250	13.250	27,4	27,4
muut työt	45	9.350	9.350	10.150	10.150	8,6	8,6
RAKENNUSALAN TYÖLÄKEKASSA							
johtamistyöt	51	19.850	19.850	19.950	19.950	0,5	0,5
vaativat ammattityöt	53	14.400	14.400	16.450	16.450	14,2	14,2
ammattityöt	55	11.550	11.550	12.800	12.800	8,2	8,2
kuljetustyöt	57	9.800	9.800	10.950	10.950	10,8	10,8
vaativat sekatyöt	59	9.450	9.450	10.400	10.400	10,1	10,1
sekatyöt	61	8.750	7.600	9.850	8.600	12,6	13,2
SATAMA-ALAN TYÖLÄKEKASSA							
ahtajat	71	13.550	7.050	15.500	8.050	14,4	14,2
satamavarastotyöntekijät	73	9.550	7.600	10.950	8.700	14,7	14,5
laivanhuoltotyöntekijät	74	9.150	7.050	10.450	8.050	14,2	14,2

TYÖELÄKEKASSOJEN TYÖNIMIKKEET JA NIIDEN KESKIPALKAT VUODELLE 1965

Työnimike	Nimikkeen n:o	Keskipalkka vuodelle 1965	
		Miehet mk/v	Naiset mk/v
MAATALOUSALAN TYÖELÄKEKASSA			
työnjohtoasemassa olevat	11	7.000,-	4.950,-
erikoistyöntekijät	12	6.150,-	4.150,-
metsätyöntekijät maatilojen metsätoissa	13	6.750,-	6.750,-
rakennustyöntekijät maatilojen rakennustoissa	14	7.200,-	5.000,-
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	5.300,-	3.700,-
maanparannustyöntekijät	16	6.650,-	4.150,-
turvetyöntekijät	17	6.650,-	4.600,-
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvilla sahoilla	19	6.950,-	6.950,-
työntekijät Maatalousalan työeläkekassan piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20	6.650,-	4.950,-
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23	5.850,-	4.150,-
työntekijät juurikassokeri- ja perunajauhotehtaissa	24	5.850,-	4.600,-
muut työntekijät	29	5.300,-	3.700,-
METSÄALAN TYÖELÄKEKASSA			
urakkapalkkainen metsätyö	31	6.750,-	6.750,-
aikapalkkainen metsätyö	32	5.350,-	5.350,-
kuormaus- ja kuljetustyö	33	6.150,-	6.150,-
varastointityö	34	6.950,-	6.950,-
saha työ	35	6.950,-	6.950,-
urakkapalkkainen uittotyö	36	6.750,-	6.750,-
aikapalkkainen uittotyö	37	5.350,-	5.350,-
urakkapalkkainen laiva työ	41	7.550,-	7.550,-
aikapalkkainen laiva työ	42	7.550,-	7.550,-
muut työt	45	6.050,-	6.050,-
RAKENNUSALAN TYÖELÄKEKASSA			
johtamistyöt	51	15.100,-	15.100,-
vaativat ammattityöt	53	10.250,-	10.250,-
ammattityöt	55	8.750,-	8.750,-
kuljetustyöt	57	7.700,-	7.700,-
vaativat sekatyöt	59	7.450,-	7.450,-
sekatyöt	61	6.750,-	5.100,-
SATAMA-ALAN TYÖELÄKEKASSA			
ahtajat	71	7.980,-	4.900,-
satamavaroitus työntekijät	73	6.550,-	5.245,-
laivanhuolto työntekijät	74	6.330,-	4.900,-
muut satama-alan työntekijät	75	7.070,-	4.900,-

TYÖLÄJÄRJESTÖJEN TYÖNIMIKKEET JA VASTAAVAT KESKIPALKAT

Työnimike	Nimik- keen nro	Keskipalkka 1962		Keskipalkka 1963		Keskipalkka 1964	
		Miehet mk/v	Naiset nk/v	Miehet mk/v	Naiset nk/v	Miehet mk/v	Naiset nk/v
MAATALOUSALAN TYÖLÄJÄRJESTÖSSÄ							
työnjohtajain luokassa olevat	11	5.000,-	3.500,-	5.200,-	3.600,-	5.800,-	4.300,-
erikoistyöntekijät	12	4.500,-	3.000,-	4.600,-	3.100,-	5.500,-	3.600,-
metsätyöntekijät maatalojen metsätoissa	13			5.400,-	5.400,-	5.950,-	5.950,-
rakennustyöntekijät maatalojen rakennustoissa	14			5.700,-	3.900,-	6.300,-	4.300,-
maatalous-, puutarha-, taimisto- ja puistotyöntekijät	15	3.800,-	2.600,-	4.000,-	2.700,-	4.700,-	3.200,-
maanparannustyöntekijät	16	4.900,-	2.800,-	5.100,-	2.900,-	5.900,-	3.600,-
turvetyöntekijät	17	4.900,-	3.300,-	5.100,-	3.400,-	5.900,-	4.000,-
työntekijät Maatalousalan työeläkejärjestön piiriin kuuluvilla sahoilla	19			5.600,-	5.600,-	6.200,-	6.200,-
työntekijät Maatalousalan työeläkejärjestön piiriin kuuluvassa tiilien ja betonituotteiden valmistuksessa	20			5.400,-	3.900,-	5.900,-	4.300,-
työntekijät maataloustuotevarastoissa ja viljankuivaamoissa	23			4.700,-	3.300,-	5.200,-	3.600,-
työntekijät sokerijuurikas- ja perunajauhotehtaissa	24			4.700,-	3.600,-	5.200,-	4.000,-
muut työntekijät	29	3.800,-	2.600,-	4.000,-	2.700,-	4.700,-	3.200,-
METSÄALAN TYÖLÄJÄRJESTÖSSÄ							
urakkapalkkainen metsätyö	31	5.100,-	5.100,-	5.400,-	5.400,-	5.950,-	5.950,-
aikapalkkainen metsätyö	32	4.100,-	4.100,-	4.350,-	4.350,-	4.750,-	4.750,-
kuormaus- ja kuljetustyö	33			4.950,-	4.950,-	5.500,-	5.500,-
varastointityö	34			5.600,-	5.600,-	6.200,-	6.200,-
sahatyö	35			5.600,-	5.600,-	6.200,-	6.200,-
urakkapalkkainen uittotyö	36	5.100,-	5.100,-	5.400,-	5.400,-	5.950,-	5.950,-
aikapalkkainen uittotyö	37	4.100,-	4.100,-	4.350,-	4.350,-	4.750,-	4.750,-
urakkapalkkainen laivatyö	41	5.800,-	5.800,-	6.150,-	6.150,-	6.750,-	6.750,-
aikapalkkainen laivatyö	42	5.800,-	5.800,-	6.150,-	6.150,-	6.750,-	6.750,-
muut työt	45			4.850,-	4.850,-	5.400,-	5.400,-
RAKENNUSALAN TYÖLÄJÄRJESTÖSSÄ							
johtamistyöt	51	9.360,-	9.360,-	9.922,-	9.922,-	10.860,-	10.860,-
vaativat ammattityöt	53	7.440,-	7.440,-	7.886,-	7.886,-	8.630,-	8.630,-
ammattityöt	55	6.120,-	6.120,-	6.487,-	6.487,-	7.100,-	7.100,-
kuljetustyöt	57	5.160,-	5.160,-	5.470,-	5.470,-	5.990,-	5.990,-
vaativat sekatyöt	59	5.280,-	5.280,-	5.597,-	5.597,-	6.120,-	6.120,-
sekatyöt	61	5.160,-	3.720,-	5.470,-	3.943,-	5.990,-	4.320,-
SATAMA-ALAN TYÖLÄJÄRJESTÖSSÄ							
ahtajat	71	6.550,-	4.250,-	7.000,-	4.300,-	7.000,-	4.300,-
satamavarastotyöntekijät	73	5.200,-	4.250,-	5.550,-	4.300,-	5.950,-	4.600,-
laivanhuoltotyöntekijät	74			5.550,-	4.300,-	5.550,-	4.300,-
muut satama-alan työntekijät	75	5.800,-	4.250,-	6.200,-	4.300,-	6.200,-	4.300,-